

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI

WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO

ZA ROK 2011

Analizę działalności Wigierskiego Parku Narodowego za rok 2011, na podstawie materiałów uzyskanych od kierowników komórek organizacyjnych i stanowisk WPN-u, opracowała Aleksandra Mackiewicz – specjalista ds. ochrony przyrody
zatwierdził Jacek Łoziński – dyrektor Wigierskiego Parku Narodowego

Egzemplarz nr

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP	6
1.1	POWIERZCHNIA PARKU	6
1.1.1	Stan prawny gruntów	7
1.2	WYKUPY GRUNTÓW I BUDYNKÓW	7
1.3	PRZEJMOWANIE NIERUCHOMOŚCI SKARBU PAŃSTWA	8
1.4	NATURA 2000	9
1.5	PLAN OCHRONY I PLAN ZADAŃ OCHRONNYCH	10
1.6	ŁĄCZNOŚĆ	13
2	ZAGROŻENIA WYPEŁNIANIA PODSTAWOWYCH FUNKCJI PARKU	14
3	ANALIZA I OCENA WYPEŁNIANIA PODSTAWOWYCH FUNKCJI PARKU	19
3.1	OCHRONA EKOSYSTEMÓW LEŚNYCH	19
3.1.1	Ochrona lasu	19
3.1.2	Redukcja zwierząt podlegających regulacji ilościowej	19
3.1.3	Hodowla lasu	19
3.1.3.1	Realizacja zadań ochronnych	19
3.1.3.2	Ocena udatności upraw	19
3.1.4	Pozyskanie i sprzedaż drewna	19
3.1.4.1	Użytki przygodne	19
3.1.4.2	Cięcia pielęgnacyjne	19
3.1.4.3	Drzewa pozostawione do naturalnego rozkładu	19
3.1.4.4	Struktura sortymentowa pozyskania	19
3.1.4.5	Sprzedaż drewna	19
3.1.5	Ochrona przeciwpożarowa	19
3.1.5.1	Analiza zagrożenia pożarowego w lasach	19
3.1.5.2	Realizacja zadań bieżących z ochrony przeciwpożarowej:	19
3.1.5.3	Dane statystyczne występowania pożarów oraz poniesionych strat	19
3.1.5.4	Służba Ochrony Przeciwpożarowej Parku	19
3.1.5.5	Wyposażenie przeciwpożarowe w dyspozycji Służby Parku	19
3.2	OCHRONA LĄDOWYCH EKOSYSTEMÓW NIELEŚNYCH	19
3.2.1	Zabiegi w ekosystemach	19
3.2.2	Ochrona różnorodności biologicznej w rolnictwie	19
3.3	OCHRONA EKOSYSTEMÓW WODNYCH	19
3.3.1	Zarybienia	19
3.3.2	Odłowy	19
3.3.3	Stan zdrowotny ryb, śnięcia, zagrożenia	19
3.3.4	Pozostała działalność	19
3.4	OCHRONA GATUNKÓW ROŚLIN I ZWIERZĄT	19
3.4.1	Czynna ochrona roślin	19
3.4.2	Ochrona stanowisk zwierząt zagrożonych wyginięciem	19
3.4.3	Monitoring liczebności kolonii kormorana nad jeziorem Długim	19
3.4.4	Ochrona płazów	19
3.4.5	Obserwacje ptaków na jeziorze Wigry w 2011 r.	19
3.4.6	Opieka nad chorymi i rannymi zwierzętami	19
3.5	DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA	19
3.5.1	Zajęcia edukacyjne:	19
3.5.2	Imprezy, akcje:	19
3.5.3	Konkursy	19

3.5.4	Warsztaty, spotkania, szkolenia	19
3.5.5	Imprezy zewnętrzne, wystawy	19
3.5.6	Wydawnictwa i materiały promocyjne:	19
3.5.7	Dotacje na działalność edukacyjną – przygotowanie wniosków, realizacja	19
3.5.8	Konferencje i szkolenia pracowników	19
3.5.9	Kontrole	19
3.6	MUZEUM WIGIER	19
3.6.1	Zajęcia stacjonarne i terenowe w Muzeum Wigier.	19
3.6.2	Programy edukacyjne	19
3.6.3	Imprezy i akcje organizowane w Muzeum Wigier.	19
3.6.4	Wystawy	19
3.6.5	Udostępnienie muzeum	19
3.6.6	Promocja	19
3.7	UDOSTĘPNIANIE PARKU	19
3.7.1	Analiza liczbowa ruchu turystycznego na terenie WPN	19
3.7.2	Ważniejsze wydarzenia turystyczne	19
3.7.3	Infrastruktura turystyczna i edukacyjna	19
3.8	DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA	19
3.9	MONITORING ŚRODOWISKA I PRZYRODY	19
3.10	OCHRONA KRAJOBRAZU	19
3.10.1	Zagospodarowanie przestrzenne	19
3.10.2	Zadrzewienia	19
3.11	OCHRONA WARTOŚCI KULTUROWYCH	19
3.12	OCHRONA PRZED SZKODNICTWEM	19
4	<u>FINANSE</u>	19
4.1	PLAN DOCHODÓW I WYDATKÓW BUDŻETOWYCH	19
4.2	ŚRODKI BEZZWROTNE POCHODZĄCE ZE ŹRÓDEŁ KRAJOWYCH	19
5	<u>INWESTYCJE I REMONTY</u>	19
6	<u>INFORMATYKA</u>	19
7	<u>SYSTEM INFORMACJI PRZESTRZENNEJ</u>	19
8	<u>ANALIZA STANU BHP</u>	19
9	<u>RADA NAUKOWA WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO</u>	19
10	<u>ZATRUDNIENIE, WYNAGRODZENIE I SZKOLENIA</u>	19
11	<u>DZIAŁALNOŚĆ SOCJALNA</u>	19
12	<u>WYKAZ TABEL I RYSUNKÓW W TEKŚCIE</u>	19
13	<u>ZAŁĄCZNIKI</u>	19

1 WSTĘP

1.1 Powierzchnia parku

Dorota Zaborowska

W 2011 roku powierzchnia całkowita parku wynosiła 15 053,6 ha (według stanu na 31.12.2011 r.). W stosunku do roku poprzedniego uległa zwiększeniu o 72,3 ha. Zmiany powierzchni spowodowane były:

- modernizacją obrębu Bryzgiel – pow. wzrosła o 81,0355 ha,
- modernizacją obrębu Czerwony Krzyż – pow. zmniejszyła się o 10,9441 ha,
- przejęciem w trwały zarząd dz. nr 240 w obrębie Studziany Las (rz. Gremzdówka) o pow. 0,6200 ha ,
- przejęciem w trwały zarząd dz. nr 74/1 w obrębie Czerwony Folwark (rz. Czarna Hańcza) o pow. 1,5700 ha.

Powierzchnia gruntów Skarbu Państwa w granicach parku obejmuje 12 438,9 ha i jest o 77,7 ha większa niż w zeszłym roku (12 361,2 ha) z powodów podanych powyżej oraz ze względu na prowadzone wykupy gruntów (5,4 ha).

Wokół parku utworzona jest strefa ochronna, zwana otuliną, o powierzchni 11.283,81 ha.

Park wykonuje swoje zadania statutowe w oparciu o podział organizacyjny wprowadzony w 1996 roku, według którego dzieli się na dwa leśne obręby ochronne:

- 1) Obręb Ochronny Wigry o powierzchni 4660,60 ha,
 - 2) Obręb Ochronny Maćkowa Ruda o powierzchni 4964,98 ha,
- oraz Wodny Obwód Ochronny o pow. 2776,51 ha.

W Obrębie Ochronnym Wigry funkcjonuje 5 obwodów ochronnych:

- 3) Obwód Ochronny Lipniak - o pow. 923,33 ha;
- 4) Obwód Ochronny Krzywe - o pow. 976,68 ha;
- 5) Obwód Ochronny Leszczewek - o pow. 874,42 ha;
- 6) Obwód Ochronny Gawarzec - o pow. 906,17 ha;
- 7) Obwód Ochronny Słupie - o pow. 980,00 ha;

Obręb Ochronny Maćkowa Ruda składa się także z 5 obwodów ochronnych:

- 1) Obwód Ochronny Powały - o pow. 598,82 ha;
- 2) Obwód Ochronny Krusznik - o pow. 1104,28 ha;
- 3) Obwód Ochronny Lipowe - o pow. 1011,72 ha;
- 4) Obwód Ochronny Mikołajewo - o pow. 1127,58 ha;
- 5) Obwód Ochronny Wysoki Most - o pow. 1122,58 ha.

Powierzchnie obrębów leśnych i obwodów ochronnych podano na podstawie danych BULiGL z uwzględnieniem gruntów wykupionych i przejętych od 1996 r. Nie są one identyczne z powierzchnią ewidencyjną Parku.

Powierzchnia Wodnego Obwodu Ochronnego została podana zgodnie z ewidencją gruntów, w jej skład wchodzi następujące jeziora:

- (1) Wigry - 2178,3777 ha;
- (2) Pierty - 233,2800 ha;
- (3) Białe - 101,5000 ha;

(4) Długie	-	80,3845 ha;
(5) Krusznik	-	26,7100 ha;
(6) Muliczne	-	25,6400 ha;
(7) Leszczewek	-	22,0224 ha;
(8) Mulaczysko	-	18,1900 ha;
(9) Omułówek	-	17,8000 ha;
(10) Postaw	-	15,7628 ha;
(11) Okrągłe	-	14,3906 ha;
(12) Suchar Wielki	-	10,4800 ha;
(13) Królówek	-	10,3528 ha;
(14) Czarne k. Bryzgia	-	7,6398 ha;
(15) Białe k. Piert	-	6,1663 ha;
(16) Klonek	-	5,0200 ha;
(17) Czarne k/ Gawrych Rudy	-	2,7969 ha.

1.1.1 Stan prawny gruntów

W 2011 roku kontynuowano regulowanie stanu prawnego gruntów Skarbu Państwa. Założono księgi wieczyste dla nieruchomości o powierzchni 9,13 ha

Powierzchnia gruntów Skarbu Państwa wynosi 12 438,9 ha , z tego 11.968,38 ha (96 %) posiada założone księgi wieczyste w Sądach Rejonowych w:

Suwałkach	– KW 39920, 33148	– 6.686,66 ha;
Sejnach	– KW 1060	– 4.012,67 ha;
Augustowie	– KW 19875	– 1.269,05 ha.

W powiecie augustowskim wszystkie nieruchomości Skarbu Państwa zostały wpisane do ksiąg wieczystych, w suwalskim - nie założono ksiąg dla współwłasności w dwóch nieruchomościach położonych w obrębie Nowa Wieś o pow. 0,1359 ha i 1,1904 ha (udział WPN- 1/2). W powiecie sejneńskim dotychczas wpisano do ksiąg wieczystych 89% powierzchni wszystkich nieruchomości. Założonych ksiąg nie mają jeszcze grunty o pow. 460,81 ha , w tym 438,02 ha to nieruchomości położone w obrębie Czerwony Krzyż oraz 3 działki w Mikołajewie o pow. 22,79 ha. W grudniu 2011 r. została zakończona modernizacja operatu obrębu Czerwony Krzyż, która została zlecona przez WPN w ramach realizacji zadania „Plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska” finansowanego z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Jednym z elementów było również wykonanie wykazów synchronizacyjnych do KW SU1N/00002866/1 prowadzonej dla Skarbu Państwa w obrębie Czerwony Krzyż (138,38 ha). Niezgodności w oznaczeniu działek i ich powierzchni uniemożliwiały przeniesienie ich do księgi prowadzonej dla WPN. W związku z tym, ostateczne uregulowanie stanu prawnego gruntów WPN w obrębie Czerwony Krzyż wymaga przeniesienia 76 działek z w/w księgi oraz założenia księgi dla 22 działek (w tym 18 powstałych z działki nr 100 w wyniku modernizacji).

1.2 Wykupy gruntów i budynków

Dorota Zaborowska

W 2011 roku WPN zakupił 5,3898 ha gruntów w wyniku realizacji zadania „Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych Wigierskiego Parku Narodowego – wykup gruntów”

sfinansowanego w 100 % przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Łączny koszt przedsięwzięcia wyniósł 390 294,42 zł (kwota przyznana – 400.000 zł)

Tabela 1 Wykaz nieruchomości zakupionych w 2011 roku

Lp.	Nr działki	Pow. ha	Obręb, gmina	Nr aktu not. data	Pkt./nazwa obszaru w „Wykazie gruntów prywatnych cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym proponowanych do wykupu przez Wigierski Park Narodowy”
1.	17/2	0,3708	Bryzgiel	5909/2011	Pkt. 17 – „Wyspy na j. Wigry” – Wyspa Ostrów
	37/2	0,4831	Nowinka	26.08.2011 r.	Pkt. 18 – „Jez. Czarne- torfowisko”
2.	25/3	0,1751	Bryzgiel	5982/2011	Pkt. 17 – „Wyspy na j. Wigry” Wyspa Ostrów
	25/6	0,8558	Nowinka	29.08.2011 r.	
	26/2	0,6774			
	26/4	0,6433			
	26/5	0,0343			
3.	130	0,3000			Krusznik
			Nowinka	26.08.2011 r.	
4.	91	1,1300	Krusznik	5903/2011	Pkt. 20 – „Jurkowy Róg”
	122	0,4200	Nowinka	26.08.2011 r.	Pkt. 26 – „Brzegi jezior”
	255	0,0900			Pkt. 21 – „Sucharki”
5.	22	0,2100	Leszczewo	5989/2011	7 - „Kamionka”
			Suwałki	29.08.2011 r.	
Razem:		5,3898			

Zgodnie z przysługującym Parkowi prawem pierwokupu nieruchomości położonych w granicach parku (art. 10 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody) do dyrekcji WPN wpłynęło 14 zawiadomień z kancelarii notarialnych, dotyczących zawarcia warunkowych umów sprzedaży nieruchomości na terenie Parku, położonych w obrębach: Leszczewek (6- o pow.12,61 ha), Leszczewo (1 – o pow. 5,44 ha), Gawrych Ruda (1 – o pow. 1,52 ha), Krusznik (3 – o pow. 0,85 ha), Maćkowa Ruda (2 – o pow. 2,65 ha), Mikołajewo (1 – o pow. 0,09 ha). Dwie ze sprzedawanych działek ujęte były w wykazie gruntów planowanych do wykupu – jedna w Gawrych Rudzie, jedna w Kruszniku o łącznej powierzchni 1,94 ha (za kwotę 560 800 zł). WPN nie skorzystał z prawa pierwokupu z powodu braku własnych środków finansowych, a także możliwości ich pozyskania z NFOŚiGW, który nie finansował pierwokupów w 2011 roku.

1.3 Przejmowanie nieruchomości Skarbu Państwa

Dorota Zaborowska

W 2011 przejęto dwie nieruchomości Skarbu Państwa w trwały zarząd Parku o łącznej pow. 2,19 ha. Były to grunty pod wodami płynącymi położone na działkach:

- 74/1 w obrębie Czerwony Folwark, gm. Suwałki – o pow. 1,57 ha – odcinek rzeki Czarnej

Hańczy od jez. Postaw do granicy WPN (most w Czerwonym Folwarku). Działka ta przed podziałem wchodziła w skład dz. 74, położonej w większości poza granicą Parku. Po podziale został przejęty odcinek rzeki jedynie w granicach WPN, zgodnie z przepisami prawa wodnego.

- 240 w obrębie Studziany Las, gm. Giby – o pow. 0,62 ha – odcinek rzeki Gremzdówki od strony jez. Miałkie. W trakcie prac nad ewidencją gruntów do planu ochrony okazało się, że działka ta jest naniesiona na mapach leśnych, nie było jej jednak w ewidencji gruntów w Starostwie Powiatowym w Sejnach. WPN wystąpił o sprostowanie ewidencji oraz wydanie decyzji o przejęcie jej w trwały zarząd.

1.4 Natura 2000

Jarosław Borejszo

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 stycznia 2004 roku, w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. nr 229, poz. 2313), Wigierski Park Narodowy w całości znalazł się w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków (w skrócie OSO) „Puszcza Augustowska” (kod obszaru PLB 200002). W listopadzie 2007 r., decyzją Komisji Europejskiej obszar naszego parku stał się częścią specjalnego obszaru ochrony siedlisk (w skrócie SOO) „Ostoja Wigierska” (kod PLH 200004). Do czasu wydania przez Ministra Środowiska stosownego rozporządzenia Ostoja Wigierska ma status „obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty”, w którym obowiązują wszystkie przepisy ochronne dotyczące Natury 2000.

Zgodnie z obowiązującą w 2011 roku ustawą o ochronie przyrody, dyrektorzy parków sprawowali nadzór nad obszarami Natura 2000 przynajmniej częściowo pokrywającymi się z parkiem. Zatem w 2011 roku dyrektor Wigierskiego Parku Narodowego sprawował nadzór nad:

- a) SOO „Ostoja Wigierska” o powierzchni 16273,80 ha (wg SDF z 2009-04) lub 16072,1 ha (wg SDF z 2011-10),
- b) OSO „Puszcza Augustowska” o powierzchni 134 377,7 ha.

Podstawowym dokumentem zawierającym dane o obszarze Natura 2000 jest Standardowy Formularz Danych (w skrócie SDF, od Standard Data Form). Na stronie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska <http://natura2000.gdos.gov.pl/> znajdują się aktualne SDF-y wszystkich polskich obszarów Natura 2000. W 2011 roku na wyżej wymienionej stronie ukazały się zaktualizowane wersje SDF-ów. W nowym Standardowym Formularzu Danych dla Ostoi Wigierskiej znalazło się wiele niezrozumiałych zapisów. Zgodnie z informacją znajdującą się w stopce formularza, został on wygenerowany 26 października 2011 roku. Natomiast jako oficjalną datę aktualizacji podano 2009-10 (w poprzednim SDF-ie było 2009-04). W porównaniu z poprzednim formularzem zmniejszyła się powierzchnia obszaru, z 16273,80 ha do 16072,1 ha. W nowym SDF-ie zasadniczym zmianom uległy zapisy w informacji przyrodniczej. Analiza tych zmian wykazała, że podane informacje w dużym stopniu są niezgodne z wiedzą posiadaną przez pracowników Wigierskiego Parku Narodowego. Treść obecnego SDF-u nie była konsultowana z Wigierskim Parku Narodowym i nie można jej traktować jako źródła rzetelnej informacji o „Ostoi Wigierskiej”. Zamierzamy przekazać Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska nasze stanowisko w tej sprawie. Zaktualizowany i rzetelnie wykonany SDF Ostoi Wigierskiej będzie efektem trwających właśnie prac nad planem ochrony, które mają być zrealizowane z końcem 2013 roku.

1.5 Plan ochrony i plan zadań ochronnych

Jarosław Borejszo

Pierwszy plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego stracił ważność 2 lutego 2002 roku. Obecnie, w związku z brakiem planu ochrony Park funkcjonuje na podstawie zadań ochronnych, corocznie zatwierdzanych przez Ministra Środowiska. W 2011 roku podstawę działalności statutowej parku stanowiło zarządzenie nr 62 Ministra Środowiska z dnia 8 marca 2011 roku, w sprawie zadań ochronnych dla Wigierskiego Parku Narodowego.

Dyrektor Wigierskiego Parku Narodowego, jako sprawujący nadzór nad dwoma obszarami Natura 2000 (o czym więcej napisano w poprzednim rozdziale), w 2011 roku przeprowadził procedury wyłonienia wykonawców projektów planów ochrony dla Parku i Ostoi Wigierskiej oraz planu zadań ochronnych dla Puszczy Augustowskiej.

Dnia 25 stycznia 2011 roku została podpisana umowa o dofinansowanie projektu „*Plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska*”. Projekt jest finansowany ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, w ramach działania 5.3 priorytetu V i w 15% współfinansowany z budżetu państwa. Okres realizacji to lata 2011 – 2014. Przedmiotem projektu jest wykonanie:

1. Projektów planów ochrony:
 - a. Wigierskiego Parku Narodowego (w skrócie WPN), położonego w granicach specjalnego obszaru ochrony siedlisk „Ostoja Wigierska”, uwzględniającego zakres dla parku narodowego i obszaru Natura 2000.
 - b. Specjalnego obszaru ochrony siedlisk (skrócie SOO) "Ostoja Wigierska", w części znajdującej się poza granicami Wigierskiego Parku Narodowego.
2. Projektu planu zadań ochronnych dla obszaru specjalnej ochrony ptaków (skrócie OSO) "Puszcza Augustowska", z wyłączeniem obszaru WPN i obszaru wspólnego z „Ostoją Wigierską”.

Obszary objęte planowaniem przedstawiają mapy zamieszczone poniżej.

Obszar objęty planami ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska

Obszar objęty planem zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Puszcza Augustowska

Na początku procesu tworzenia planów pracownicy parku wykonali dwa oddzielne opracowania:

- założenia do opracowania planów ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 „Ostoja Wigierska”;
- założenia do opracowania projektu planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 „Puszcza Augustowska”.

Sporządzono także dwie odrębne listy tzw. interesariuszy, czyli osób i podmiotów, których zaangażowanie jest potrzebne dla ochrony obszaru.

Dnia 8 marca 2011 roku Dyrektor Wigierskiego Parku Narodowego obwieścił dwie informacje o przystąpieniu do sporządzania:

1. projektów planów ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 „Ostoja Wigierska”;
2. projektu planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 „Puszcza Augustowska”.

Ogłoszenia te ukazały się w:

- na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Wigierskiego Parku Narodowego;
- w prasie regionalnej – Gazeta Współczesna (numer z 15 marca 2011 r.);
- na tablicy ogłoszeń w siedzibie Wigierskiego Parku Narodowego.

Ponadto ogłoszenia zostały:

- rozesłane pocztą zwykłą i elektroniczną do instytucji i organizacji znajdujących się na liście interesariuszy (w przypadku planów ochrony 37 podmiotów);
- przekazane osobiście sołtysom wszystkich wsi położonych w granicach parku i jego otuliny.

Na stronie internetowej Wigierskiego Parku Narodowego zostały zamieszczone założenia do sporządzania planów. Informacje o postępach prac są na naszej stronie na bieżąco aktualizowane. Prace nad planami ochrony będą realizowane etapami. Po zakończeniu każdego z nich zostaną udostępnione informacje dotyczące odpowiedniego etapu. Strona internetowa www.wigry.win.pl/inf_i_rozw/plany/po_index.htm umożliwi każdemu zainteresowanemu przesyłanie za pomocą odpowiedniego formularza komentarzy, uwag i wniosków do wpisanych informacji, w okresie 21 dni po udostępnieniu materiałów dotyczących określonego etapu prac. Nie wyklucza to możliwości składania innych uwag i wniosków.

W czerwcu 2011 roku został rozstrzygnięty przetarg na wykonawców planów i podpisano umowy. Wykonawcą planów ochrony Wigierskiego Parku Narodowego oraz obszaru Natura 2000 „Ostoja Wigierska” została Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska z Warszawy. Plan zadań ochronnych obszaru Natura 2000 „Puszcza Augustowska” będzie realizowany przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku.

W 2011 roku w ramach wyżej wymienionego projektu zrealizowano następujące zadania:

I. Zadania zakończone w 2011 roku.

- Projekt systemu informacji przestrzennej.
- Wykonanie ortofotomapy i numerycznego modelu terenu.
- Mapa numeryczna Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 „Ostoja Wigierska”.
- Bazy danych opisowych i geometrycznych dotyczących istniejącej infrastruktury technicznej, turystycznej i edukacyjnej
- Operat geodezyjny ewidencji gruntów oraz uporządkowanie stanu prawnego gruntów Skarbu Państwa w obrębie Czerwony Krzyż.
- Baza danych opisowych i geometrycznych zawartych w starym „Operacie glebowo-siedliskowym”.

II. Zadania rozpoczęte w 2011 roku.

1. Wykonanie „Operatu ochrony ekosystemów leśnych”.
2. Wykonanie „Operatu ochrony lądowych ekosystemów nieleśnych, torfowiskowych i bagiennych”.
3. Wykonanie „Operatu ochrony zasobów i ekosystemów wodnych”.
4. Wykonanie „Operatu ochrony roślin”.
5. Wykonanie „Operatu ochrony grzybów”.
6. Wykonanie „Operatu ochrony zwierząt”.
7. Wykonanie baz danych opisowych i geometrycznych zawartych w starych operatach: „Ochrony walorów i zasobów przyrody nieożywionej i gleb, „Ochrony zasobów i walorów krajobrazowych” i „Ochrony wartości kulturowych”.
8. Prace konieczne do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 "Puszcza Augustowska".

Na wykonanie wymienionych powyżej zadań wydano kwotę 1 235 500 zł.

Spośród zadań będących w trakcie realizacji najbardziej zaawansowane są prace nad „Operatem ochrony ekosystemów leśnych”. Zakończono terenową taksację drzewostanów i wprowadzono zebrane opisy do cyfrowej bazy danych.

W październiku zostały zawarte umowy na świadczenie usług recenzenta-eksperta. Głównym zadaniem wybranych czterech specjalistów z różnych dziedzin będzie czuwanie nad prawidłowością tworzenia planów ochrony pod względem merytorycznym.

W ramach realizacji projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 "Puszcza

Augustowska" odbyły się dwa spotkania dyskusyjne – warsztaty.

1.6 Łączność

Piotr Pieczyński, Stefan Mackiewicz

Łączność bezprzewodowa, alarmowa w dyspozycji WPN w roku 2011:

- a) stacje radiowe:
 - główna stacja bazowa (GSB - Dyrekcja WPN),
 - stacje przekaznikowe (Krzywe, Królówek, Lipowe),
 - lokalne stacje bazowe (LSB) - 17 sztuk,
 - radiotelefony przewoźne – 19 sztuk,
 - radiotelefony nasobne – 32 sztuki;
- b) sprzęt radiokomunikacyjny:
 - radiotelefony Motorola P200, GP340 – nasobne
 - M216, Yaesu FTL-1011 – bazowe i przewoźne.
- c) kanały radiowe:
 - kanał 1 – roboczy: łączność bezpośrednia dla wszystkich radiotelefonów w sieci pozostających w zasięgu
 - kanał 2 i 3 – łączność z GSB poprzez stacje przekaznikowe w sytuacji braku łączności na kanale 1,
 - kanał 3, 4, 5 – łączność ze strażą pożarną, kanały wykorzystywane wyłącznie przez Punkt Alarmowo Dyspozycyjny WPN i Służbę Ochrony Przeciwpożarowej Parku;
- d) wykorzystywana częstotliwość:
 - 48,3000 MHz,
 - 160,5500 MHz.

Pozwolenie radiowe ważne jest do 29 grudnia 2015 r.
Na bieżąco wykonywano konserwacje i naprawy.

Sieć telefoniczna parku:

W chwili obecnej funkcjonuje 29 sztuk telefonów komórkowych z czego 28 działa w sieci ORANGE oraz 1 w sieci PLUS.

Do dyspozycji leśniczych zostało zakupionych 10 kart SIM przeznaczonych do przesyłu danych. Ponadto 1 karta zainstalowana jest w instalacji alarmowej w Ośrodku Edukacji Środowiskowej na Słupiu.

WPN posiada telefonię stacjonarną do obsługi siedziby parku, wylęgarni ryb w Tartaku, Muzeum Wigier w Starym Folwarku oraz OEŚ Słupie.

2 ZAGROŻENIA WYPEŁNIANIA PODSTAWOWYCH FUNKCJI PARKU

Jarosław Borejszo

Tabele poniżej przedstawiają zidentyfikowane w 2011 roku zagrożenia wypełniania podstawowych funkcji parku. W ostatniej kolumnie przedstawiono potencjalne, możliwe do zastosowania sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków, które częściowo stosowano w 2011 roku.

Tabela 2 Zagrożenia wewnętrzne istniejące

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Urbanizacja Parku: degradacja walorów przyrodniczych i krajobrazowych.	Kontynuacja działań zmierzających do opracowania planu ochrony i uzyskania dla niego społecznej akceptacji. Wprowadzenie do planu ochrony, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i planów zagospodarowania przestrzennego województwa zapisów ograniczających zabudowę terenu Parku, w szczególności obszarów położonych poza granicami skupionej zabudowy miejscowości, oraz innych zasad i wytycznych dotyczących gospodarowania przestrzenią i budownictwa na terenie Parku. Prowadzenie postępowań w sprawie decyzji o warunkach zabudowy z uwzględnieniem zasady ostrożności. Wykupy gruntów.
2	Zanieczyszczenie środowiska, w szczególności powietrza i powierzchni gleby.	Zbiórka, segregacja i wywóz odpadów stałych (zadanie samorządów lokalnych). Likwidacja starych składowisk odpadów i rekultywacja terenu. Termomodernizacja budynków i modernizacja systemów ich ogrzewania. Wprowadzanie i popularyzacja technologii wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
3	Zanieczyszczenie wód.	Popieranie i propagowanie systemu rozbudowy oczyszczania ścieków i kanalizacji wsi, a także systemu wprowadzania oczyszczania ścieków burzowych; ograniczanie zanieczyszczania wód powierzchniowych i podziemnych odciekami z przyz obornika - budowa płyt obornikowych; utrzymanie i odtwarzanie trwałej pokrywy roślinnej w strefie brzegowej wód; zachowanie nieużytków i innych gruntów z trwałą pokrywą roślinną, położonych w zlewniach bezpośrednich wód; wpływanie na ograniczanie stosowania nawozów mineralnych i środków ochrony roślin w zlewniach bezpośrednich jezior; wykupy gruntów położonych w zlewniach bezpośrednich; prowadzenie badań naukowych i monitoringu jakości wód; ograniczanie skutków eutrofizacji jezior poprzez sterowanie strukturą i liczebnością zespołów ryb; zachęcanie rolników z terenu Parku i otuliny do uczestnictwa w programach rolno-środowiskowych.
4	Zmiany stosunków wodnych.	Utrzymanie właściwego poziomu (stanu) wód powierzchniowych i gruntowych; zapobieganie osuszaniu terenów podmokłych i likwidacji drobnych zbiorników wodnych; odtwarzanie śródpolnych i śródleśnych oczek wodnych, ochrona małej retencji, utrzymanie naturalnej zmienności przepływów w ciekach, prowadzenie monitoringu hydrologicznego.
5	Wysychanie i murszenie torfowisk.	Utrzymanie w stanie naturalnym lub renaturalizacja terenów torfowiskowych, również dzięki ich wykupom.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2010 ROKU

6	Obniżenie naturalnej odporności ekosystemów leśnych na działanie czynników wewnętrznych i zewnętrznych oraz degradacja siedlisk w lasach przekształconych antropogenicznie.	Renaturalizacja drzewostanów poprzez regulację struktury przestrzennej, gatunkowej i wiekowej: przebudowa drzewostanów, dolesianie wybranych luk i przerzedzeń; porządkowanie powierzchni i przygotowanie gleby pod odnowienia, odnowienie lasu w drodze samosiewu, siewu lub sadzenia; zalesienia; poprawki i uzupełnienia; pielęgnacja upraw; kształtowanie stabilnej struktury zbiorowiska leśnego; cięcia pielęgnacyjno-hodowlane i ochronne; przerzedzanie wyznaczonych partii drzewostanów (wzmaganie naturalnej odporności drzewostanów, inicjowanie odnowień naturalnych). Prowadzenie działań renaturalizacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem siedlisk i gatunków chronionych w ramach sieci Natura 2000.
7	Zagrożenia drzewostanów przez masowe pojawienie się niektórych gatunków owadów.	Prognozowanie występowania owadów; wykładanie pułapek; wyszukiwanie i usuwanie drzew zasiedlonych; usuwanie części drzew iglastych przewróconych lub złamanych w wyniku działania czynników abiotycznych; korowanie drewna; mechaniczne rozdrabnianie pozostających części drzew, które mogą się stać bazą rozmnożeńiową dla kambiofagów, z pozostawieniem ich na powierzchni.
8	Zagrożenia drzewostanów przez grzyby pasożytnicze.	Ograniczanie występowania huby korzeniowej poprzez zabezpieczanie pni po ściętych drzewach preparatami biologicznymi; usuwanie części drzew porażonych.
9	Szkody wyrządzone w drzewostanach przez duże ssaki roślinożerne	Regulacja liczebności oraz struktury wiekowej i płciowej; zabezpieczanie upraw leśnych przed zgryzaniem; zwiększenie bazy żerowej poprzez uprawę poletek z uprawami rolnymi; okresowe obserwacje uszkodzeń drzewostanów.
10	Uszkodzenia w drzewostanach w wyniku działania wiatru, śniegu i lodu.	Kształtowanie wewnętrznej struktury lasu w celu zwiększania stabilności (odporności) drzewostanów na działanie czynników abiotycznych.
11	Deficyt rozkładającego się drewna w ekosystemach leśnych.	Pozostawienie zamierających i martwych drzew, które nie niosą ryzyka zasiedlenia przez owady zagrażające trwałości drzewostanów.
12	Pożary.	Wykonanie i odnawianie pasów przeciwpożarowych; utrzymanie wyznaczonych dróg w stanie przejezdności; stała kontrola terenu w okresie zagrożenia pożarowego; gaszenie pożarów; oczyszczanie punktów czerpania wody; usuwanie materiałów łatwopalnych z terenów zagrożonych; remont i wymiana tablic informacyjnych o zagrożeniach pożarowych.
13	Zmniejszanie się różnorodności biologicznej w nieleśnych ekosystemach łądowych.	Powstrzymanie (na wybranych obszarach) sukcesji zbiorowisk nieleśnych poprzez eliminowanie drzew i krzewów, utrzymanie gruntów uprawnych – zespołów upraw; ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk; wykupy przyrodniczo cennych gruntów nieleśnych.
14	Spadek różnorodności gatunkowej, zmiany struktury gatunkowej i liczebności ryb.	Zarybienia wybranych wód Parku wylęgiem i narybkiem gatunków zagrożonych wyginięciem oraz wykazujących niską liczebność; restytucja gatunków, które wyginęły w wyniku antropopresji; odłowy regulacyjne i kontrolne; badania naukowe i monitoring zmian zachodzących w strukturze i liczebności zespołów ichtiofauny; zwalczanie kłusownictwa rybackiego, dostosowanie zasad wędkowania do potrzeb ochrony ekosystemów wodnych.
15	Wzrastająca presja kormorana czarnego na zespoły ryb.	Zarybienia, uwzględnianie wzrastającej presji kormorana na zespoły ryb przy ustalaniu wielkości odłowów regulacyjnych.
16	Pogorszenie warunków sanitarnych i tlenowych	Zimowe koszenie części trzcinowisk i częściowe usuwanie skoszonej roślinności wynurzonej z wybranych akwenów.

	w strefie trzcinowisk jezior.	
17	Zmniejszanie się liczebności (bogactwa) rodzimych gatunków roślin.	Aktywna ochrona stanowisk cennych gatunków i restytucja siedlisk, eliminacja inwazyjnych gatunków obcych, zachowanie gospodarki ekstensywnej i tradycyjnych sposobów użytkowania gruntów rolnych; restytucja tradycyjnych odmian roślin uprawnych; zachęcanie rolników z terenu Parku i otuliny do korzystania z programów rolno-środowiskowych; wykupy gruntów z cennymi gatunkami roślin.
18	Ekspansja obcych gatunków roślin.	Usuwanie obcych (inwazyjnych) gatunków roślin, monitoring gatunków inwazyjnych.
19	Zanikanie i przekształcanie siedlisk gatunków zwierząt.	Zachowanie różnorodności, powierzchni i właściwego środowiska życia zwierząt; sterowanie zagęszczeniem, strukturą gatunkową, wiekową i przestrzenną wybranych populacji zwierząt; tworzenie siedlisk zastępczych.
20	Rozprzestrzenianie się obcych gatunków zwierząt.	Ograniczanie liczebności gatunków pierwotnie nie występujących, a stanowiących zagrożenie dla istnienia gatunków rodzimych.
21	Spadek różnorodności gatunkowej zwierząt.	Restytucja i reintrodukcja gatunków zwierząt, które dawniej występowały na terenie Parku; zasilanie populacji gatunków rzadkich i zagrożonych nowymi osobnikami; odtwarzanie siedlisk; restytucja rodzimych ras zwierząt gospodarskich poprzez realizację programów rolno-środowiskowych.
22	Utrudnienia w przemieszczaniu się zwierząt przez drogi.	Budowa bezkolizyjnych przejść dla zwierząt przez ciągi komunikacyjne.
23	Nieszczęśliwe zdarzenia losowe, którym ulegają zwierzęta.	Okresowe przetrzymywanie i leczenie zwierząt wymagających opieki w celu ich powrotu do naturalnego środowiska.
24	Zużycie techniczne obiektów kultury materialnej.	Konserwacja i rewaloryzacja obiektów znajdujących się w trwałym zarządzie Parku; wspieranie ochrony zabytków i obiektów zabytkowych obcej własności poprzez pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych; wykupy obiektów kultury materialnej.
25	Niekontrolowana penetracja terenu Parku przez ludzi.	Egzekwowanie zakazu wstępu do stref wyłączonych z turystyki; budowa i utrzymanie urządzeń służących kanalizowaniu ruchu turystycznego; utrzymanie oznakowania szlaków turystycznych; ustawianie szlabanów w celu uniemożliwienia wjazdu pojazdów na drogi dla nich nie udostępnione; prowadzenie działalności edukacyjnej.
26	Wykroczenia przeciwko przyrodzie i środowisku Parku.	Zwalczanie przestępstw i wykroczeń, prowadzenie powszechnej, wielokierunkowej i różnorodnej edukacji środowiskowej; rozwój polityki informacyjnej Parku oraz rozwijanie form komunikacji społecznej; współdziałanie z organizacjami pozarządowymi; utrzymanie ośrodków edukacji przyrodniczej i kulturowej.
27	Niewystarczający zakres inwentaryzacji zasobów, tworów i składników przyrody.	Prowadzenie inwentaryzacji, badań naukowych i monitoringu.

Tabela 3 Zagrożenia wewnętrzne potencjalne

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1.	Zanieczyszczenie środowiska	Wdrażanie programów rolno-środowiskowych.

	spowodowane intensyfikacją rolnictwa.	
–	Erozja gleb (wodna i wietrzna) związana z intensyfikacją rolnictwa.	Dążenie do: utrzymania i odtwarzania trwałej pokrywy roślinnej na stokach i powierzchniach otwartych; prowadzenia zabiegów agrotechnicznych w poprzek stoku; wpływania na minimalizowanie czasu, w którym uprawiana gleba pozostaje pozbawiona roślinności; zmiany kierunków produkcji rolnej w stronę “zdrowej żywności” i upraw specjalnych; zachowania obecnej mozaikowej struktury użytków rolnych; zabezpieczanie mechaniczne stoków; realizacja programów rolno-środowiskowych; wykupy gruntów zagrożonych erozją.
–	Przerwanie powiązań przyrodniczych Parku, a w wyniku tego doprowadzenie do degeneracji (zubożenia gatunkowego) flory i fauny Parku.	Dążenie do: - utrzymania obecnych klas dróg wojewódzkich i powiatowych przecinających Park. Dotyczy to zwłaszcza drogi wojewódzkiej nr 563 Suwałki – Sejny; - oznakowania i ograniczenia szybkości na drogach przecinających Park.
–	Obniżenie poziomu wód gruntowych.	Budowa, odnawianie i konserwacja infrastruktury technicznej wspomagającej retencję wód, monitorowanie stanu wód.

Tabela 4 Zagrożenia zewnętrzne istniejące

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposób eliminacji i minimalizacji zagrożeń i ich skutków
1.	Urbanizacja niektórych obszarów otuliny Parku mająca wpływ na przyrodę i krajobraz terenów wewnątrz Parku.	Starania o wprowadzenie do planu ochrony Parku, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i planów zagospodarowania przestrzennego województwa zapisów ograniczających zabudowę w wybranych miejscach w pobliżu granic Parku.
1.	Zmiany stosunków wodnych w otulinie Parku.	Dążenie do: utrzymania właściwego poziomu (stanu) wód powierzchniowych w otulinie Parku; zabezpieczenia przed osuszeniem terenów podmokłych hydrograficznie powiązanych z terenem Parku; nie dopuszczenia do lokalizacji kopalni kruszyw w takim pobliżu granic Parku, które może spowodować obniżenie poziomu wód gruntowych wewnątrz Parku.
2.	Zanieczyszczenie wód w otulinie Parku.	Popieranie rozbudowy systemu oczyszczania ścieków i kanalizacji wsi wokół Parku.
3.	Zanieczyszczenie powietrza.	Zachęcanie do: modernizacji systemów ogrzewania poprzez wprowadzanie i popularyzację technologii wykorzystania odnawialnych źródeł energii; termomodernizacji budynków.
4.	Zanikanie i przekształcanie siedlisk gatunków roślin i zwierząt.	Dążenie do wykupienia i objęcia ochroną gruntów przylegających do granic Parku, z cennymi siedliskami roślin i zwierząt. Dotyczy to zwłaszcza gruntów hydrogenicznym położonych m.in. w następujących miejscach: przy północno-wschodnim brzegu jeziora Pierty; na cyplu pomiędzy jeziorami Czarne i Krzywe; przylegających do jezior Długie i Okrągłe wzdłuż zachodniej granicy Parku; przy południowo-wschodniej granicy Parku we wsi Sarnetki.
	Ekspansja obcych gatunków roślin i zwierząt.	Zachęcanie do uprawy i hodowli rodzimych roślin i zwierząt w otulinie Parku; Usuwanie obcych gatunków roślin - w uzasadnionych przypadkach; Ograniczanie liczebności gatunków zwierząt stanowiących zagrożenie dla istnienia gatunków rodzimych - w uzasadnionych przypadkach.

Tabela 5 Zagrożenia zewnętrzne potencjalne

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1.	Zanieczyszczenie środowiska powodowane przez nowe obiekty przemysłowe lub inwestycje drogowe.	Starania o wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i planów zagospodarowania przestrzennego województwa zapisów ograniczających budowę w otulinie Parku obiektów przemysłowych lub inwestycji drogowych mogących negatywnie wpływać na środowisko wewnątrz Parku.

3 ANALIZA I OCENA WYPEŁNIANIA PODSTAWOWYCH FUNKCJI PARKU

3.1 Ochrona ekosystemów leśnych

3.1.1 Ochrona lasu

Łukasz Skiendziul

W celu eliminacji zagrożenia drzewostanów przez masowe pojawienie się niektórych gatunków owadów oraz duże ssaki roślinożerne w 2011 roku wykonano następujące zabiegi.

1. Prognozowanie wystąpienia zagrożenia ze strony owadów liściożernych polegające na:

- a) próbnym odłowach samców brudnicy mniszki do 52 pułapek feromonowych, w których zastosowano feromon o nazwie Lymodor;
- b) obserwacjach intensywności lotów samic brudnicy mniszki wykonanych metodą transektu (10 drzew). Samice zaobserwowano w obwodach ochronnych: Krzywe i Powały (po 3 szt.), Słupie i Wysoki Most (po 1 szt.);
- c) jesiennych poszukiwaniach owadów zimujących w ściółce na powierzchniach podokapowych. Zebrano i oznaczono materiał z 57 partii kontrolnych, wyznaczonych w 2007 roku metodą „10 ramek”.

2. Ograniczanie występowania owadów kambiofagicznych polegające na:

- c) wykładaniu drzew pułapkowych, tzw. pułapek klasycznych (11 sztuk). Wykorzystano w tym celu głównie wiatrolomy i wywroty oraz drzewa uszkodzone. Pułapki służyły obserwacji stadiów rozwojowych korników świerkowych, po wykorzystaniu zostały terminowo korowane lub wywożone z lasu;
- d) odłowach kambiofagów świerka (kornik drukarz i chrząszcze towarzyszące) w pułapki feromonowe (209 sztuk). Zastosowano pułapki Theysohna. Do zwabienia chrząszczy wykorzystano feromon Ipsodor;
- e) wyszukiwaniu od początku maja do końca sierpnia drzew zasiedlonych przez kornika drukarza, przyplaszczka granatka i inne owady. W wyniku tych czynności usunięto 3145 m³ (w 2010 r. -2484 m³) drewna świerkowego i 1146 m³ (w 2010 r. -1474 m³) drewna sosnowego zasiedlonego przez owady. Prowadzono także systematyczną kontrolę i czyszczenie wyłożonych pułapek feromonowych. Zajmowało się tym 10 osób, które przepracowały łącznie 6680 godzin;
- f) rozdrabnianiu gałęzi po usuniętych świerkach (852 rbh).

3. Ograniczanie szkód wyrządzanych w drzewostanach przez duże ssaki roślinożerne polegające na:

- a) zabezpieczeniu upraw repelentem Cervacol Extra na powierzchni 74,20 ha. Ochronę stosowano tylko na części sadzonek, zapewniając utrzymanie bazy żerowej zwierząt. Na jednym hektarze powierzchni smarowano ok. 1,5-2 tys. sadzonek;
- b) mechanicznym zabezpieczeniu upraw na powierzchni ok. 11,8 ha (poprawianie osłon spiralnych). Zostały zdjęte osłony indywidualne z 6,27 tys. sadzonek, ponieważ spełniły już swoją rolę ochronną, a drzewa wyrosły i już są mniej narażone na zgryzanie przez zwierzyne pędów głównych. Systematycznie naprawiano pozostawione osłony (2,28 tys. szt.);
- c) wykonaniu nowych ogrodzeń z użyciem siatki o wys. 2 m (1150 mb), w celu ochrony 1,65 ha upraw. Naprawiano także stare grodzienia (562 rbh);
- d) uprawie 8,16 ha poletek zaporowych (owies, żyto, gryka, proso). Poletka wykorzystano w celu zatrzymania zwierzyny w lesie w okresie nasilonych szkód w uprawach rolnych.

Zakres i rozmiar wymienionych czynności od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie. W 2009 roku zaprzestano zabezpieczania sadzonek osłonami indywidualnymi, podczas gdy w latach poprzednich co roku stosowano tę metodę (1500-4000 szt.). Od 2010 roku rozpoczęto zdejmowanie osłon indywidualnych zakładanych kilka lat temu i również w tym roku kontynuowano te działania.

W zakresie oceny zagrożenia lasów WPN kontynuowana była ścisła współpraca z Zespołem Ochrony Lasu w Olsztynie, gdzie zgodnie z Instrukcją Ochrony Lasu przesłano następujące materiały :

- wykazy posuszu, złomów i wywrotów pozyskanych – stan na 30.09.2011 r.;
- karty wyników i materiały z jesiennych poszukiwań szkodników sosny;
- kwestionariusz występowania i ograniczania chorób drzew leśnych spowodowanych przez czynniki abiotyczne i antropogeniczne oraz grzyby patogeniczne.

Na podstawie powyższych materiałów ZOL nie stwierdził zagrożenia drzewostanów na 2012 rok.

W sierpniu 2011 r. Zakład Ochrony Lasu w Olsztynie na naszą prośbę dokonał lustracji wybranych drzewostanów WPN (obwody ochronne: Lipniak, Słupie, Wysoki Most), w których obserwowano opanowanie świerków przez miechuna świerkowca i zasiedlenie tych drzew oraz stosów drewna przez korniki. Zaatakowane drzewa znajdowały się głównie na powierzchniach, gdzie wcześniej wystąpiły niekorzystne warunki meteorologiczne takie jak: burze, silne wiatry (O.O. Lipniak) czy uderzenia pioruna (O.O. Wysoki Most).

W oddziałach gdzie znalazły się wywroty i złomy pohuraganowe oraz „popiorunowe” gniazdo zalecono jak najszybsze usuwanie drzew, ponieważ stwierdzono pojawiające się pierwsze osłonki miechuna świerkowca oraz znajdujące się pod korą, poczwarki korników. Po wywiezieniu zasiedlonych świerków zalecono stałą obserwację tych powierzchni oraz jak najszybsze usuwanie drzew zamierających. Znajdujący się tam również posusz sosnowy należy pozostawić do naturalnego rozkładu.

W 2011 r., podobnie jak w latach poprzednich, zakup materiałów oraz koszty usług z zakresu ochrony lasu w całości były sfinansowane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

3.1.2 Redukcja zwierząt podlegających regulacji ilościowej

Dorota Zaborowska

W związku z potrzebą ochrony upraw, młodników i naturalnych odnowień przed zgryzaniem oraz ograniczeniem szkód w uprawach rolnych wyrządzanych przez zwierzynę, działając zgodnie z Zarządzeniem nr 1/2006 Dyrektora Parku z dnia 16 stycznia 2006 roku w sprawie redukcji niektórych gatunków fauny na terenie Wigierskiego Parku Narodowego oraz Zasadami selekcji osobniczej i populacyjnej zwierząt łownych na terenie Puszczy Augustowskiej, zaplanowano na rok 2011 redukcję populacji zwierzyny grubej na terenie Wigierskiego Parku Narodowego w liczbie 117 osobników, w tym 27 jeleni, 20 saren i 70 dzików. Dokonano redukcji 52 osobników (44,4 % założonego planu), w tym:

- 17 jeleni (63 % planu redukcji), w liczbie tej ujęto również 7 upadków: 1 byk, 3 łanie, 3 cielęta (z powodu trudnych warunków zimowych),
- 10 saren (50% planu redukcji), w tym 7 upadków: 2 kozły potrącone przez samochód, 5 kóz z powodu trudnych warunków pogodowych ,
- 25 dzików (36% planu redukcji).

Ponadto stwierdzono upadki 3 łosi: 2 byków, z których jeden utopił się zimą w jez. Czarnym k. Bryzga, a drugi został potrącony przez samochód na szosie Suwałki- Sejny oraz

łośzaka zagryzionego przez psy (O.O. Słupie).

W porozumieniu z koordynatorem Rejonu Hodowlanego „Puszcza Augustowska”, liczebność zwierzyny łownej w 2011 roku ustalono na podstawie całorocznych obserwacji.

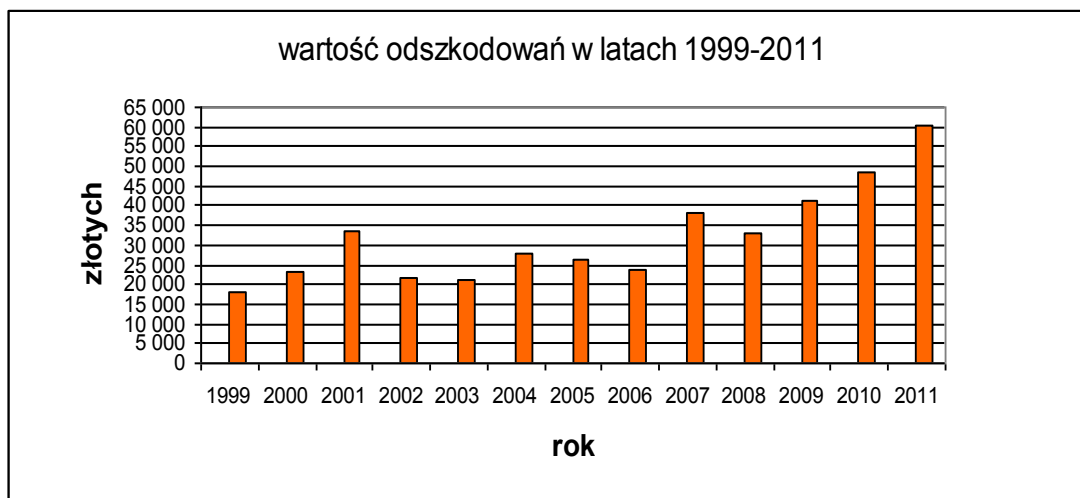
Wyniki inwentaryzacji od 2000 r. przedstawiają się następująco:

Tabela 6 Liczebność zwierzyny w latach 2000 – 2011

Rok /metoda inwent.	Liczebność zwierzyny				
	Łoś	Jeleń	Sarna	Dzik	Wilk
2000/transekty	17	129	142	97	3
2001/transekty	22	150	215	62	0
2002/transekty	14	128	149	102	0
2003/transekty	31	113	250	88	4
2004/pędzenia	14	152	275	80	0
2005/transekty	32	152	185	98	6
2006/transekty	37	165	239	123	10
2007/transekty	30	174	205	116	7
2008/obserwacje	31	139	199	120	4
2009/obserwacje	30	215	285	190	4
2010/obserwacje	37	160	193	133	4
2011/obserwacje	43	180	198	115	7

Wartość wypłaconych odszkodowań w latach 1999-2011 przedstawia wykres:

Rysunek 1 Wartość odszkodowań za szkody wyrządzone przez zwierzynę łowną w latach 1999-2011

Wartość wypłacanych rolnikom odszkodowań od kilku lat stale wzrasta. Jest to spowodowane wzrostem powierzchni zredukowanej uszkodzonych upraw, a także wzrostem cen płodów rolnych, co obserwujemy w ostatnim roku, gdy powierzchnia szkód była niższa (34,92 ha) niż w poprzednich 2 latach, a odszkodowania wypłacono znacznie wyższe.

W maju oszacowano szkody wyrządzone przez zwierzynę w lasach parku (uprawach i młodnikach). Łącznie uszkodzenia wystąpiły na pow. 33,71 ha (18,96 ha – uprawy, 14,75 ha – młodniki), z czego na pow. 30,06 ha odnotowano uszkodzenia do 20 %, a na pow. 3,11 ha w przedziale 21-50%. Rozmiar szkód utrzymuje się na podobnym poziomie od roku ubiegłego i wyraźnie jest mniejszy niż w latach poprzednich.

3.1.3 Hodowla lasu

Lukasz Skiendziul

3.1.3.1 Realizacja zadań ochronnych

W roku 2011 wykonano następujące zadania z zakresu hodowli lasu:
odnowienia, dolesienia luk i przerzedzeń na powierzchni 1,87 ha;
poprawki i uzupełnienia, na powierzchni 0,22 ha;
pielęgnowanie gleby, niszczenie chwastów na uprawach na powierzchni 22,39 ha;
czyszczenia wczesne na powierzchni 18,96 ha;
czyszczenia późne na powierzchni 20,89 ha;
jesienne przygotowanie powierzchni pod odnowienia w 2012 r. na powierzchni 0,45 ha.

Zabiegi ochronne finansowane były ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska w ramach przedsięwzięcia pn: „Ochrona ekosystemów lądowych i wodnych Wigierskiego Parku Narodowego”.

Rysunek 2 Analiza wykonania głównych prac z zakresu hodowli lasu w latach 2007 – 2011 [ha]

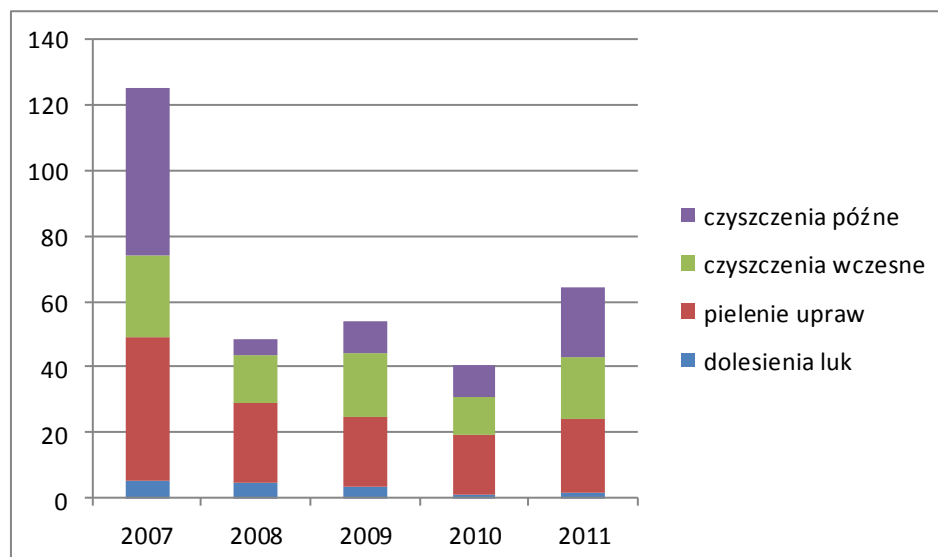

Tabela 7 Wykorzystanie materiału sadzeniowego w 2011 r.

Gatunek	Liczba w tys. sztuk
Św 2/0	3,12
Db 3/0	5,45
Gb 1/2	1,75
Kl 2/0	0,15
Lp 1/1	2,25
Razem	12,72

Tabela 8 Wykorzystanie materiału sadzeniowego w latach 2000 – 2011 r.

Rok	Odnowienia, poprawki i uzupełnienia, dolesienia [ha]	Liczba sadzonek [tys. sztuk]
2000	5,4	32
2001	10,6	70
2002	10,4	57
2003	9,7	63
2004	9,1	61
2005	5,5	34
2006	9,6	53
2007	6,7	40
2008	5,0	32
2009	3,9	24
2010	1,63	8,79
2011	2,09	12,72

3.1.3.2 Ocena udatności upraw

W 2011 roku ocenie udatności podlegały uprawy z roku 2007 (ocena w piątym roku istnienia uprawy – ocena końcowa) i z 2010 (ocena w drugim roku istnienia uprawy – ocena wstępna). Przy ocenie brano pod uwagę następujące elementy: stopień pokrycia powierzchni przez uprawę, oznaki chorobowe i uszkodzenia wywołane przez czynniki przyrody żywej i nieożywionej, formę zmieszania gatunków, skład gatunkowy uprawy. Udatność każdej ocenianej uprawy oceniono w czterostopniowej skali: uprawa bardzo dobra, dobra, zadowalająca i przepadła.

Wyniki oceny są następujące:

uprawy z roku 2007, ocena końcowa:

Obręb Ochronny	Ilość upraw ocenianych	Pow. upraw ocenianych ogółem	Ocena: powierzchnia upraw/ilość upraw			
			bardzo dobra	dobra	zadowalająca	przepadła
WIGRY	20	4,05	3,75/18	0,3/2	-	-
M.RUDA	8	1,25	1,2/7	0,05/1	-	-
WPN razem	28	5,3	4,95/25	0,35/3	-	-

uprawy z roku 2010, ocena wstępna:

Obręb Ochronny	Ilość upraw ocenianych	Pow. upraw ocenianych ogółem	Ocena: powierzchnia upraw/ilość upraw			
			bardzo dobra	dobra	Zadowalająca	przepadła
WIGRY	1	0,15	0,15/1	-	-	-
M.RUDA	3	0,85	0,85/3	-	-	-
WPN razem	4	1,0	1,0/4	-	-	-

3.1.4 Pozyskanie i sprzedaż drewna

Wojciech Kamiński

3.1.4.1 Użytki przygodne

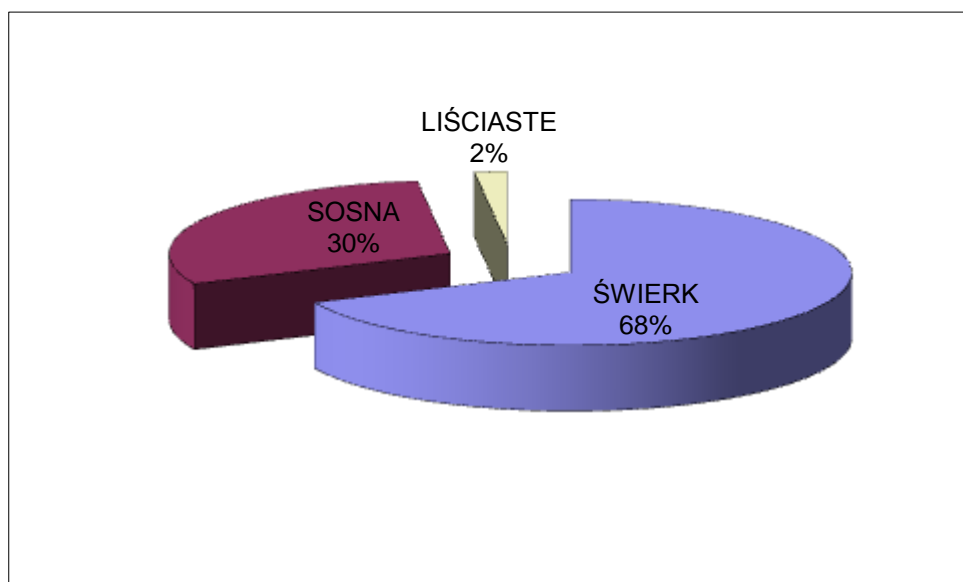
W ramach przeprowadzonych w 2011 roku cięć pielęgnacyjnych i przygodnych pozyskano drewno o łącznej masie 12tys.m³, w tym 11,5tys.m³ grubizny, tj. przeciętnie ok. 1,15m³ z 1ha powierzchni leśnej Parku. Z powodu szkód wyrządzonych głównie przez czynniki

abiotyczne w drzewostanach świerkowych, ogólna masa pozyskanego drewna wzrosła w stosunku do 2010 roku o 0,68tys.m³.

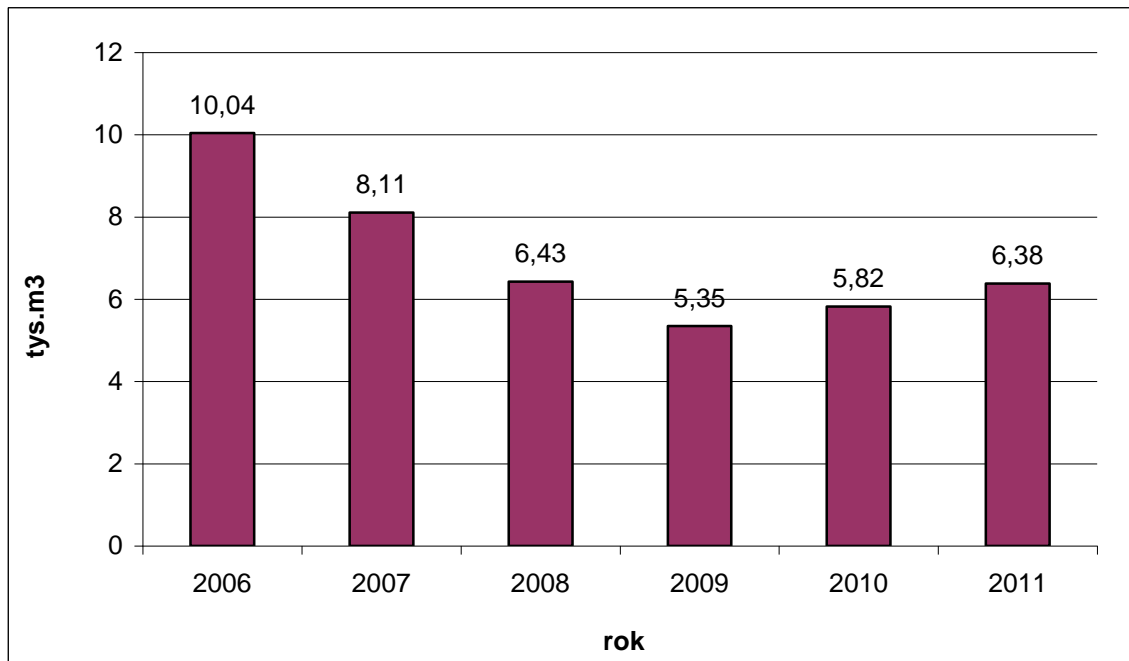
W cięciach przygodnych pozyskanie grubizny na 2011 rok zaplanowano w rozmiarze 4,84 tys.m³, natomiast wykonano 6,38tys.m³ i była to masa o 9% większa niż w 2010. Przekroczenie planowanej masy spowodowane było koniecznością usuwania drzew złamanych lub wyrwanych przez silnie wiejące wiatry w miesiącach: lipcu i listopadzie. Łączny rozmiar szkód oszacowano na ok. 1500m³, z czego w samym Obwodzie Ochronnym Lipniak – 500m³. Drzewa uszkodzone w okresie letnim zostały niezwłocznie usunięte z lasu, natomiast prace porządkowe związane z porządkiem stanu sanitarnego lasu po wichurach jesiennych prowadzone były systematycznie do końca 2011 roku i będą kontynuowane w I kwartale 2012 roku.

W 2011 roku, podobnie jak w ubiegłych latach, usunięciu podlegały przede wszystkim gatunki iglaste (rys.3) – złomy, wywroty, drzewa zasiedlone przez owady i opanowane przez grzyby. Drewno gatunków liściastych w większości przypadków pozostawiano w lesie do naturalnego rozkładu. Podlegało ono usunięciu jedynie w razie konieczności zapewnienia przejezdności szlaków komunikacyjnych.

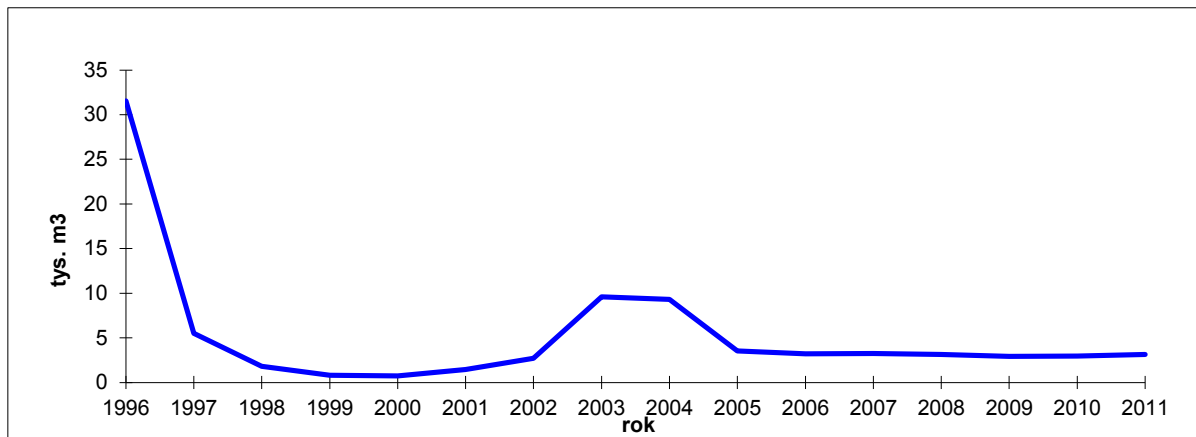
Rysunek 3 Struktura gatunkowa drewna pozyskanego w 2011 r. w cięciach przygodnych

Porównanie rozmiaru pozyskania drewna w ramach cięć przygodnych na przestrzeni ostatnich kilku lat przedstawia rys.4. Jak już wspomniano wyżej na wzrost masy usuwanego drewna miały wpływ głównie czynniki abiotyczne. Natomiast, poziom szkód powodowanych przez czynniki biotyczne (owady i grzyby) nie uległ zmianie w stosunku do lat ubiegłych co potwierdza, że zabiegi związane z utrzymaniem odpowiedniego stanu sanitarnego lasu były dotychczas przeprowadzane prawidłowo. Potwierdzeniem tego jest chociażby fakt, że w analizowanym okresie nie stwierdzono wzrostu populacji kornika drukarza (rys.5). W 2011 roku usunięto 3,14tys.m³ zasiedlonego drewna świerkowego, czyli na poziomie roku 2010 (2,96tys.m³).

Rysunek 4. Masa drewna pozyskanego w ramach cięć przygodnych w latach 2006-2011

Jak wynika z powyższej analizy, obecnie największym, potencjalnym zagrożeniem dla drzewostanów Parku są szkody powodowane zmianami warunków meteorologicznych. Niebezpieczeństwo powstania szkód na skutek silnie wiejących wiatrów jest szczególnie duże w okresie letnim (gwałtowne burze) oraz jesiennym.

Rysunek 5. Zasiadlone drewno świerkowe usunięte w latach 1996-2011

3.1.4.2 Cięcia pielęgnacyjne

Zabiegami pielęgnacyjnymi w 2011 roku objęto powierzchnię 193,95ha, w tym trzebieżami wczesnymi – 27,94ha i trzebieżami późnymi – 166,01ha. Plan powierzchniowy i masowy zabiegów nie został wykonany w pełnym zakresie. Z powodu zwiększonego rozmiaru pozyskania w cięciach przygodnych wstrzymano wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych na siedmiu powierzchniach trzebieżowych w drzewostanach III i starszych klas wieku. Ich realizację przesunięto na 2012 rok. Wykonanie masowe i powierzchniowe cięć pielęgnacyjnych przedstawia tabela nr 9

Tabela 9 Wykonanie masowe cięć pielęgnacyjnych (trzebieży) w 2011 r.

Rodzaj cięć	Plan [tys.m ³]	Wykonanie [tys. m ³]	Procent wykonania planu
Ogółem	199,99/5,56	193,95/5,11	97/91
<i>W tym:</i>			
trzebieże wczesne	27,94/0,56	27,94/0,58	100/103
trzebieże późne	192,05/5,00	166,01/4,53	86/0,90

3.1.4.3 Drzewa pozostawione do naturalnego rozkładu

W 2011 roku zarejestrowano i pozostawiono w lesie 837 sztuk drzew martwych, nie zagrażających sanitarnemu stanowi ekosystemów leśnych.

Łącznie w latach 1997 - 2011 wyznaczono i pozostawiono do naturalnego rozkładu 10739 drzew stanowiących posusz jałowy.

3.1.4.4 Struktura sortymentowa pozyskania

W strukturze pozyskania w 2011 roku, podobnie jak w latach ubiegłych przeważały sortymenty średniowymiarowe - 68%, przy 67% w 2010r. Jest to wynikiem specyfiki prowadzenia zabiegów ochronnych w parkach narodowych. Wykonywane są głównie zabiegi pielęgnacyjne w drzewostanach II-III klasy wieku, w których głównym sortymentem jest drewno klasy S2. Nie zakłada się powierzchni zrębowych, a drewno opałowe i wielkowymiarowe pochodzi przede wszystkim z cięć przygodnych. W ramach tych cięć usunięciu podlegają wyłącznie drzewa chore i uszkodzone, co determinuje jakość uzyskiwanego surowca i brak sortymentów tzw. „cennych”. Drewno wielkowymiarowe pozyskane w ramach takich cięć jest klasyfikowane w niższych klasach jakości jako WC0 i WD . Strukturę sortymentową pozyskania drewna w 2011 roku przedstawia tabela nr 10.

Tabela 10 Struktura sortymentowa pozyskania w 2011 roku

Sortyment	Masa ogółem [m ³]
Drewno wielkowymiarowe (W)	3740
Drewno średniowymiarowe użytkowe (S1, S2, S3)	4690
Drewno średniowymiarowe opałowe (S4)	3070
Drewno małowymiarowe (M)	500
Razem	12000

3.1.4.5 Sprzedaż drewna

W 2011 roku rozchodowi podlegało ogółem 11,63tys.m³ drewna pochodzącego z bieżącego pozyskania. Szczegółowo strukturę sprzedaży według sortymentów przedstawia tabela „Sprzedaż drewna” – załącznik nr 10a do analizy. Pomimo dobrej koniunktury na rynku drzewnym i dużego popytu na surowiec, nie udało się sprzedać całego zapasu drewna pochodzącego z cięć przeprowadzonych w 2011 roku. Spowodowane było to tym, że prace porządkowe związane z usuwaniem skutków silnie wiejących w listopadzie wiatrów trwały do końca grudnia. Część drzew została usunięta tuż przed końcem roku, a zbliżający się okres świąteczny i noworoczny wpłynął na spowolnienie transportu drewna z lasu. Na dzień

31.12.2011 roku, na gruncie pozostał zapas niesprzedanego drewna o łącznej masie 372 m², w tym:

- drewno wielkowymiarowe – 252m³,
- drewno średniowymiarowe (użytkowe) – 19m³,
- opałowe – 101m³.

Ze względu na wzrost cen drewna oraz zwiększenie rozmiaru cięć przekroczone planowany dochód (netto) ze sprzedaży drewna. Wzrósł on z 1300tys.zł w 2010 do ponad 1800tys.zł w 2011 roku. Średnia cena drewna sprzedawanego w Wigierskim Parku Narodowym w 2011 roku wyniosła 162zł/m³.

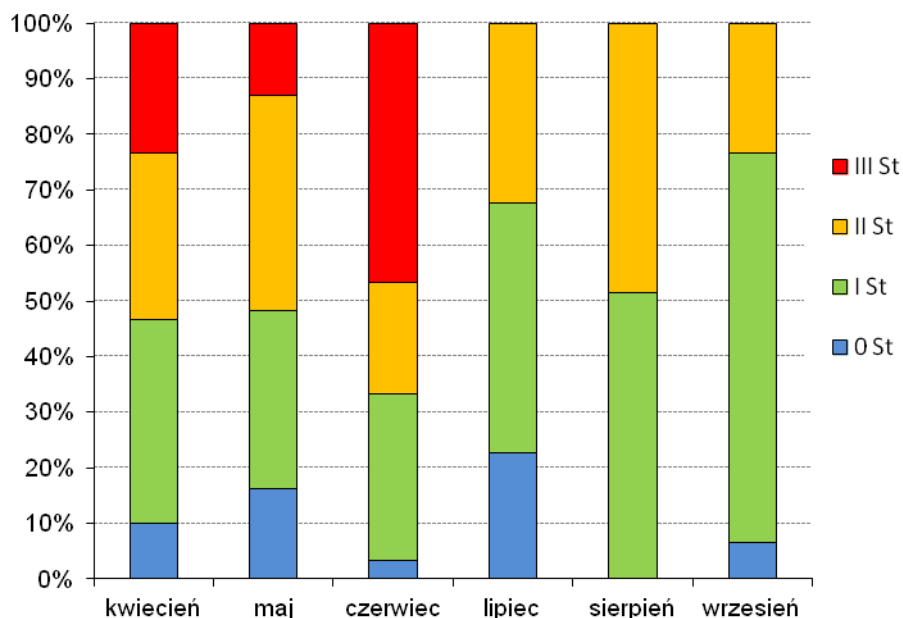
3.1.5 Ochrona przeciwpożarowa

Piotr Pieczyński

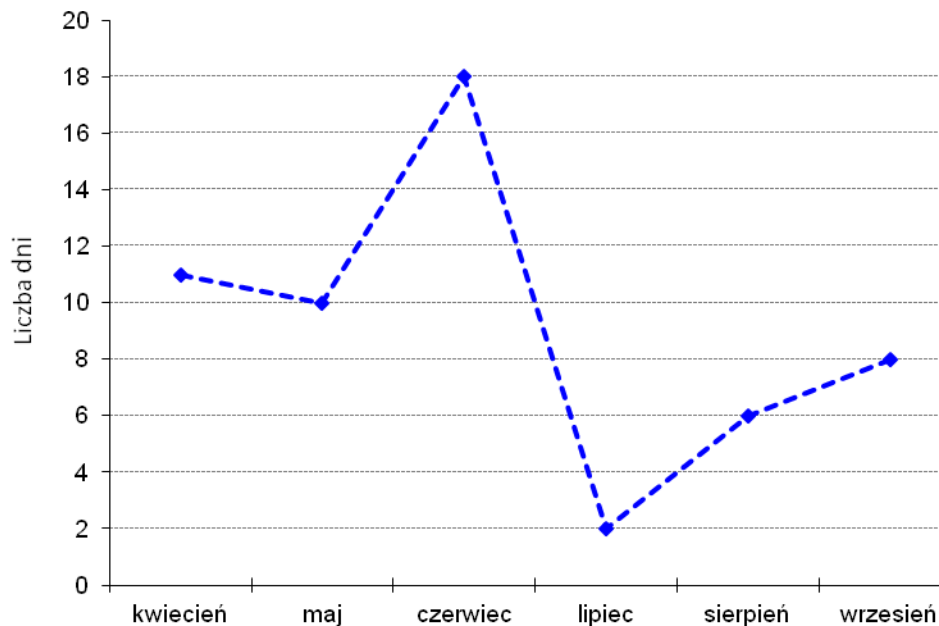
3.1.5.1 Analiza zagrożenia pożarowego w lasach

W roku 2011 odnotowano 84 dni z II i III stopniem zagrożenia pożarowego, w tym 25 dni o najwyższym III stopniu zagrożenia. Wilgotność ściółki mierzona o godzinie 9.00 spadała poniżej 28% 55 razy, natomiast poniżej 10% ani razu. Najniebezpieczniejszym miesiącem był czerwiec. W tym miesiącu odnotowano 20 dni w II i III stopniu zagrożenia pożarowego i 18 dni z utrzymującą się wilgotnością ściółki poniżej 28%.

Rysunek 6. Udział liczby dni w stopniach zagrożenia pożarowego w poszczególnych miesiącach w okresie od 1.04–31.09.2011 r.

Rysunek 7. Liczba dni poniżej 28% wilgotności ściółki mierzonej o godz. 9 w okresie 1.04–31.09.2011 r.

3.1.5.2 Realizacja zadań bieżących z ochrony przeciwpożarowej:

W ramach ochrony przeciwpożarowej w 2011 roku zrealizowano:

- powiększanie prześwitów dróg – 23,70 km,
- konserwacja dróg pożarowych – 22,20 km,
- przecięcie linii oddziałowych na cele ppoż. – 5,85 km,
- konserwacja punktów czerpania wody – 6 szt.,
- porządkowanie poboczy dróg (gałęzi w pasie 30 m od drogi publicznej) – 211,90 ha,
- mineralizacja istniejących pasów ppoż. – 0,12 km,
- bieżące konserwacje sprzętu gaśniczego w bazach i budynkach WPN.

3.1.5.3 Dane statystyczne występowania pożarów oraz poniesionych strat

Tabela 11 Pożary na terenie WPN w latach 2005-2011 odnotowane przez Służby Parku

Lp.	Rok	Charakter pożaru	Pow. [ha]	Przyczyna	Wielkość strat skarbu państwa [zł]	
1	2005	Nie odnotowano pożarów				
2	2006	Powierzchniowy, obszar leśny	0,07	Prawdopodobnie zaproszenie ognia niedopałkiem	-	
3	2006	Powierzchniowy, obszar leśny	0,02	Zaproszenie ognia niedopałkiem	-	
4	2006	Budynek mieszkalny, wł. prywatna	-	Od grilla	-	
5	2007	Powierzchniowy, obszar leśny	0,15	Zaproszenie ognia	-	

6	2008	Podpowierzchniowy, obszar leśny	Zasięg punktowy	Zaproszenie ognia	-
7	2009	Powierzchniowy, obszar leśny, wł. prywatna	0,50 ha	Zaproszenie ognia	-
8	2009	Pożar traw, wł. prywatna	1	Zaproszenie ognia	
9	2010	Powierzchniowy, obszar leśny, całkowite spalenie uprawy i wieży widokowej nad Dolną Wiatrołużą w O.O. Lipniak	0,38	Prawdopodobnie podpalenie	15 568
10	2011	Pożar trawy, oddz. 49i, O.O. Krzywe	0,01	Podpalenie	-
11	2011	Pożar słomy na skraju lasu, zagrożony oddz. 178g	-	Podpalenie	-

3.1.5.4 Służba Ochrony Przeciwpożarowej Parku

Na terenie WPN od 2002 r. działa Służba Ochrony Przeciwpożarowej Parku: patroluje teren, zabezpiecza miejsca zdarzenia do działań ratowniczych, pomaga jednostkom ochrony przeciwpożarowej w prowadzeniu akcji, uczestniczy w działaniach edukacyjnych parku. W okresie zagrożenia pożarowego służba prowadzi dyżury mając w dyspozycji samochód patrolowo -gaśniczy wyposażony w wysokociśnieniowy moduł gaśniczy.

Działania w 2011 r.:

- prowadzenie dyżurów w Punkcie Alarmowo – Dyspozycyjnym Parku (16.04.2011 – 30.09.2011),
- prowadzenie dyżurów alarmowych na telefon (14.04.2011 – 30.09.2011),
- prowadzenie patroli przeciwpożarowych przy utrzymującym się dużym zagrożeniu pożarowym lasu.

Tabela 12 Akcje SOPP w 2011 roku

Data	Godzina rozpoczęcia	Godzina zakończenia	Miejsce działania	Opis działania
29.04	15:10	16:00	O.O. Krzywe, Oddz. 49i	Lokalizacja i gaszenie pożaru trawy
10.05	12:00	14:00	O.O. Krzywe, plaża nad jez. Czarnym	Ćwiczenia przeciwpożarowe – praktyczne wykorzystanie sprzętu ppoż. będącego w dyspozycji WPN
23.09	13:00	14:00	Magdalenowo, dz. nr 1 przy oddz. 178g	Lokalizacja i gaszenie pożaru słomy na skraju lasu

3.1.5.5 Wyposażenie przeciwpożarowe w dyspozycji Służby Parku

Tabela 13 Wyposażenie baz sprzętu przeciwpożarowego

Wyposażenie baz zasadniczych (BZ): Krzywe, Maćkowa Ruda		Wyposażenie baz podstawowych (BP): Krzywe, Gawarzec, Krusznik	
Samochód patrolowo – gaśniczy wyposażony w zbiornik wody o poj. 480 l. (stan BZ Krzywe)	1 szt.	gaśnica pianowa GP-9z	6 szt.
motopompa pływająca (stan BZ Krzywe)	1 szt.	przyczepka typ 2.34	1 szt.
przyczepka typ 1.92	1 szt.	łopaty, szpadle	5 szt.
agregat gaśniczy, pianowy AGP-25 (stan BZ Krzywe)	2 szt.	siekiery	5 szt.

gaśnica pianowa GP-9z	10 szt.	piła łańcuchowa	1 szt
łopaty, szpadle	10 szt.		
siekiery	5 szt.		
tłumice metalowe (8 szt. BZ Krzywe, 7 szt. BZ M.Ruda)	15 szt.		
piła łańcuchowa	1 szt.		
hydronetki plecakowe (sztywny zbiornik) (stan BZ Krzywe)	2 szt.		
wiadra (stan BZ Krzywe)	5 szt		
węże strażackie (stan BZ Krzywe)	10 szt.		
prądownice gaśnicze (stan BZ Krzywe)	4 szt.		
rozdzielacze wody(stan BZ Krzywe)	2 szt.		
pląg leśny (baza w Cz. Folwarku)	1 szt.		

Podręczny (indywidualny) sprzęt przeciwpożarowy:

- Hydronetki plecakowe wodne: wyposażenie każdego leśniczego – 1 szt. (Łącznie w WPN – 10 szt.),
- Hydronetki plecakowe wodno – pianowe: wyposażenie nadleśniczego – 1 szt., Straż Parku – 1 szt., SOPP – 2 szt. (Łącznie w WPN – 4 szt.),
- Tłumice gumowe: wyposażenie każdego leśniczego – 1 szt., nadleśniczego – 1 szt., Straż Parku – 1 szt., SOPP – 2 szt. (Łącznie w WPN – 14 szt.).

3.2 Ochrona lądowych ekosystemów nieleśnych

3.2.1 Zabiegi w ekosystemach

Lukasz Skiendziul

W 2011 r. powierzchnia gruntów nieleśnych w zarządzie Parku wynosiła 535,8 ha. W porównaniu do roku ubiegłego wzrosła o 20,5 ha z powodu wykupu gruntów oraz zmian wynikających z modernizacji obrębów ewidencyjnych Bryzgiel i Czerwony Krzyż.

Podział gruntów nieleśnych według kategorii użytkowania przedstawia się następująco:

- grunty orne - 215,2 ha
- łąki i pastwiska - 131,2 ha
- nieużytki - 189,4 ha

W ramach ochrony czynnej w 2011 roku wykonano zabiegi polegające na:

- usuwaniu zakrzaczeń i koszeniu podmokłych łąk na pow. 17,08 ha wraz z usuwaniem biomasy poza powierzchnię. Zabieg wykonuje się w celu przeciwdziałania zarastaniu ekosystemów i utrzymania obecnie istniejących zbiorowisk roślinnych;
- 2-krotnym koszeniu zarośli trojeści amerykańskiej *Asclepias syriaca* (gatunek obcego pochodzenia) na pow. 0,70 ha, w celu osłabienia siły życiowej i w konsekwencji wyeliminowania z flory WPN-u.

Zabiegi te zostały sfinansowane przez NFOŚiGW .

Grunty rolne o pow. 129,56 ha (37,4%) były użytkowane rolniczo:

- przez pracowników WPN-u w podstawie umów dzierżawnych - 52,10 ha,
- przez miejscowych rolników na podstawie umów dzierżawnych - 47,90 ha,
- na potrzeby Parku - 29,56 ha.

WPN uprawiał owies, żyto, proso, grykę i łubin. Zabiegi te prowadzi się w celu utrzymania gruntów w odpowiedniej kulturze, zachowania różnorodności biologicznej,

zapewnienia materiału siewnego na poletka zaporowe oraz zapobiegania zarastaniu gruntów rolnych przez roślinność drzewiastą i krzewy.

W maju 2011 r. WPN złożył kolejny wniosek do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o przyznanie płatności obszarowej, uzupełniającej oraz z tytułu ONW (obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania) do gruntów rolnych o powierzchni 29,56 ha i otrzymał decyzję w sprawie przyznania tych płatności w kwocie 29110,69 zł.

3.2.2 Ochrona różnorodności biologicznej w rolnictwie

Joanna Górecka

W 2011 roku kontynuowany był projekt pod nazwą „Rodzime rasy zwierząt gospodarskich pomagają zwiększyć dochód rolników z Wigierskiego Parku Narodowego”, finansowany przez Fundację Heifer Project International, koordynowany przez Stowarzyszenie Konferencja Służb Ochrony Przyrody Zielonych Płuc Polski, przy współpracy parku. W 2011 roku w ramach tego projektu kontynuowane było przekazywanie zwierząt rasy konik polski i krowa polska czerwona urodzonych w gospodarstwach na terenie parku i w otulinie do kolejnych gospodarstw. Prowadzono wylęg piskląt kur rasy zielononóżka kuropatwiana i przekazano 511 piskląt do kolejnych gospodarstw rolnych. Ponadto realizując działania wynikające z zakończonego już projektu „Zachowanie i ochrona różnorodności biologicznej w rolnictwie na terenie WPN” wraz ze Stowarzyszeniem KSOP ZPP również koordynował przekazania zwierząt rodzimych ras.

Kontynuowano także prace w projekcie Ochrona bioróżnorodności na Podlasiu – kontynuacja projektu warzywnego. Projekt polega na uprawie w przydomowych ogrodach mieszkańców parku lokalnych odmian warzyw i tradycyjnie uprawianych ziół. Uczestnicy projektu kontynuują uprawę warzyw odmian pozyskanych w ramach projektu z Banku Genów Roślin i ziół oraz drzew i krzewów otrzymanych w postaci sadzonek w 2010r. (finansowane ze środków HPI).

3.3 Ochrona ekosystemów wodnych

Michał Osewski

Zabiegi ochronne w roku 2011 wykonywano w jeziorach Wigry, Pierty, Mulaczysko, Leszczewek, Omulówek, Krusznik, Białe Wigierskie, Długie Wigierskie, o łącznej powierzchni 2598,55 ha, oraz na rzece Czarnej Hańczy. Polegały one na:

I. zarybieniach wód gatunkami:

- zagrożonymi skutkami eutrofizacji wód (sielawa),
- drapieżnymi (szczupak), w celu zwiększania ich liczebności i wzmacniania w ten sposób efektów biomanipulacji,
- zagrożonymi spadkiem liczebności (lin, pstrąg potokowy)

II. odłowach regulacyjnych, w tym:

- ryb o krótkim cyklu życiowym, w celu zapobiegania wtórnemu zanieczyszczeniu jezior przez snące ryby (sielawa),
- ryb karpiowatych (płoc, leszcz), w celu monitorowania ich liczebności,
- ryb migrujących poza obszar WPN (węgorz);
- odłowach tarlaków do wychowu materiału zarybieniowego (sielawy, siei, szczupaka),
- odłowach wędkarskich,

odłowach kontrolnych raków,
odłowach kontrolnych ryb,

1. lokalnym wykasaniu trzcinowisk w celu poprawy warunków tarliskowych dla ryb oraz polepszenia warunków sanitarnych w strefie brzegowej;
- III. obserwacji stanu zdrowotnego ryb.

3.3.1 Zarybienia

W 2011 r. dokonano zarybień jezior: Wigry, Pierty, Mulaczysko, Leszczewek, Krusznik, Omułowek, a także fragmentu rzeki Czarnej Hańczy. Łącznie zarybiono 2416,67 ha. jezior oraz 2-kilometrowy odcinek rzeki. Ilości materiału zarybieniowego z podziałem na gatunki i ich sortymenty wielkościowe wprowadzone do wybranych wód parku zawarte są w załączniku nr 13.

Wpuszczony do jezior parku wylęg sielawy oraz szczupaka w całości pochodził z wylęgarni ryb WPN. Z własnych tarlaków wyhodowano 31 440 000 szt. wylęgu sielawy (z czego 2 900 000 szt. za kwotę 11 955,00 zł. sprzedano rybackim użytkownikom jezior) oraz 390 000 szt. wylęgu szczupaka. W ramach wykonywanych usług wylęgarniczych, z których korzystało w sezonie 2010/2011 dwunastu rybackich użytkowników jezior, uzyskano dodatkowo 4 760 000 szt. wylęgu sielawy, 30 000 szt. wylęgu siei oraz 5 000 000 szt. wylęgu szczupaka. Za inkubację ikry sielawy i siei WPN uzyskał kwotę 10 058,00 zł., za inkubację ikry szczupaka przejął 2 500 000 szt. uzyskanego wylęgu, którym zostały zarybione jeziora WPN.

3.3.2 Odłowy

1. **Odłowy regulacyjne** wykonywano w jeziorze Wigry (powierzchnia 2178,38 ha) przy wykorzystaniu rybackiego sprzętu biernego oplatającego (wontony sielawowe, siejowe, okoniowo-płociowe, leszczowe) oraz biernego klatkowego (mieroze). Ogółem (odłowy regulacyjne i odłowy tarlaków) odłowiono 27 825 kg ryb. Dane dotyczące struktury odłowów zawarte są w załączniku nr 13.
1. **Odłowy tarlaków.** W kwietniu przeprowadzono na jeziorze Wigry odłowy tarlaków szczupaka, w listopadzie odłowy tarlaków sielawy i siei. Odłowiono i pozyskano następujące ilości tarlaków (w kg) i zapłodnionej ikry (w litrach):
szczupaka – 590,5 kg / 13,25 l.
sielawy – 4092 kg / 296,25 l.
siei – 12,5 kg / 0,75 l.
Z ikry szczupaka wyhodowano 390 000 szt. wylęgu żerującego, który wpuszczono do parkowych jezior.
Ikra sielawy i siei jest inkubowana w wylęgarni ryb WPN, a wylęganie narybku nastąpi wiosną 2012 r. W wylęgarni zgromadzono także 38,25 litra zapłodnionej ikry sielawy którą dostarczyły 3 spółki rybackie z poza terenu parku.
Odłowy wędkarskie.
3. **Odłowy wędkarskie.** Odłowy wędkarskie w roku 2011 kształtowały się na poziomie roku 2010. W 2011 roku sprzedano **3881** licencji wędkarskich. Liczby sprzedanych licencji z podziałem na poszczególne kategorie przedstawiały się następująco:
licencje roczne - 85 szt.
licencje półroczne - 81 szt.
miesięczne - 16 szt.
licencje dwutygodniowe – 19 szt.
licencje dzienne - 3680 szt.
4. **Odłowy kontrolne raków.** W 2011 r. Instytut Rybactwa Śródlądowego przy współpracy

z parkiem przeprowadził odłowy kontrolne raków w następujących jeziorach: Wigry, Białe Wigierskie, Długie Wigierskie. We wszystkich zbiornikach zaobserwowano wzrost liczebność raka pręgowatego.

5. **Odłowy kontrolne ryb.** W 2011 r. Instytut Rybactwa Śródlądowego przeprowadził odłowy kontrolne ryb w jeziorze Długie Wigierskie w ramach tematu badawczego „Badania ichtiofauny w latach 2010-2012 dla potrzeb oceny stanu ekologicznego wód wraz z udziałem w europejskim ćwiczeniu interkalibracyjnym”. Temat badawczy jest w trakcie realizacji i zostanie zakończony w 2012 r., a wyniki badań zostaną przekazane do biblioteki WPN-u.
6. **Ochrona tarlisk – zimowe koszenie roślinności.** W okresie zlodzenia wykonano na jez. Wigry (zatoka Zadworze oraz płoś Północne) koszenie roślinności wynurzonej (trzciniowisk), w celu poprawy warunków tarliskowych dla ryb oraz polepszenia warunków sanitarnych w strefie przybrzeżnej. Wykoszono łącznie 16,7 ha. trzciniowisk stosując zasadę naprzemiennego koszenia i pozostawiania brzegu w stanie nienaruszonym na podobnej długości co odcinki wykoszone.

3.3.3 Stan zdrowotny ryb, śnięcia, zagrożenia

W 2011 r. nie wystąpiły w żadnym z jezior WPN-u zjawiska wywołujące masową śmiertelność ryb (przyduchy, epizoocje). Podobnie jak w latach ubiegłych obserwowano silnie negatywny wpływ kormorana czarnego na liczebność ichtiofauny.

3.3.4 Pozostała działalność

W 2011 roku WPN przy finansowym wsparciu NFOŚiGW zrealizował projekt „Ochrona ekosystemów lądowych i wodnych Wigierskiego Parku Narodowego”

W ramach projektu sfinansowano następujące zakupy wspomagające czynną ochronę zespołów ryb:

1. zakup narybku jesiennego pstrąga potokowego – 4000 szt.
2. zakup narybku lina – 690 kg.
3. zakup sinika zaburtowego YAMAHA 5 KM.
4. zakup basenu tarlakowego z napowietrzaniem.
5. zakup sprzętu wspomagającego odłowy i zarybienia – pompy zanurzeniowej z węzłem, kasarków.

Koszt dotacji na powyższe zadania wyniósł 33 851,62 zł.

3.4 Ochrona gatunków roślin i zwierząt

3.4.1 Czynna ochrona roślin

Maciej Romański

W ramach ochrony zagrożonych gatunków roślin kontynuowano badania dotyczące oceny efektu ekologicznego projektu związanego z czynną ochroną storczyków. Głównym celem rozpoczętego w 2003 roku projektu była ochrona dwóch zagrożonych gatunków storczyków umieszczonych w “Polskiej czerwonej księdze roślin naczyniowych” oraz na “Liście roślin wymierających i zagrożonych w Polsce” – miodokwiatu krzyżowego *Herminium monorchis* i kukuczki kapturkowatej *Neottianthe cucullata*. Po kilkadziesiąt osobników z obu gatunków storczyków przeniesionych zostało w roku 2003. z macierzystych stanowisk (znad Rospudy i Kanału Augustowskiego) na stanowiska zastępcze wytypowane w granicach parku. W 2011 roku kontynuowano monitoring stanowisk zastępczych obydwu gatunków.

W przypadku *Herminium monorchis* jego obecność stwierdzono tylko na jednym ze stanowisk zastępczych (stanowisko w dolinie Wiatrołuży). Na stanowisku tym przed 8 laty posadzone były 4 kępy. W 2011 roku na 3 z nich stwierdzono występowanie tego gatunku, a na jednej nie obserwowano żadnych okazów tej rośliny. Na jednej z kęp obserwowano okazy kwitnące (oraz jeden okaz martwy), a na trzeciej tylko jeden, kwitnący okaz (w 2010 roku nie stwierdzono żadnego osobnika na tym stanowisku).

W przypadku drugiego gatunku – *Neottianthe cucullata* w 2011, podobnie jak w roku poprzednim, nadal stwierdzono jej obecność na 3 stanowiskach zastępczych. Na stanowisku o kodzie KA z dwu wysadzonych ramek przetrwała jedna, z trzema okazami wegetatywnymi. Na stanowisku o kodzie MU z dwu ramek tylko w pobliżu jednej z nich stwierdzono obecność 4 okazów. Wszystkie okazy zlokalizowane były poza macierzystą powierzchnią, z czego jeden w odległości ok. 10 metrów od niej. Dwa z nich kwitły i zawiązywały torebki nasienne. Może to jednak dawać nadzieje na przetrwanie tego stanowiska. Dwa kolejne, wegetatywne okazy były niestety bardzo słabe, w złej kondycji – jeden z nich nie posiadał w ogóle liści, była to sama bulwka. Nadal stanowisko o kodzie WY daje największe szanse na sukces. W pobliżu dwóch z pięciu wysadzonych ramek nadal utrzymują się liczne okazy młodociane pochodzące z samosiewu. W 2011 roku stwierdzono tylko 2 okazy generatywne, jednak udało się też odszukać nowe skupisko siewek w odległości ok. 10 metrów od macierzystej ramki.

Kontynuowano także obserwacje efektu ekologicznego wykaszania torfowiska na półwyspie Łapa – jedyne stanowiska gnidosza królewskiego *Pedicularis sceptrum-carolinum*. Na stanowisku tym bezpośrednio po wykonaniu zabiegów ochronnych stwierdzono obecność 12 osobników tego gatunku. Z nieznanymi przyczynami od roku 2008 do 2011 jednak nie zaobserwowano żadnego kwitnącego okazu, co jest bardzo niepokojące. Nie można jednoznacznie stwierdzić czy i ile okazów tego gatunku przetrwało. Okazy nie kwitnące, są bardzo trudne do odnalezienia. Możliwe jest iż nie kwitnące okazy są nadal obecne w tym miejscu, podobnie jak to miało miejsce przed rozpoczęciem wykaszania.

Kontynuowano również poszukiwania stanowisk gatunków roślin podlegających ochronie prawnej oraz wpisanych do czerwonej księgi i na czerwoną listę ze szczególnym uwzględnieniem gatunków z załącznika II dyrektywy siedliskowej. W wyniku prowadzonych poszukiwań zlokalizowano między innymi nowe stanowiska rzepika szczeciniastego *Agrimonia pilosa*, lipiennika Loesela *Liparis loeseli*, oraz innych cennych gatunków.

W ramach prowadzonego monitoringu stanowisk wątlaka błotnego *Hammarbya paludosa*, ponownie stwierdzono występowanie tego gatunku na Sucharze I. W stosunku do roku poprzedniego zaobserwowano większą ilość egzemplarzy (23) w stosunku do roku poprzedniego (7).

W 2011 roku kontynuowano również zbieranie informacji o występowaniu mszaków na terenie WPN. Udało się potwierdzić i odnaleźć nowe stanowiska glewika *Phaeoceros carolinianus*, a także wątrobowców: *Blepharostoma trichophyllum*, *Fossombronia wondraczekii* oraz *Cladopodiella fluitans*. Znaleziono również nowy dla parku gatunek wątrobowca - *Preissia quadrata*. Odnaleziono także nowe stanowiska takich gatunków jak np. *Bazzania trilobata*, *Blassia pusilla*, *Jungermannia laietha*, *Novelia curvifolia*, *Metzgeria furcata*, *Odontoschisma denudatum*, *Plagiochila asplenoides*, *Riccardia multifida* i innych.

W 2011 roku stwierdzono również nowy dla parku gatunek grzyba - *Aleuria aurantia* (dziezka pomarańczowa). Znaleziono także nowe stanowiska takich grzybów jak *Holwaya mucida* i *Herycium coralloides* i innych.

3.4.2 Ochrona stanowisk zwierząt zagrożonych wyginięciem

Marek Jeromin

Na terenie parku wyznaczone są trzy strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania. Wszystkie dotyczą bielika *Haliaeetus albicilla*. W 2011 roku 1 para bielików wprowadziła dwa młode, w pozostałych gniazdach nie było sukcesu lęgowego.

3.4.3 Monitoring liczebności kolonii kormorana nad jeziorem Długim

Marek Jeromin

Obserwacje mające na celu uzyskanie informacji o liczebności kolonii kormorana nad jeziorem Długim prowadzone są od roku 2009. Poniżej zamieszczono tabelę z danymi z poszczególnych obserwacji, które prowadzono przy pomocy lornetki, wyznaczając do obserwacji poszczególne fragmenty drzew.

Tabela 14 Liczebność kormorana nad jeziorem Długim w czasie obserwacji w 2011 roku

Data/ oddział	134 f	150 a	150 b1	150 b2	razem
22.04.2011 godz. 7			6		6
02.05.2011. godz. 7	8				8
12.05.2011. godz. 19				85	85
16.05.2011.godz. 20	153				153
19.05.2011.godz. 20			20	65	85
22.05.2011. godz. 16	90		2	20	112
30.05.2011. godz. 20	200	10			210
06.06.2011. godz. 20	240				240
12.06.2011. godz. 21	270	5			275
18.06.2011. godz. 7	15	85	250		350
19.06.2011.godz. 20	275	3	33	7	318
23.06.2011.godz.21	286	8	38	57	389
25.06.2011 godz. 6	317				317
05.07.2011.godz.5	284	13	104	48	449
14.07.2011.godz.5	382	35	69	84	570
18.07.2011.godz.6		53	129	354	536
03.08 2011.godz.5	84	42	125	318	569
11.08.2011 godz.5	378	96	104	314	892
24.08.2011.godz 5	465	78	108	229	787
07.09.2011. godz.6	115	136	283	471	1005
13.09.2011. godz.6	7	153	133	638	931
28.09.2011.godz.6	451	163	113	159	886
05.10.2011. godz. 7	273	89	115	205	682

3.4.4 Ochrona płazów

Aleksandra Mackiewicz

Od kilku lat prowadzona jest akcja ochrony płazów w czasie ich wędrówek do miejsc

rozrodu. 3 kwietnia 2011 pracownicy Pracowni Naukowo-Edukacyjnej rozstawili płotki dla żab, na długości około stu metrów, przy drodze do miejscowości Wiatrołuża. Młodzież z Zespołu Szkół w Kaletniku codziennie dokonywała przeglądu zawartości wiader przy zainstalowanych płotkach. W przypadku znalezienia płazów w wiaderkach, zwierzęta były przenoszone na drugą stronę drogi. Po dwóch tygodniach, gdy płazy przestały się przemieszczać a płotki zostały usunięte. Ocenia się, że w wyniku akcji około 300 płazów uniknęło śmierci pod kołami pojazdów.

3.4.5 Obserwacje ptaków na jeziorze Wigry w 2011 r.

Dorota, Grzegorz i Jerzy Zawadzcy

Tabela 15 Monitoring ptaków Wigier w 2011 r.

Gatunek	26.06	30.07	27.08	24.09	22.10
Perkoz dwuczuby [<i>Podiceps cristatus</i>]	338+ 184j	469ad +413 j	66 3	305	9
Nur czarnoszyi [<i>Gavia arctica</i>]					
Kormoran [<i>Phalacrocorax carbo</i>]	232	1992	13 3	2242	91
Czapla siwa [<i>Ardea cinerea</i>]	7	7	1	2	
Czapla biała [<i>Egretta alba</i>]		1	1		
Łabędź niemy [<i>Cygnus olor</i>]	27+2 4	27 ad +38 j	56	65	14
Łabędź krzykliwy [<i>Cygnus cygnus</i>]		1		1	
Krzyżówka [<i>Anas platyrhynchos</i>]	38+8	79	53	20	9
Krakwa [<i>Anas strepera</i>]				3	
Głowienka [<i>Aythya ferina</i>]		2	1	91	5
Czernica [<i>Aythya fuligula</i>]			1	2	
Gągoł [<i>Bucephala clangula</i>]	144+ 3	89	10 4	313	87
Nurogęs [<i>Mergus merganser</i>]	3	59	38	1	86
Bielik [<i>Haliaeetus albicilla</i>]	1	3	3	7	
Błotniak stawowy [<i>Circus aeruginosus</i>]	9	3	1		
Myszołów [<i>Buteo buteo</i>]		1		2	
Pustułka [<i>Falco tinnunculus</i>]				1	
Kobuz [<i>Falco subbuteo</i>]		2			

Krogulec [<i>Accipiter nisus</i>]					
Łyska [<i>Fulica atra</i>]	488+	1612	21	2027	
	64		74		56
Śmieszka [<i>Larus ridibundus</i>]	175	331	15	100	8
			6		
Mewa pospolita [<i>Larus canus</i>]		25	18	13	
Mewa srebrzysta [<i>Larus argentatus</i>]	3	19	12	10	3
Rybitwa rzeczna [<i>Sterna hirundo</i>]	72	82			
Razem	1821	5257	34	5205	
			15		690
Razem ad.+juv.	1602	4806+4	34	5205	
	+219	51	15		690

3.4.6 Opieka nad chorymi i rannymi zwierzętami

Wojciech Misiukiewicz

Ośrodek rehabilitacji zwierząt został wybudowany w 1999 roku z pomocą finansową Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Wigierski Park Narodowy otrzymał dofinansowanie w ramach wniosku „Ochrona ekosystemów lądowych Wigierskiego Parku Narodowego” (Umowa nr 310/99/Wn-50/OP-WK z dnia 26.08.1999 r.). Ośrodek rehabilitacji zwierząt funkcjonuje w oparciu o decyzję Ministerstwa Środowiska (DOPog-4201-04-4S-8/04/jr) z dnia 31.08.2004r.

Schronisko zlokalizowane jest w województwie podlaskim, na terenie Gminy Giby, w miejscowości Maćkowa Ruda 57, 16-503 Krasnopol. Placówka działa w oparciu o Zarządzenie nr 17/2010 Dyrektora Wigierskiego Parku Narodowego z dnia 15 listopada 2010r. Zabiegi weterynaryjne dokonywane są przez lekarzy weterynarii Lecznicy Weterynaryjnej „Vita-Wet” (ul. Utrata 9, 16-400 Suwałki). Współpraca WPN z lekarzami weterynarii odbywa się zazwyczaj na zasadzie wolontariatu, jak również część zabiegów finansowana jest z kasy parku.

W tabeli 14 przedstawiono wykaz zwierząt, które trafiły w roku 2011 do ośrodka rehabilitacji w Maćkowej Rudzie. Łącznie w 2011 roku w ośrodku przebywały 62 zwierzęta, z czego 35 ptaków i 27 ssaków.

Historia zwierząt przebywających w ośrodku:

- 33 osobniki przywrócono do środowiska naturalnego – 53,22%
- 22 osobniki padły bądź zostały uśpione – 32, 25%
- 7 osobników przekazano do AZYLU DLA PTAKÓW funkcjonującym przy warszawskim ZOO
- 2 osobniki pozostają w ośrodku do chwili obecnej

Głównymi lokatorami ośrodka były: bociany białe (16 szt.) , sarny (9szt.) oraz tchórze (6 szt.).

Przypadki osłabionych, rannych i okaleczonych zwierząt zgłaszane były przez mieszkańców Suwałk oraz mieszkańców regionu, pracowników służby terenowej WPN, pracowników sąsiadujących nadleśnictw, fundację ALBATROS, policję oraz Straż Pożarną.

W 2011 roku przeprowadzono modernizację ośrodka rehabilitacji zwierząt. Wymieniono siatkę ogrodzeniową wokół wybiegu oraz zabezpieczono jego górną część siatką polietylenową.

Doposażono ośrodek zakupując kłódki, taczkę, szufłę, kuwety.

Tabela 16 Ewidencja zwierząt przetrzymywanych w ośrodku rehabilitacji zwierząt w Maćkowej Rudzie w 2011 r

GATUNEK	HISTORIA PRZYJĘCIA	STAN ZWIERZĘCIA	WYPUSZCZENIE PRZEKAZANIE
Bocian biały (Ciconia ciconia)	Zgłoszony przez mieszkańca wsi Krasne 11.08.2010	Młody osobnik wypadł z gniazda- uszkodzone skrzydło (nieprawidłowo zrośnięte)	Przekazany do ZOO w Warszawie
Bocian biały (Ciconia ciconia)	Przywieziony przez mieszkańca Augustowa 26.09.2010	Młody osobnik	Wypuszczony na wolność 29.03.2011
Bocian biały (Ciconia ciconia)	Zgłoszony i przywieziony przez Straż Pożarną Sejny 02.12.2010	Dorosły osobnik -osłabiony	Wypuszczony na wolność 29.03.2011
Jeź europejski (Erinaceus erinaceus)	Przywieziony do WPN przez p. Stankiewicza, Suwałki	Dorosły osobnik	Wypuszczony na wolność 04.04.2011
Łyska (Fulica atra)	Przywieziona przez p. Leona Stokę z Suwałk	Dorosły osobnik Przebywał na ulicy	Wypuszczona na rzekę Czarną Hańczę 17.03.2011
Sarna - 2 osobniki (Capreolus capreolus)	Zgłoszone przez Komendę Policji w Suwałkach, sarny znalezione we wsi Leszczewo 11.01.2011	Potrącone przez samochód	Sarny padły 17.01.2011
Jenot (Nyctereutes procionoides)	Zgłoszony przez p. Piktel Leszczewo 12.11.2011	Przebywał na posesji	Uśpiony 17.01.2011
Jeleń-cielak (Cervus elephus)	Zgłoszony przez p. J. Wasilewskiego z. Zakąt 27.01.2011	Jeleń leżał martwy na polach wsi Zakąty	Martwy 27.01.2011
Puszczyk (Strix aluco)	Zgłoszony przez p. T. Sienkiewicz z. Suwałk 07.02.2011	Potrącony przez samochód	Wypuszczony na wolność w miejscowości Lipowe 03.03.2011
Sarna - koza (Capreolus capreolus)	Zgłoszona przez p. M. Jeromina 11.02.2011	Przebywała na ogrodzonej posesji w Gawrych Rudzie	Wypuszczona na terenie O.O. Lipowe 14.02.2011
Łabędź niemy (Cygnus olor)	Zgłoszony przez OSP Sejny - Okółek 15.02.2011	Dorosły osobnik karmiony przez ludzi	Wypuszczony na rz. Czarną Hańczę 20.03.2011
Sarna - koza (Capreolus capreolus)	Zgłoszona przez p. J. Buczyńskiego w oddziale 293d 25.02.2011	Dorosły osobnik z obrzękiem płuc	Uśpiona 28.02.2011
Łabędź niemy (Cygnus olor)	Zgłoszony przez N-ctwo Głęboki Bród 01.03.2011	Dorosły osobnik poruszał się po wsi Studziany Las	Wypuszczony na rzekę Czarną Hańczę 20.03.2011
Sarna-koza (Capreolus capreolus)	Zgłoszona przez p. B. Lauryn, z Suwałk		Wypuszczona na wolność 15.03.2011

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2010 ROKU

GATUNEK	HISTORIA PRZYJĘCIA	STAN ZWIERZĘCIA	WYPUSZCZENIE PRZEKAZANIE
Łabędź niemy (Cygnus olor)	Zgłoszony przez pracowników Gospody Pod Sieją w Starym Folwarku 10.03.2011	Dorosły osobnik poruszał się po drodze	Wypuszczony na rzekę Piertówkę 10.03.2011
Łabędź niemy (Cygnus olor)	Zgłoszony przez Straż Pożarną Suwałki 11.03.2011	Dorosły osobnik poruszał się po drodze w Leszczewie	Wypuszczony na rzekę Czarną Hańczę 20.03.2011
Jeleń - lania (Cervus elephus)	Zgłoszony przez N-ctwo Głęboki Bród 27.03.2011	Oslabione zwierzę w bardzo złej kondycji	Zwierzę padło 28.03.2011
Bóbr europejski (Castor fiber)	Zgłoszony przez Straż Pożarną Suwałki 05.04.2011	Poruszał się po wsi Przebród	Wypuszczony na rzekę Czarną Hańczę 08.04.2011
Krętogłów (Jynx torquilla)	Dostarczony do WPN 11.04.2011	Ptaka uderzył w okno budynku mieszkalnego	Wypuszczony 20.06.2011
Łoś (Alces alces)	Potrącony przez samochód na trasie Sejny-Suwałki, 27.04.2011	Połamane przednie nogi	Zwierzę padło 27.04.2011
Łoś (Alces alces)	Zgłoszony przez leśników O.O. Powały 28.04.2011		Łoś utonął w jeziorze Czarnym 28.04.2011
Bóbr europejski (Castor fiber)	Zgłoszony przez sekretariat WPN 28.04.2011	Dorosły osobnik poruszał się po wsi Żubronajcie	Wypuszczony na jez. Postaw 29.04.2011
Sarna - koza (Capreolus capreolus)	Zgłoszona przez mieszkańca Suwałk 19.05.2011	Sarna potrącona przez samochód, połamane tylne nogi	Zwierzę uśpione 19.05.2011
Sarna-koza (Capreolus capreolus)	Zgłoszona przez p. S. Kołodziejskiego 20.05.2011	Potrącona przez samochód	Zwierzę padło 21.05.2011
Kwiczół (Turdus pilaris)	Zgłoszony przez p. Moroz z Sejn, 26.05.2011	Młody osobnik znaleziony w mieście	Wypuszczony na wolność 09.06.2011
Sarna-koźlak (Capreolus capreolus)	Zgłoszony przez p. A. Madej, 30.05.2011	Zwierzę potrącone przez samochód	Zwierzę padło 02.06.2011
Bocian biały (Ciconia ciconia)	Zgłoszony przez p. Terleckiego z Budy Ruskiej, 06.06.2011	Młody osobnik wyrzucony z gniazda	Odleciał z woliery 11.08.2011
Bocian biały (Ciconia ciconia)	Zgłoszony przez p. Wojciechowskiego, z Gremzdy Polskie 27.06.2011	Połamane nogi w wyniku kolizji s samochodem	Ptaka uśpiony 27.06.2011
Bocian biały (Ciconia ciconia)	Zgłoszony przez p. E. Puza, z Piotrowej Dąbrowy, 04.07.2011	Młody osobnik wypadł z gniazda	Ptaka odleciał z woliery 11.08.2011
Czapla siwa (Ardea cinerea)	Zgłoszona przez Straż Pożarną Sejny 09.07.2011	Młody osobnik wypadł z gniazda w miejscowości Gaładuś	Ptaka wypuszczony na wolność 21.08.2011
Jerzyk (Apus apus)	Zgłoszony przez pracowników sklepu wędkarskiego w Suwałkach, 11.07.2011	Odebrany agresywnemu psu, złamane skrzydło i noga	Uśpiony 12.07.2011
Bocian biały (Ciconia ciconia)	Zgłoszony przez Straż Pożarną Sejny 14.07.2011	Połamane nogi	Uśpiony 14.07.2011
Bocian biały (Ciconia ciconia)	Zgłoszony przez p. S. Grygudź., Żwikiele 25.07.2011	Nieprawidłowo zrosnięta noga	Przekazany do ZOO Warszawa 04.11.2011

GATUNEK	HISTORIA PRZYJĘCIA	STAN ZWIERZĘCIA	WYPUSZCZENIE PRZEKAZANIE
Gołąb (Columba livia)	Zgłoszony przez mieszkankę, 28.07.2011	Młody osobnik wypadł z gniazda	Pozostaje na gospodarstwie opiekuna woliery
Czapla siwa (Ardea cinerea)	Zgłoszona przez N-ctwo Szczebra 28.07.2011	Uderzyła w linie energetyczną	Wypuszczona na wolność 28.07.2011
Zając (Lepus europaeus)	Zgłoszony przez turystę z Warszawy 01.08.2011	Młody osobnik	Wypuszczony na wolność 05.10.2011
Bocian biały (Ciconia ciconia)	Zgłoszony przez fundację Albatros. Ptak znajdował się w miejscowości Sepitki, 03.08.2011	Amputacja złamanego skrzydła	Ptaka padł 04.08.2011
Pliszka siwa (Motacilla alba)	Zgłoszona przez p. Suchocką z Gawrych Rudy, 04.08.2011	Młody osobnik	Odleciała z woliery 14.08.2011
Bocian biały (Ciconia ciconia)	Zgłoszony przez p. W. Warakomski ego, z Maćkowej Rudy, 14.08.2011	Poruszał się po posesji	Przekazany do ZOO w Warszawie 04.11.2011
Tchórze - 6 osobników (Mustela putorius)	Zgłoszony przez p. M. Burchman, zm. Monkinie , 15.08.2011		Wypuszczone na wolność 26.08.2011
Gołąb (Columba livia)	Zgłoszony przez sekretariat WPN 16.08.2011	Młody osobnik wypadł z gniazda	Pozostaje na gospodarstwie opiekuna woliery
Bocian biały (Ciconia ciconia)	Zgłoszony przez N-ctwo Pomorze 19.08.2011	Młody osobnik	Przekazany do ZOO w Warszawie 04.11.2011
Gołąb (Columba livia)	Zgłoszony przez mieszkankę Suwałk, 25.08.2011	Młody osobnik	Pozostał na gospodarstwie opiekuna woliery
Bocian biały (Ciconia ciconia)	Zgłoszony przez p. Jarmołowicz Kukowo 26.08.2011	Złamana noga i uszkodzenia wewnętrzne	Ptaka uśpiony 26.08.2011
Dzięcioł czarny (Dryocopus martius)	Zgłoszony przez lek. wet. E. Duszyńską z weterynarii w Suwałkach, 30.08.2011	Poruszał się po ulicy	Wypuszczony na wolność 02.09.2011
Bocian biały (Ciconia ciconia)	Zgłoszony przez mieszkańca wsi Turówka 04.09.2011	Nieprawidłowo zrosnięte skrzydło	Przekazany do ZOO Warszawa, 04.11.2011
Bocian biały (Ciconia ciconia)	Zgłoszona przez Stowarzyszenie Pogranicze w Sejnach, 05.09.2011	Młody osobnik przebywał na terenie kościoła w Sejnach	Przekazany do ZOO Warszawa 04.11.2011
Wróbel (Passer domesticus)	Zgłoszony przez mieszkańca Suwałk 14.09.2011	Złamana kość śródstopia - założono opatrunek	Ptaka padł 15.09.2011
Bocian biały (Ciconia ciconia)	Zgłoszony przez p. Rydzewskiego zm. Krasnopol, 21.09.2011	Młody osobnik	Przekazany do ZOO w Warszawie 04.11.2011
Sarna (Capreolus capreolus)	Zgłoszona przez p. D. Andruszkiewicz, z. Józefowa, 21.10.2011	Młody osobnik przebywał na terenie szkoły	Wypuszczona na wolność 28.10.2011

GATUNEK	HISTORIA PRZYJĘCIA	STAN ZWIERZĘCIA	WYPUSZCZENIE PRZEKAZANIE
Gołąb (Columba livia)	Zgłoszony przez mieszkańca Suwałk, 21.10.2011	Złamane i nieprawidłowo zrosnięte skrzydło	Pozostaje w gospodarstwie opiekuna woliery
Zając (Lepus europaeus)	Zgłoszony przez mieszkańca Suwałk, 03.11.2011	Potrącony przez samochód	Wypuszczony na wolność 8.12.2011
Bocian biały (Ciconia ciconia)	Zgłoszony przez N-ctwo Głęboki Bród 16.11.2011	Młody osobnik, który pozostał w regionie na zimę	Przebywa w ośrodku rehabilitacji zwierząt
Myszołów zw. (Buteo buteo)	Zgłoszony przez p. Gerwel zam. Łumbie 17.11.2011	Uderzył w linie energetyczną	Pozostaje w ośrodku rehabilitacji zwierząt

3.5 Działalność edukacyjna

Joanna Adamczewska, Katarzyna Łukowska, Wojciech Misiukiewicz, Elżbieta Perkowska

3.5.1 Zajęcia edukacyjne:

Zajęcia edukacyjne w 2011 r. prowadzone były przez cały rok w siedzibie WPN w Krzywem, na ścieżkach edukacyjnych oraz poza siedzibą parku (w szkołach, innych obiektach). Nie prowadzono zajęć w Ośrodku Edukacji Środowiskowej z powodu remontu. W sumie odbyły się 243 godziny zajęć dydaktycznych, w których wzięło udział 2162 osoby, 38 godzin zajęć „kulturowych” (ceramicznych, związanych z tradycjami świątecznymi), 34 godziny zajęć dydaktycznych prowadzonych poza WPN oraz 171 godzin zajęć dydaktycznych prowadzonych w siedzibie parku, na ścieżkach edukacyjnych i w centrum handlowym Plaza.

Najwięcej zajęć edukacyjnych przeprowadzono w okresie kwiecień, maj i czerwiec. Najpopularniejszymi tematami były: „Makrofauna zbiorników wodnych WPN”, „Tropem Bobra”, „Badanie chemizmu wody”, „Budowa warstwowa lasu”, „Rozpoznawanie drzew i krzewów Wigierskiego Parku Narodowego”. We wrześniu i październiku przeprowadzono na sali ekspozycyjnej w siedzibie WPN warsztaty stacjonarne – dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, z wykorzystaniem nowej publikacji „Przewodnika w ćwiczeniach po ekspozycji przyrodniczej Nad Wigrami”. Zajęcia cieszyły się dużym zainteresowaniem ze strony zarówno nauczycieli jak i wychowanków. Wzięło w nich udział 462 uczniów.

3.5.2 Imprezy, akcje:

Tegoroczne imprezy, akcje, warsztaty i wiele innych wydarzeń edukacyjnych prowadzono pod hasłem obchodów Międzynarodowego Roku Lasów. Rok 2011 został bowiem ogłoszony przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Międzynarodowym Rokiem Lasów. Celem obchodów było podniesienie świadomości społeczeństw na temat ochrony, zarządzania i zrównoważonego rozwoju wszystkich rodzajów lasów.

Dzień Ziemi w WPN

Impreza zorganizowana 20 kwietnia, pod hasłem „Lasy dla ludzi”, związana była z obchodami Międzynarodowego Roku Lasów. W szkołach w Maćkowej Rudzie, Mikołajewie, Starym Folwarku, Płocicznie-Tartak i Monkiniach leśniczowie wygłosili prelekcje o ochronie lasów w Wigierskim Parku Narodowym. Kolejnym działaniem była wyprawa do lasu, gdzie

uczniowie pod opieką służb leśnych posadzili drzewka W siedzibie dyrekcji Parku w Krzywem także odbyła się prelekcja o ochronie lasów, a na ścieżce edukacyjnej „Las” Bieg Rangera, w którym wzięli udział uczniowie SP nr 2 i nr 7 w Suwałkach. Wszyscy uczestnicy obchodów Dnia Ziemi mieli zorganizowane ogniska z kiełbaskami.

Europejski Dzień Parków

W 24 maja 2011 roku Wigierski Park Narodowy zaprosił suwalską młodzież na obchody Europejskiego Dnia Parków. Tegoroczne spotkanie dzieci, młodzieży i dorosłych odbyło się w Centrum Handlowo-Rozrywkowym „Plaza Suwałki”. Uczestnicy spotkania- grupa około 200 osób - mieli doskonałą możliwość poznania parków krajobrazowych północno-wschodniej Polski oraz przypomnienia wiadomości o Wigierskim Parku Narodowym. Parki Krajobrazowe były prezentowane poprzez wykłady oraz pokazy filmów, do imprezy przyłączyły się: Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej, Suwalski Park Krajobrazowy, Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi oraz Park Krajobrazowy Puszczy Romińskiej. Na zakończenie każdej prezentacji odbywały się konkursy wiedzy, a zwycięzcy otrzymali nagrody przekazane przez poszczególne parki.

Wigierski Park Narodowy dzieciom

1 czerwca, w dniu Międzynarodowego Dnia Dziecka zorganizowano obchody Dnia Dziecka pod hasłem „Wigierski Park Narodowy dla dzieci”. Do zabawy przyrodniczej zaproszono dzieci i opiekunów z przedszkola nr 6 w Suwałkach.

Akcja Sprzątania Świata,

Tegoroczna Akcja Sprzątania Świata było bardzo szeroko zakrojona, trwała od 15 do 24 września. Tegoroczne hasło przewodnie ogólnopolskiej akcji to „Lasy to życie – chrońmy je”.. W akcji na terenie WPN wzięło udział około 600 osób, głównie uczniów i opiekunów z następujących placówek: Gimnazjum nr 1 w Suwałkach, Gimnazjum nr 2 w Suwałkach, Szkoła Podstawowa nr 11 w Suwałkach, Szkoła Podstawowa nr 4 w Suwałkach, Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach, Gimnazjum nr 7 w Suwałkach, Szkoła Podstawowa w Płocicznie - Tartak, Technikum Ochrony Środowiska w Suwałkach, Zespół Szkół w Starym Folwarku, Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi, Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Suwałkach, Gimnazjum w Krasnopolu, Szkoła Podstawowa w Monkiniach. W północnej części Parku w akcji brali również udział osadzeni w Areszcie Śledczym w Suwałkach. Sprzątane były brzegi jezior, plaże, szlaki turystyczne, ścieżki edukacyjne, parkingi, drogi gminne na terenie Parku, likwidowane były dzikie wysypiska. Przewodnikami na trasach byli pracownicy parku. Park zapewnił uczestnikom sprzątania worki na śmieci, rękawiczki oraz transport. Jak corocznie park ufundował na zakończenie imprezy kiełbaski z pieczywem oraz zorganizował ogniska w miejscowościach: Krzywe, Stary Folwark, Słupie, Płociczno Tartak, Mikołajewo, Wysoki Most, Krusznik oraz Lipniak. 17 września w sprzątaniu wzięli udział członkowie PTTK, którzy usuwali śmieci znad brzegów jeziora Wigry. 20 września w sprzątaniu wzięły udział załogi kajakowe składające się z uczniów Zespołu Szkół Technicznych w Suwałkach, które dzięki uprzejmości firm HOBBIT, PKS i Wigry.24 mogły bezpłatnie skorzystać ze sprzętu pływającego, transportu oraz opieki ratowniczej. Grupy te sprzątały brzegi rzeki Czarnej Hańczy na odcinkach Postaw - Maćkowa Ruda, Maćkowa Ruda - Tartaczysko. Na zakończenie zorganizowane zostało ognisko w miejscowości Maćkowa Ruda. Ostatnim dniem imprezy był 24 września, w którym uczniowie z Zespołu Szkół w Starym Folwarku sprząтали okolice Starego Folwarku, Leszczewka oraz brzegi jeziora Wigry.

Tak szeroka akcja możliwa była dzięki wsparciu wielu osób i instytucji, m.in.: Urzędu Gminy Suwałki, Zakładu Komunikacji Miejskiej, Zakładu Utylizacji Odpadów, firmy EKO, Pana Stanisława Huryna, firm PKS, HOBBIT oraz Wigry.24.

Zebrano 2 460 kg odpadów, w imprezie wzięło udział w sumie 770 osób.

Zielone Kino

Plenerowe pokazy filmów zorganizowano już po raz czwarty. W lipcowe i sierpniowe soboty, w Starym Folwarku w ogródku letnim „Szpunt” odbywały się projekcje filmowe. Wzięło w nich udział około 200 osób. Cztery pokazy od 16 lipca do 6 sierpnia odbywały się po zmroku, a wstęp był bezpłatny. Pokazane zostały „Moczary i uroczyska” Michała i Tomasza Ogrodowczyków, „Dziki życie w trzcinach” François Royeta i Jérôme Bouviera, „Rytm natury w Dolinie Baryczy” Artura Homana i „Błotniak łąkowy - arystokrata pól” Marcina Krzymańskiego i Krzysztofa Skroka.

W roku 2011 w ramach ochrony wartości kulturowych podjęto współpracę z PTTK Oddział Suwałki na rzecz rewitalizacji drewnianego schroniska turystycznego w Starym Folwarku (tzw. Kulwieciówka).

3.5.3 Konkursy

Konkurs plastyczny „Lasy dla ludzi – ludzie dla lasu”

Konkurs trwał od maja do końca czerwca a jego celem było propagowanie walorów przyrodniczych Wigierskiego Parku Narodowego oraz wzbogacenie wiedzy na temat ekosystemów leśnych. Uczestnikami konkursu byli mieszkańcy województwa podlaskiego. Rozegrano go w trzech kategoriach wiekowych: I grupa - wiek przedszkolny i klasy I-II, II grupa - klasy IV-VI, III grupa – gimnazjum. Na konkurs wpłynęło 214 prac plastycznych. Komisja konkursowa nagrodziła: Jakuba Trzcianowskiego ze SP w Maćkowej Rudzie, Norberta Krynickiego z Przedszkola nr 8 w Suwałkach, Kacpra Czerwonkę z Przedszkola nr 8 w Suwałkach, Martynę Kolenkiewicz z Zespołu Szkół w Płocicznie- Tartak, Miłosza Sofińskiego z Zespołu Szkół w Płocicznie- Tartak i Klaudię Dąbrowską z Zespołu Szkół w Płocicznie- Tartak, Emilię Woronko z Gimnazjum w Bakalarzewie, Paulinę Zielińską z Zespołu Szkół w Płocicznie- Tartak oraz Emilię Teresę Brzozowską z Gimnazjum nr 4 Suwałki. Zgodnie z projektem przyznano 6 wyróżnień dla Patrycji Misiewicz, Juli Ignatowicz, Gabrysi Roguckiej, Adriana Bieńkowskiego, Patrycji Walickiej i Filipa Czerniawskiego. Rozstrzygnięcie konkursu odbyło się 21 czerwca 2011 roku.

Ogólnopolski konkurs fotograficzny „Las...”

Celem konkursu było utrwalenie na fotografii lasów różnych typów lasu oraz różnorodności biologicznej Wigierskiego Parku Narodowego. Na konkurs wpłynęło 118 prac. Uczestnicy reprezentowali szeroki przedział wieku - od 11 do 70 lat. Prace zostały ocenione w trzech kategoriach wielowiekowych: I grupa do 15 lat, II grupa 16 - 20 lat, III grupa powyżej 20 lat. Przeprowadzono wstępną selekcję prac, zwracając uwagę, czy są zgodne z regulaminem i tematyką konkursu. Komisja wytypowała po 5 najlepszych fotografii z każdej kategorii wiekowej zwracając uwagę na technikę wykonania zdjęcia oraz kompozycję. W sumie nagrody przyznano 15 pracom: Atrakcyjne nagrody – sprzęt fotograficzny, elektroniczny, sportowy oraz książki otrzymali: Magdalena Balewicz, Bartosz Baraniewicz, Katarzyna Maliszewska, Karolina Lutyńska, Anna Klimczyk, Marta Karbowska, Marek Śleszyński, Marcin Skibowski, Henryk Milewski oraz wyróżnienia: Bartosz Czyżyński, Bartosz Baraniewicz, Karolina Lutyńska, Marta Karbowska, Henryk Milewski, Jacek Szulejewski.

II Wojewódzki Konkurs „Różnorodność biologiczna i formy ochrony przyrody w Polsce”

W październiku i listopadzie odbyły się eliminacje do konkursu, którego organizatorem był Białowieski Park Narodowy przy współudziale WPN-u. Do etapu szkolnego na terenie Suwalszczyzny przystąpiło 74 uczniów z 12 szkół. W etapie powiatowym, który odbył się w siedzibie dyrekcji parku w Krzywem, wzięło udział 28 uczniów. 8 uczestników zostało zakwalifikowanych do wojewódzkiego etapu konkursu. W etapie wojewódzkim, który miał miejsce w Białowieskim Parku Narodowym, dwóch uczniów z naszego terenu dostało się do finałowej dziesiątki. W ramach konkursu trzeba się było wykazać sporą wiedzą, uczniowie musieli wykonać pracę badawczą bądź prezentację multimedialną na temat „Po co nam martwe drewno?” lub „Różnorodność biologiczna lasów Podlasia”.

3.5.4 Warsztaty, spotkania, szkolenia

W dniach 24 - 27 stycznia odbyła się Zimowa Akademia Przyrody. Zajęcia prowadzono dla 50 osobowej grupy uczestników – dzieci i młodzieży wraz z opiekunami. W programie tegorocznej Akademii znalazły się: warsztaty dotyczące sów pt. „Co sowie piszczy w głowie” (prowadzenie dr Romulad Mikusek); warsztaty astronomiczne (prowadzenie: dr Agnieszka Krawczyk i pan dr Ryszard Gabryszewski). Na Sali konferencyjnej zainstalowane zostało „przenośne planetarium”, warsztaty leśne (prowadzenie: Tomasz Huszcza). Ostatni dzień poświęcony był grom terenowym w plenerze.

W ramach „Spotkań z Wigierkiem” zorganizowano warsztaty wyjazdowe w Białowieskim Parku Narodowym. Wigierek zabrał laureatów II Międzyszkolnego Konkursu na Zbiórkę Makulatury „Makulaturę Zbieramy – Lasy Oszczędzamy” do Białowieskiego Parku Narodowego. Zwycięska klasa ze szkoły w Płocicznie-Tartak zwiedziła pod przewodnictwem pracownika Działu Edukacji Białowieskiego Parku Narodowego - Marka Świcia Muzeum Przyrodniczo-Leśne. Po zwiedzeniu muzeum przyrodniczego i poznaniu historii Białowieży grupa młodzieży przeszła Szlakiem Dębów Królewskich. Na zakończenie grupa udała się do Rezerwatu Pokazowego Żubrów. Uczniowie mieli możliwość bezpośredniej obserwacji zwierząt występujących na tym terenie oraz w lasach województwa podlaskiego. W wyjeździe wzięło udział 15 osób.

Dnia 18 kwietnia 2011 r. odbyły się Wielkanocne „Spotkania z Wigierkiem” Prace warsztatowe prowadzono w dwóch grupach, a wzięli w nich udział uczniowie Zespołu Szkół w Starym Folwarku, Zespołu Szkół w Płocicznie Tartak, Szkoły Podstawowej w Nowej Wsi i Maćkowej Rudzie. Tematem warsztatów były wielkanocne zwyczaje i obrzędy Suwalszczyzny. Wstępem do warsztatów był wykład o tradycjach świątecznych. Później uczestnicy opanowywali trudną sztukę wykonywania wydmuszek. Pod okiem instruktorek (Pani Krystyny Cieśluk i Barbary Tarasiewicz) każdy uczestnik wykonał własnoręcznie, przy użyciu wosku i naturalnych barwników, wielkanocną pisanekę. W warsztatach wzięło udział 65 osób.

2 czerwca przeprowadzono warsztaty dla nauczycieli z cyklu Akademia Przyrody. W czasie warsztatów dr Maciej Kamiński przedstawił walory przyrodnicze litoralu Jeziora Wigry. Było to teoretyczne wprowadzenie do zajęć praktycznych w terenie nad jeziorem Wigry. Wykład uzupełniający wygłosił dr Lech Krzysztofiak. Dotyczył on monitoringu rzek Wigierskiego Parku Narodowego. Na zakończenie części wykładowej nauczyciele zastanawiali się nad propozycjami tematów przyszłych warsztatów z cyklu „Akademia Przyrody”. W drugiej części warsztatów odbyły się zajęcia terenowe przy Muzeum Wigier w Starym Folwarku. Uczestnicy wzięli udział w lekcjach muzealnych z cyklu „Poznaj świat wigierskich wód” z wykorzystaniem „Leptodory 2” - łodzi z przeszklonym dnem oraz scenariuszy zajęć. W warsztatach wzięło udział 13 nauczycieli.

W dniach 13-16 lipca odbyły się „Warsztaty fotografii przyrodniczej 15+”. Wzięło w nich

udział 13 osób. Prowadził je fotografik Piotr Malczewski. Uczestnicy warsztatów poznawali sprzęt fotograficzny oraz tajniki warsztatu fotograficznego. Piotr Malczewski prezentował własne zdjęcia, omawiając poszczególne zagadnienia. Ważnym elementem warsztatów była też analiza zdjęć wykonanych przez uczestników. Tematem wiodącym był las.

Warsztaty „Poznajemy różnorodność lasów Wigierskiego Parku Narodowego na rowerze” – koordynowane były przez Sekcję ds. Udostępniania WPN, miały one na celu połączenie i poznawanie różnorodności ekosystemów leśnych z aktywną rekreacją. Warsztaty miały formę krótkiej prelekcji lub prezentacji, wycieczki rowerowej z przewodnikiem i konkursu sprawdzającego wiedzę uczestników. Podobnie jak w latach ubiegłych, cieszyły się one dużym zainteresowaniem. W okresie czerwiec – sierpień odbyło się pięć spotkań (11 grup), w których udział wzięło 266 osób. Zajęcia rozpoczynały się krótką prezentacją lub filmem na wybrany temat, następnie miała miejsce wyprawa na rowerze, podczas której przewodnik przekazywał wiele interesujących informacji o przyrodzie WPN. Na koniec warsztatów każdy uczestnik mógł sprawdzić podczas konkursu zdobytą wiedzę. Dla tych, którzy wykazali się największą wiedzą były nagrody- sprzęt sportowy.

Letnia Akademia Przyrody – miała miejsce w dniach 2-5 sierpnia. Zajęcia dydaktyczne w czasie Akademii były związane z ekosystemami leśnymi. Odbywały się w dwóch blokach tematycznych, podczas których, uczestnicy mogli poznać „makroświat” gleby, ściółki oraz zwierzęta i rośliny występujące w runie leśnym. Wiele ćwiczeń polegało na bezpośredniej obserwacji i doświadczeniach. Spotkania rozpoczynały się prezentacją bądź też oglądaniem ciekawego filmu wprowadzającego w tematykę zajęć, zajęcia praktyczne w terenie prowadzono z wykorzystaniem pomocy dydaktycznych – lup, słóczków obserwacyjnych, etc. W trakcie zajęć były też przerwy na posiłki i zabawę. Po powrocie grupa wykonywała jeszcze zadanie praktyczne: papierowego zawilca, czy zabawną mrówkę z plasteliny.

Warsztaty dla nauczycieli w ramach projektu „Modernizacja Bazy Edukacyjnej Wigierskiego Parku Narodowego”. Były to dwa dwudniowe spotkania w dniach: 18-19 listopada oraz 25-25 listopada. W warsztatach wzięli udział nauczyciele różnych poziomów kształcenia oraz placówek specjalnych, w sumie 60 osób. Szkolenie przeprowadzono w dwóch blokach tematycznych: pierwszy dla nauczycieli, wychowawców klas IV-VI szkoły podstawowej i gimnazjów, drugi przeznaczony był dla nauczycieli i wychowawców przedszkoli i klas 0-III. Każdy dzień warsztatów składał się z wykładów i zajęć teoretycznych oraz części praktycznej, prowadzonej w terenie. W programie znalazły się m.in. zagadnienia: prezentacja podstawy programowej, programów nauczania z treściami zwierającymi ofertę WPN, metody aktywizujące i propozycje różnych form edukacji ekologicznej, prezentacja oferty edukacyjnej OeŚ i Muzeum Wigier, tematy związane z porostami, mszakami, inwazyjnymi gatunkami roślin i in.

3 marca i 29 września zorganizowano spotkania z mieszkańcami parku (rolnicy z terenu WPN). W marcu w czasie spotkania prezentowano zagadnienia związane z różnorodnością biologiczną, jej ochroną. Omówiono zasoby genetyczne gatunków i zwierząt, zasady ochrony rodzimych ras zwierząt gospodarskich i lokalnych odmian roślin uprawnych. W czasie spotkania wrześniowego przedstawiono dawne, zanikające już zawody i rzemiosła z terenu Suwalszczyzny. Uczestnicy wysłuchali prelekcji oraz obejrżeli film pt.: „Garnki ze Studzianego Lasu”. Po części teoretycznej i dyskusji były zajęcia praktyczne – warsztaty ceramiczne, podczas których uczestnicy poznali technikę pracę na kole garncarskim, wykonując samodzielnie naczynia gliniane.

14 grudnia zorganizowano spotkanie pt. „Współpraca samorządów z Wigierskim Parkiem Narodowym”. Wydarzenie to było jednocześnie podsumowaniem 2,5 rocznego okresu realizacji projektu pt. „Kwartalnik Wigry jako narzędzie edukacji mieszkańców Wigierskiego Parku Narodowego i okolic” oraz okazją do uroczystego otwarcia nowej inwestycji WPN - mostu w miejscowości Magdalenowo. Otwarcia mostu dokonali Pan Waldemar Kwaterski – radny

Sejmiku Województwa Podlaskiego i Dyrektor WPN. Dalsza część spotkania odbyła się w Galerii Dużej w Domu Królewskim Pokamedulskiego Klasztoru w Wigrach. W programie znalazły się wystąpienia poświęcone m.in. infrastrukturze turystycznej, postępom prac nad planem ochrony, nowym technologiom w planie ochrony, nowym uwarunkowaniom prawnym w funkcjonowaniu WPN. W spotkaniu wzięli udział m.in. przedstawiciele gmin, starostw i urzędów miast, dyrektorzy szkół z terenu parku i otuliny, sołtysi sołectw z terenu WPN i otuliny, przedstawiciele lokalnych stowarzyszeń, przedstawiciele Rady Naukowej WPN oraz gospodarz obiektu - proboszcz Parafii w Wigrach.

3.5.5 Imprezy zewnętrzne, wystawy

Dział Edukacji uczestniczył w następujących imprezach organizowanych poza terenem Parku (wymieniono najważniejsze)

Dzień Ziemi na Polach Mokotowskich. WPN 8 maja włączył się w obchody Dnia Ziemi na Polach Mokotowskich w Warszawie (coroczna impreza, w której biorą udział m.in. wszystkie parki narodowe w Polsce). Hasłem wiodącym tegorocznych obchodów były lasy. Wigierski Park Narodowy przygotował aranżację stoiska oraz jego obsługę. Zorganizowano układanie puzzli, które przedstawiały las z jego najbardziej charakterystycznymi elementami, leśne rebusy. Zadaniem dodatkowym, które można było wykonać był przyrodniczy twister-gra zręcznościowa.

11 marca wspólnie z zespołem Muzeum Wigier przygotowano i otworzono wystawę pt. „Wigierski Park Narodowy” w Centrum Handlowo Rozrywkowym Plaza Suwałki. Wystawa była prezentowana do końca kwietnia 2011 r. W każdy czwartek, przez cały okres prezentacji wystawy organizowano zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży z suwalskich szkół pt. „Leśne opowieści”. Uczestniczyły w nich przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, licea oraz podopieczni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z Suwałk. Tematyka spotkań była związana z ekosystemami leśnymi. Wśród naszych lasów nie może zabraknąć wody, więc badaliśmy jej skład chemiczny oraz we współpracy z Polskim Związkiem Wędkarskim Kołem Wędkarskim „Pstrąg” zorganizowano kurs wędkarski. Dla uczestników spotkań zorganizowano także konkurs plastyczny pt. „Leśne opowieści”.

Wigierski Park Narodowy włączył się w akcję „Suwalczanie czytają dzieciom” organizowaną przez Bibliotekę Publiczną im. Marii Konopnickiej w Suwałkach. 20 maja Wojciech Wąsowicz odczytał kilka fragmentów wierszy o tematyce leśnej, a Dział Edukacji przeprowadził konkursy z drobnymi nagrodami

27 maja w Nadleśnictwie Krynki odbyły się obchody Dni Lasów. Głównym organizatorem imprezy była Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku. Wigierski Park Narodowy uczestniczył w niej prezentując się na stoisku z innymi parkami narodowymi Województwa Podlaskiego.

W dniach 23-31 lipca 2011 w Parku Konstytucji 3 Maja w zorganizowano wystawę fotograficzną „Pokochaj lasy WPN-u”. Wystawa była poświęcona prezentacji różnorodnych ekosystemów leśnych występujących na terenie Wigierskiego Parku Narodowego. Została ona zorganizowana jako wystawa zewnętrzna w przestrzeni miejskiej w Suwałkach. Na banerach znalazły się prace konkursowe, nagrodzone w konkursie fotograficznym „Las...”Wystawie towarzyszył folder, w którym znalazły się zdjęcia wszystkich nagrodzonych prac a także prace fotografów amatorów z WPN-u i nadleśnictw Puszczy Augustowskiej. Zgodnie z informacją otrzymaną z Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach oraz Regionalnego Ośrodka Kultury i Sztuki w Suwałkach, ilość osób odwiedzających wystawę można oszacować na 3000 osób.

3.5.6 Wydawnictwa i materiały promocyjne:

- 200 szt. folderów promujących wystawę fotograficzną „Pokochaj lasy WPN-u” (WFOŚiGW)
- Przewodnik do ćwiczeń na ekspozycji przyrodniczej „Nad Wigrami”. Powstały zeszyt związany jest z eksponatami i wystawami przedstawionymi na sali przyrodniczej. Został wydany w nakładzie 1500 egz. (WFOŚiGW)
- 4 numery kwartalnika Wigry (po 2000 egz. Każdy numer, łącznie 8000 egzemplarzy) (POIiŚ)
- 2 numery dodatku do kwartalnika Wigry pt. Na miedzy (po 2000 egz. każdy numer, łącznie 4000 egzemplarzy) (POIiŚ)
- 2 numery dodatku do kwartalnika Wigry pt. Wigierek (po 2000 egz. każdy, łącznie 4000 egzemplarzy) (POIiŚ)
- kalendarz na 2012 rok (2000 egzemplarzy) (POIiŚ)
- prowadzona była witryna internetowa WPN; w 2011 roku, sfinansowano ze środków WFOŚiGW 200 podstron promujących Międzynarodowy Rok Lasów oraz ze środków POIiŚ podstrony z treścią kwartalnika i dodatków.
- wykonano materiały promocyjne w formie długopisów, ołówków (łącznie 1000 sztuk) i nalepek (1000 sztuk) (POIiŚ)

3.5.7 Dotacje na działalność edukacyjną – przygotowanie wniosków, realizacja

W 2011 kontynuowano realizację Umowy o dofinansowanie Nr POIS.05.04.00-00-059/08 projektu „Kwartalnik Wigry jako narzędzie edukacji mieszkańców Wigierskiego Parku Narodowego i jego okolic” w ramach działania 5.4 priorytetu V Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Wartość wydatków w 2011 r. zgodnie z harmonogramem wyniosła 157 088,30 zł. zł (kwota z planu, będzie podlegać weryfikacji dopiero po akceptacji ostatniego wniosku o płatność).

Zakończono realizację zakresu rzeczowego projektu, w I kwartale 2012 przewidziane jest końcowe rozliczenie projektu. W 2011 zakres rzeczowy, sfinansowany ze środków projektu wyglądał następująco:

- zorganizowano 23 spotkania
- wydano materiały promocyjne
- wydano 4 numery kwartalnika, po numery 2 tytułów dodatków, kalendarz oraz wykonano wersje elektroniczne wydawnictw
- dystrybucja wydawnictw

w 2011 kontynuowano i zakończono realizację projektu „Modernizacja Bazy Edukacyjnej Wigierskiego Parku Narodowego” współfinansowanego przez UW ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego. Wartość wydatków w 2011 roku wyniosła 538747, 81 zł. W 2011 roku wykonano gros zakresu rzeczowego projektu:

- adaptacja pomieszczenia na magazyn pomocy dydaktycznych
- wykonanie nowego ogrodzenia bazy edukacyjnej w Krzywem
- doposażenie bazy dydaktycznej Krzywe w: plakaty z informacjami o walorach WPN, prezentacje multimedialne w kioskach multimedialnych, sprzęt nagłaśniający z trzema źródłami dźwięków, zakup kompostownika i inspektu (uzupełnienie ścieżki Dary Natury w Krzywem), audioprzewodniki z audiodeskrypcją oraz wersją angielską i niemiecką, wykonanie eksponatów zwierząt, wykonanie zabudowy stołu entomologicznego; zakup stacji meteorologicznej w zestawie z solarnym zasilaniem i GPRS;
- remont generalny Ośrodka Edukacji Środowiskowej na Słupiu: wymiana dachu,

oczyszczenie i uszczelnienie drewnianych ścian budynku, oszalowanie ścian drewnianych deskami, naprawa tarasów, schodów, wymiana balustrad, wymiana podłóg, podniesienie standardu sanitariatów, powiększenie pomieszczenia laboratorium;

-doposażenie Ośrodka Edukacji Środowiskowej: wykonanie instalacji pokazowych zabiegów ochronnych WPN (tuby tekpolowe, budki lęgowe itd.), przekrojów pni drzew, wykonanie aranżacji sali wykładowej w postaci pnia drzewa i konarów, wykonanie gablot z pędami drzew, nasionami i owocami, zakup zegarów drewnianych z wizerunkiem zwierząt, ptaków malowanych i niemalowanych (zestaw drewnianych rzeźb), wykonanie stolika pod lupy oraz stołów do sali laboratoryjnej i szafek do sali wykładowej, zakup pomocy dydaktycznych (zestaw doświadczalny do badania gleb, termometr do pomiaru cieczy i ciał stałych, krążek Secchiego z linką, komplet 4 sit do gleby, zwijane tablice dydaktyczne terenowe, wielofunkcyjny przyrząd do pomiarów ekologicznych, mikroskop terenowy (przenośny), mikroskop biologiczny z kamerą i aparatem, 2 laptopy z oprogramowaniem, 10 mikroskopów biologicznych, 5 lup binokularnych), zakup xero oraz wyposażenia części socjalnej (lodówka, kuchenka, szafka i szafy, lampka nocna, zestaw łazienkowy, łóżko, wieszak)

- zorganizowanie warsztatów dla 60 –osobowej grupy nauczyciel (2 dwudniowe szkolenia).

Dział Edukacji opracował i zrealizował wniosek o dofinansowanie projektu „Międzynarodowy Rok Lasów w Wigierskim Parku Narodowym”. Przedsięwzięcie sfinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku. W ramach zadania, którego wartość wyniosła 70 899 zł zrealizowano następujące działania:

- zorganizowano 2 konkursy – plastyczny i fotograficzny, zakupiono nagrody
- zorganizowano akcję pt. „Poznajemy Parki północno-wschodniej Polski”
- zorganizowano pokaz filmów związane z parkami krajobrazowymi i narodowymi województwa Podlaskiego i przeprowadzenie konkursów związanych z tą tematyką
- zakupiono sprzęt elektroniczny- szt. 2 (laptop i aparat fotograficzny)
- zorganizowano warsztaty fotografii przyrodniczej- 4 warsztaty
- zorganizowano warsztaty „Poznajemy różnorodność lasów Wigierskiego Parku Narodowego na rowerze”- 5 warsztatów
- zorganizowano wystawę fotografii przyrodniczej „Pokochaj lasy WPN ". -szt. 1
- zorganizowano wystawę „Pokochaj lasy WPN-u” składającą się z 27 zdjęć wielkoformatowych 280 cm x 440 cm umieszczonych na stojakach wystawienniczych
- wydano 200 szt. folderów promujących wystawę
- wydano „Przewodnik do ćwiczeń na ekspozycji przyrodniczej „ Nad Wigrami”-szt.1500
- wykonano witrynę internetową promującą Międzynarodowy Rok Lasów i działania edukacyjne WPN

Opracowano, złożono i uzyskano dotację na realizację projektu „Nie bójmy się przyrody – edukacja ekologiczna w Wigierskim Parku Narodowym poprzez warsztaty i publikacje” z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku w wysokości 133 486,00 zł. Rozpoczęcie działań przewidziane jest na 1 kwartał 2012 r.

Przygotowano harmonogram rzeczowo – finansowy działań o charakterze edukacyjnym na lata 2012 – 2017 do projektu ze środków LIFE+ (wniosek złożony przez Pracownię Naukowo-Edukacyjną

3.5.8 Konferencje i szkolenia pracowników

03.03.2011 roku pracownicy działu edukacji i turystyki odwiedzili Muzeum w Drozdowie. Był to wyjazd studyjny w celu przygotowania do wyboru sprzętu związanego z udźwiękowieniem wystawy „Nad Wigrami” w siedzibie parku w Krzywem oraz

przystosowaniem jej do zwiedzania dla osób niewidomych, słabowidzących oraz obcojęzycznych.

3.5.9 Kontrole

W 2011 roku przeprowadzone zostały następujące kontrole zewnętrzne:

- projektu „Międzynarodowy Rok Lasów w Wigierskim Parku Narodowym” dofinansowanego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku – kontrola nie wykazała uchybień.
- procedur rozeznania rynku na wybrane zadania projektu Nr POIS.05.04.00-00-059/08 projektu „Kwartalnik Wigry jako narzędzie edukacji mieszkańców Wigierskiego Parku Narodowego i jego okolic” – kontrola z wynikiem „bez zastrzeżeń”.

3.6 Muzeum Wigier

Maciej Ambrosiewicz

3.6.1 Zajęcia stacjonarne i terenowe w Muzeum Wigier.

Muzeum jest częścią Działu Edukacji Wigierskiego Parku Narodowego. Muzeum Wigier w 2011 roku odwiedziło ok. 18418 gości. Niespełna połowę wszystkich zwiedzających – 49,9% (9190 osób) stanowili turyści indywidualni, pozostałą część - odwiedzający w grupach zorganizowanych tj. 260 grup, w tym 162 grup z przewodnikiem. Biorąc pod uwagę osoby odwiedzające indywidualnie 66,8 % stanowili dorośli, 27,5 % dzieci i młodzież, obcokrajowcy 5,6%.

Muzeum Wigier to nie tylko zwiedzanie ekspozycji ale również zajęcia edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży i osób dorosłych. W roku 2011 pracownicy muzeum przeprowadzili 450 lekcji muzealnych i zajęć na wodnych ścieżkach edukacyjnych i wygłosili 7 prelekcji.

Gościli tu także grupy z dalszych zakątków Polski w tym m.in. z Warszawy Białegostoku, Poznania. Porównując tegoroczny sezon turystyczno-edukacyjny w Muzeum Wigier z rokiem 2010, okazuje się, że liczebność odwiedzających była na bardzo podobnym poziomie. Spośród oferty edukacyjnej największym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia na Wodnych ścieżkach edukacyjnych (rejsy łodzią Leptodora II) oraz lekcje muzealne, z których największym powodzeniem cieszyły się takie tematy jak: Bóbr i jego rodzinka, Zwierzęta Wigierskiego Parku Narodowego, Badamy wodę.

W Muzeum zorganizowano również spotkania dla nauczycieli, warsztaty, szkolenia dla rolników i przewodników.

Punkt informacji turystycznej w Muzeum Wigier podlega ogólnopolskiej certyfikacji informacji turystycznej, którą prowadzi Polska Organizacja Turystyczna oraz Podlaska Regionalna Organizacja Turystyczna. Na okres od lipca 2011 do lipca 2012 Punkt otrzymał 3. Kategorię, czyli 3 gwiazdki na cztery możliwe.

3.6.2 Programy edukacyjne

Od maja Muzeum Wigier rozpoczęło prowadzenie zajęć na wodnych ścieżkach edukacyjnych z wykorzystaniem łodzi zakupiona z pomocą finansową Narodowego Funduszu

Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku. Jednostka ma siedem metrów długości, na pokład zabiera 10 osób. Podwodny świat można oglądać przez trzy okna (z pancernymi szybami) o grubości 33 mm i średnicy 0,8 m zamontowane w dnie. Jest to pierwsza i jedyna w Polsce tego typu jednostka pływająca służąca edukacji ekologicznej. Z pokładu łodzi „Leptodora II”, z częściowo przeszklonym dnem, oglądać można podwodny świat: rośliny wodne, większe bezkręgowce i ryby. Od maja do października 2011 roku z rejsów łodzią skorzystało 2500 osób. W ciągu trzeciego kwartału 2011 roku łódź Leptodora II przewiozła tysięcznego i dwutysięcznego gościa. Tysięcznym gościem był dziesięcioletni Piotr Zadykiewicz z Warszawy, a dwutysięcznym gościem na łodzi była Pani Barbara Brzezińska z Łodzi.

Lekcje były prowadzone według scenariuszy obejmujących następujące tematy: „Badamy wodę w jeziorze Wigry”, „Ryby – mieszkańcy Wigier”, „Wylęgarnia ryb”, „Roślinność wodna”, „Mięczaki wigierskich wód”, „Bóbr i jego środowisko”, „Strefy życia w jeziorze”.

- 5 maja odbyła się uroczystość otwarcia wodnych ścieżek edukacyjnych WPN i chrzest łodzi z przeszklonym dnem, do prowadzenia zajęć na wodnych ścieżkach edukacyjnych. Łódź nosi imię „Leptodora II”, a matką chrzestną została pani Anna Majewska z Departamentu Edukacji Ekologicznej NFOŚiGW w Warszawie. Poświęcenia łodzi dokonał ksiądz proboszcz Parafii Rzymskokatolickiej w Wigrach – Dariusz Rogiński. W czasie uroczystości nadania imienia łodzi został wygłoszony referat przez dyrektora parku dr Macieja Kamińskiego pn. *Walory przyrodnicze litoralu jeziora Wigry*.

3.6.3 Imprezy i akcje organizowane w Muzeum Wigier.

- 25.02.2011 Maciejem Smarzewskim pt. „Trochę o Macedonii i Kosowie... czyli tawce-gravce dla wszystkich”
- 08.04.2011 Markiem Wroną pt. „Na Czerwonej Ziemi Masajów”,
- 14 maja Noc Muzeów. W programie: nocny pokaz łodzi ze szklanym dnem, Pokaz filmu Bogusława Wasilewskiego „Podwodny świat jezior”, prezentacja sprzętu do fotografii podwodnej i nurkowania,
- 16 września wsparcie organizacyjne nadania imienia Alfreda Lityńskiego, III LO w Suwałkach Wręczenie nagrody AL
- 21 października 2011 Piotr Łukowski Przez Indie z plecakiem ,
- 18 listopada 2011 Tomaszem Janeckim, pt. „Zimniej już nie można – ANTARKTYDA”,
- 16 grudnia 2011 „Siedmiogród – TRANSYLWANIA” O pobycie w Rumunii opowiadała Marta Dobreńczyk - uczestniczka VIII Seminarium dla koordynatorów edukacji ekologicznej w polskich parkach narodowych.

3.6.4 Wystawy

- kontynuowanie wystaw z roku 2010, w tym: wystawa Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu im. Witolda Wielkiego z Kowna,
- 21 stycznia 2011, Wigierski Park Narodowy oraz Muzeum Okręgowe w Suwałkach otworzyli wystawę pt. „TYTUS KARPOWICZ pisarz”, w programie: wystąpienie dyrektora Jacka Łozińskiego, Zbigniewa Fałtynowicza, który wygłosił referat Słów kilka o Tytusie Karpowiczu, posła na Sejm RP Krzysztofa Tołwińskiego, który dokonał wprowadzenia do filmu o Tytusie Karpowiczu; projekcja filmu „Tropiciel zielonej krainy”(autorzy filmu: Lila Gudel, Krzysztof Mrówa, Aneta Ołtarzewska, Daniel Ołtarzewski; PTV Białystok 2004),
- 29 kwietnia 2011 roku otwarcie wystawy zorganizowanej przez Muzeum Łowiectwa i Jeździectwa „ROGI CZY POROŻE czyli co zwierzęta noszą na głowach”,

- 2 sierpnia 2011, otwarcie wystawy fotograficznej „Las” ze zdjęciami Romana Rogozińskiego. Wystawa została zorganizowana przez Lasy Państwowe i wpisywała się w Międzynarodowy Rok Lasów – 2011

W dniu 16 września w Muzeum Wigier miała miejsce uroczystość zakończenia XIX edycji Konkursu o Nagrodę im. Alfreda Lityńskiego za zasługi w ochronie środowiska naturalnego. Kapituła Konkursu pod auspicjami Suwalskiej Rady Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych uhonorowała nagrodą Wiktora Wołkova. Pan Wołkow jest fotografikiem rejestrującym z ogromną wrażliwością przyrodę, ludzi i krajobrazy Polski Północno-Wschodniej. Wydarzeniu towarzyszyło otwarcie wystawy prac artysty.

- listopad 2011 - Wystawa „Dobra Wigierskie” zakupiona przez WPN od Domu Pracy Twórczej w Wigrach w Likwidacji.

3.6.5 Udostępnienie muzeum

W 2011 roku Zespół ds. Muzeum Wigier prowadził ewidencję zwiedzających i uczestniczących w lekcjach muzealnych. Monitorowanie przeprowadzili pracownicy zespołu Muzeum w wyniku czego uzyskano wiele cennych informacji. Muzeum Wigier w Starym Folwarku w 2011 roku odwiedziło ok. 18418 osób. Ponadto 1200 osób weszło bezpłatnie w czasie imprez organizowanych przez muzeum.

Turyści, którzy odwiedzili Muzeum to w większości Polacy, najczęściej z Warszawy i województwa mazowieckiego. Zagraniczni goście Muzeum pochodzili z takich krajów jak: Niemcy, Litwa, Wielka Brytania, Włochy, Holandia, USA, Białoruś, Litwa, Finlandia, Rosja, Słowacja.

Turyści zadawali najczęściej pytania dotyczące funkcjonowania muzeum, atrakcji w WPN i jego okolicy, potraw regionalnych, noclegów, wypożyczalni nart, rowerów, kajaków i żagliwek. Uwagi ze strony odwiedzających dotyczyły bardzo złej jakości parkingu przy muzeum.

Turyści pozytywnie ocenili Muzeum Wigier. Do najlepszych doświadczeń podczas pobytu zaliczyli przede wszystkim interaktywną, nowoczesną formę edukacji, która pozwala na samodzielne zwiedzanie oraz oddziałuje intensywniej na zmysły i emocje odbiorców co w większym stopniu umożliwia poznawanie tajemnic świata przyrody .

Wysoką ocenę zyskał wśród odwiedzających Muzeum Wigier cykl spotkań z podróżnikami.

W czasie wakacji na pokładzie Leptodory II gościliśmy szczególnych turystów - Księdza Kardynała Józefa Glempa i Pana Tadeusza Mazowieckiego - premiera RP (w latach 1989-1990). Obydwaj goście zwiedzili też Muzeum Wigier, pozostawiając wpisy w księdze pamiątkowej WPN-u.

3.6.6 Promocja

a). Wydawnictwa i materiały promocyjne, plakaty.

W 2011 roku Muzeum Wigier do każdej wystawy wydało po 20 szt. plakatów oraz wysłało po 150 e-maili promujących to samo wydarzenie. Dodatkowo wydrukowano 10 tys. kolorowych ulotek reklamowych (o formacie wizytówki) i informowano media o organizowanych wydarzeniach.

- reklama w systemie „Mini-Board”

b). Targi, portale

W 2011 roku Muzeum Wigier było promowane na targach turystycznych,

w wydawnictwach i portalach internetowych, w tym:

- I Międzynarodowe Targi Turystyczne na Pograniczu EXPO-Sejny.

Dobrze opracowana i wysoko oceniana strona własna parku www.wigry.win.pl, ponadto informacje o Muzeum Wigier i imprezach w nim organizowanych ukazywały się na wielu stronach internetowych, w tym:

- Serwis Informacyjny Branży Turystycznej www.tur-info.pl
- Agencja TD - mapa turystyczna „Wigierski Park Narodowy” www.td.com.pl
- Niebyswałe Suwałki www.niebywalesuwalki.pl
- Suwalski Serwis Informacyjny www.suwalki.info
- Wrota Podlasia (oferta turystyczna) www.turystyka.wrotapodlasia.pl
- Forum Suwałki www.forum.suwalki.pl

c). Inne działania promocyjne:

1. Przekazywanie materiałów informacyjnych o Muzeum Wigier do:

- Centrów Informacji Turystycznej w Suwałkach (SIRT, CMiKT), Augustowie, Sejnach, Białymstoku (Podlaska Regionalna Organizacja Turystyczna),

2. Audycje poświęcone m. in. Muzeum emitowane w Telewizji Białystok, Radio 5, Telewizji TRWAM (telewizja nagrała audycje w ramach cyklu Sól Ziemi, w której zaprezentowano m.in. Muzeum Wigier; film jest dostępny na stronie WANE http://www.wigry.pro/index.php?option=com_content&view=article&id=128&Itemid=125).

W 2011 roku Muzeum Wigier przychód z tytułu sprzedaży biletów, kart wstępu, pamiątek wyniósł 96 tys. zł brutto.

3.7 Udostępnianie parku

3.7.1 Analiza liczbowa ruchu turystycznego na terenie WPN

Barbara Perkowska, Adam Januszewicz

Na podstawie obsłużonych grup zorganizowanych, liczby turystów indywidualnych, sprzedanych kart wstępu, danych z liczników turystów oraz danych uzyskanych od podmiotów prywatnych obsługujących turystów na terenie Parku szacujemy, że Wigierski Park Narodowy odwiedziło około 110tys. turystów. Zespół ds. udostępniania parku obsłużył w 2011 r. 172 grupy zorganizowane (7200 osób) oraz około 8100 turystów indywidualnych. W każdy czwartek wakacji organizowane były bezpłatne wycieczki rowerowe z przewodnikiem, połączone z konkursami wiedzy o parku i przekazaniem nagród, które ufundował WFOŚiGW w Białymstoku. W sumie odbyło się 11 wycieczek rowerowych, udział w nich wzięło – 288osób. Kilkaset osób skorzystało z nowo zainstalowanych na wystawie przyrodniczej „Nad Wigrami” audioprzewodników. Duży odsetek odwiedzających stanowili „Łowcy przygód - zbieracze pamiątek”, którzy rozwiązywali zlokalizowany na terenie parku quest „od Krzywego prosto do Krzywego”. Suwalska Izba Rolniczo-Turystyczna w ramach kampanii promocyjnej „Suwalszczyzna, kraina jak baśń” przygotowała na terenie Suwalszczyzny 15 questów. Rozwiązanie questu polegało na wykonaniu zadań związanych z poznaniem terenu, jego atrakcji i historii, zebraniu pieczętek z „Okolic zobaczenia wartych” oraz odgadnięciu hasła.

Turyści zagraniczni stanowili około 15% i pochodzili głównie z Niemiec, Litwy, Włoch i Hiszpanii oraz Belgii. Ogromnym zainteresowaniem wśród turystów zagranicznych cieszyły się ścieżki przyrodnicze, wycieczki rowerowe szlakiem zielonym wokół Wigier z przewodnikiem oraz spływ kajakowy rzeką Czarna Hańcza.

Największy ruch odnotowano w miesiącach czerwiec – sierpień, w tygodniu zaś w niedzielę.

Podpisano 31 umów agencyjnych z podmiotami turystycznymi na sprzedaż kart wstępu i materiałów informacyjnych.

Tabela 17 Liczba godzin przewodnictwa po WPN w 2010 i 2011 r.

Lp.	Rodzaj	Lata	
		2010	2011
1	Przewodnictwo w języku polskim	259	272
2	Przewodnictwo obcym (niemiecki, angielski, rosyjski)	45	40
3	Ogółem	304	312

Tabela 18 Zestawienie wyników kontroli kajakarzy podczas dyżurów na wodzie w latach 2006-2011

Rok	Liczba dni	Liczba osób skontrolowanych	% osób nie posiadających kart wstępu	Liczba sprzedanych kart ogółem	Wartość (zł)	Liczba sprzedanych kart pełnopłatnych	Wartość (zł)	Liczba sprzedanych kart ulgowych	Wartość (zł)
2006	36	3517	50	1753	3681,00	701	2103,00	1052	1578,00
2007	57	5417	44	2359	5367,00	1219	3657,00	1140	1710,00
2008	34	3230	36,2	1170	2434,50	453	1359,00	717	1075,50
2009	38	3676	35,66	1311	3912,00	645	2580	666	1332,00
2010	46	4410	28,48	1256	3802,00	645	2580,00	611	1222,00
2011	44	3241	39,4	1965	3788,00	618	2472,00	658	1316,00

Tabela 19 Liczba sprzedanych kart wstępu i licencji wędkarskich w 2010 i 2011 r.

Lp.	Rodzaj	Lata	
		2010	2011
1	Karty wstępu	33425	29587
2	Licencje wędkarskie	3771	3881
3	Karty wstępu dla żaglówek	60	83

Tabela 20 Zestawienie ilościowe i cenowe sprzedanych kart wstępu w 2011 roku

Rodzaje kart wstępu	Jednodniowe		Tygodniowe		Dwutygodniowe		Ogółem
	Ulgowe	Pełnopłatne	Ulgowe	Pełnopłatne	Ulgowe	Pełnopłatne	
Podmioty zewnętrzne(31)	9787	10067	106	215	270	106	20544
Pracownicy WPN (21)	4815	4066	23	74	2	63	9043
Ogółem	14602	14133	129	289	272	169	29587

Tabele poniżej przedstawiają zestawienia liczb osób odwiedzających wystawy, ścieżki edukacyjne, korzystających ze specjalnych ofert oraz bazy noclegowej parku.

Tabela 21 Liczba osób odwiedzających wystawy, ścieżki edukacyjne oraz korzystających ze specjalnych ofert WPN-u w 2011 r

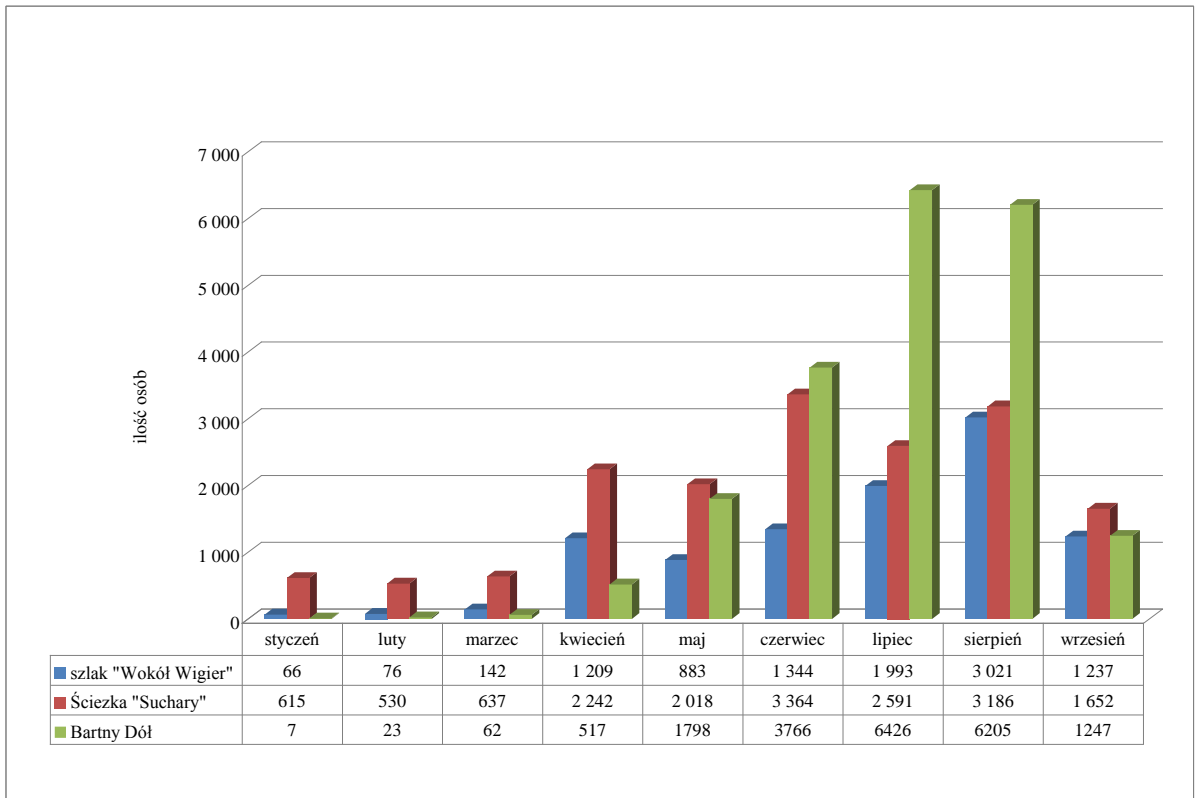
Lp.	Wystawa, ścieżka edukacyjna, oferta	Liczba turystów w latach	
		2010	2011
1	Centrum informacji turystycznej	11000	10000
2	Muzeum Wigier	16500	18418
3	Wystawa przyrodnicza "Nad Wigrami" ¹	12000	12400
4	Wystawa etnograficzna "Ocalić od zapomnienia"	6000	6505
5.	Wystawa Historia i tradycje rybactwa i rybołówstwa	2000	2161
6	Ścieżka "Las"	10000	15000
7	Ścieżka "Suchary"	7830*	16835**
8	Ścieżka "Jeziora"	6300	6000
9	Ścieżka "Płazy"	350	500
10	Ścieżka "Puszcza"	500	700
11.	Punkt widokowy Bartny Dół na trasie Wigierskiej Kolejki Wąskotorowej	20357*	20049**
12.	Szlak zielony wokół Wigier	6413*	9971**
13.	Osoby korzystające z rowerów WPN	200	280
14.	Wynajem Dziupli	17razy	10razy
15.	Organizacja ognisk	48	50

¹w tym od lipca do grudnia 2011 z audioprzewodników skorzystało 285 osób, w ciągu 2011 roku 3570 dzieci odwiedziło edukacyjny plac zabaw.

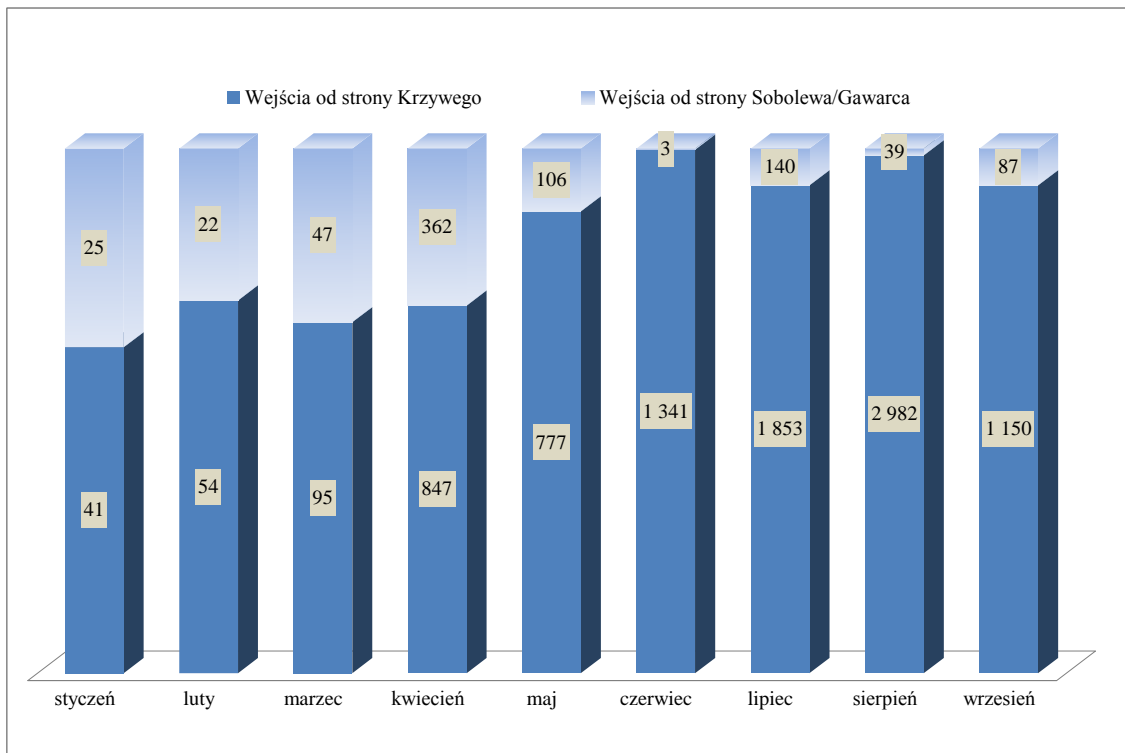
* Dane pochodzą z liczników turystów (pomiar IV-X) w 2010 r.

**Dane pochodzą z liczników turystów (pomiar I-IX) w 2011 r.

Rysunek 8. Liczba turystów zarejestrowanych przez liczniki w wybranych miejscach na szlakach WPN w 2011 roku

Rysunek 9. Liczba turystów na szlaku zielonym "Wokół Wigier" im. A. Patli od stycznia do września 2011 roku

Rysunek 10. Turyści przebywający w poszczególne dni tygodnia na ścieżce Suchary od stycznia do września 2011 roku

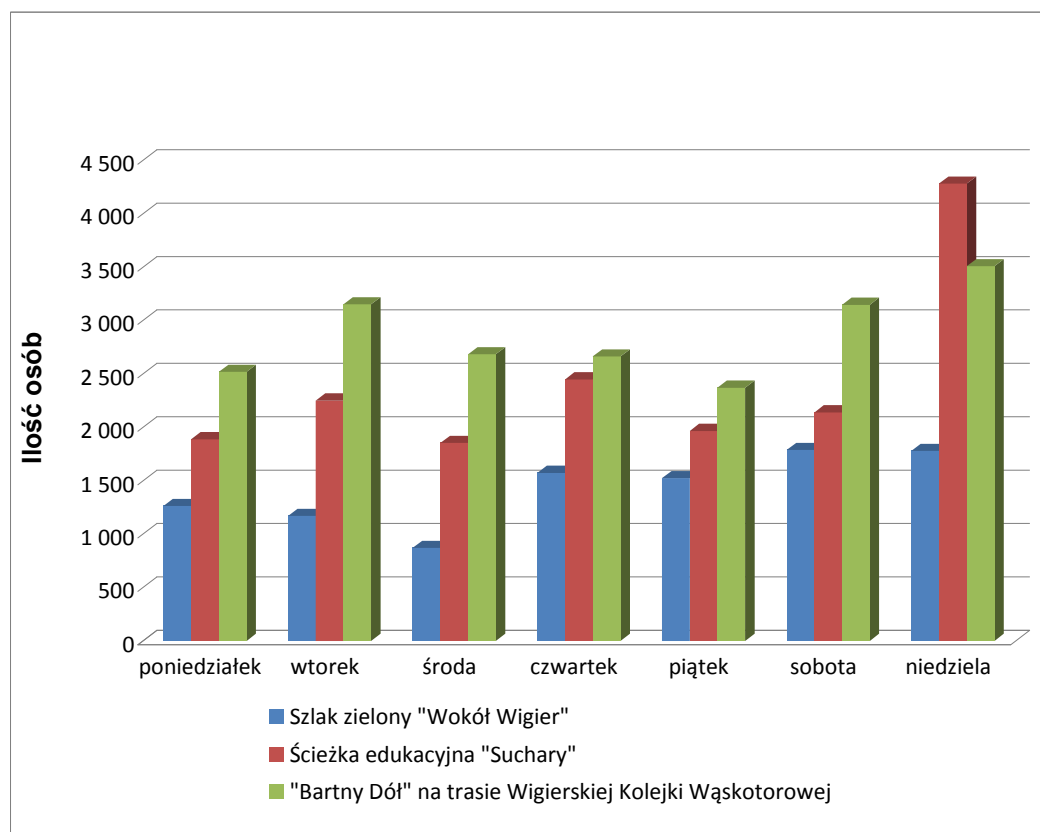

Tabela 22 Wykorzystanie obiektów noclegowych i rekreacyjnych w zarządzie WPN-u w 2011r

Nazwa obiektu, nr posesji (liczba miejsc noclegowych)	Liczba osób w latach		Liczba osobonocy w latach	
	2010	2011	2010	2011
Pokoje w leśniczówkach				
Lipniak 23 (6 miejsc noclegowych)	17	27	83	126
Mikołajewo 34 (5 m.n.)	44	32	292	243
Leszczewek 40 (5 m.n.)	39	48	182	170
Gawarzec – Gawrych Ruda 58 (5 m.n.)	53	48	296	295
Maćkowa Ruda 57 (6 m.n.)	41	41	168	140
Bryzgiel (3 m.n.)	29	25	161	159
Królówek (4 m.n.)	0	0	0	0
RAZEM	223	221	1182	1133
Pokoje gościnne w dyrekcji parku (12m.n.)	279	260	841	801
RAZEM WSZYSTKIE POKOJE	502	481	2023	1934
Pola biwakowe				
Za szkołą, Bindużka, Gremzdówka	17	27	83	126

Jastrzęby	44	32	292	243
-----------	----	----	-----	-----

Tabela 23 Wykorzystanie niektórych obiektów noclegowych i rekreacyjnych nie będących w zarządzie WPN-u w 2011 r.

Wyszczególnienie		Liczba osób 2010	Liczba osób 2011
PTTK w Starym Folwarku	Sprzedane karty wstępu	b. d.	727 szt.
	Kemping	1742 (w tym 399 zagr.) 2568os/noc (533 – zagraniczni)	b. d.
	Plaża	12317 osób (5040 dzieci i młodzieży)	b. d.
	Ogólnopolski Wielodyscyplinowy Rajd po WPN	21 osób	12 os.
	Na rowerze z PTTK	50 osób	Ok. 50 os.
	Regaty o Puchar Dyrektora Wigierskiego Parku Narodowego	17 jednostek z Warszawy, Lublina, Białegostoku, Pabianic, Łodzi, Olsztyna, Wrocławia oraz Suwałk	22 jednostki, 74 uczestników z miast: Augustów, Białystok, Warszawa, Lublin, Pabianice, Sokółka, Suwałki oraz Stary Folwark.
	PTTK - spływy	234 spływy - 729 osób	723 os.(Polacy) i 58 os.(zagraniczni),
	Ogólna liczba osób, które obsłużyło PTTK	b. d.	11 136 os. w tym– 12 grup zorganizowanych (330 osób), obcokrajowców – 450 os., osób niepełnosprawnych – 15 os.,
Ośrodki wypoczy nkowe	Dom Pracy Twórczej Wigry /WANE	3 444 osób, 10 238 noclegów	b. d.
	Apartamenty papieskie, kościół, wieża widokowa	11 963 sprzedanych biletów	b. d.
	Młodzieżowy Ośrodek Wypoczynkowy Gawrych Ruda	Turyści indywidualni – 1283 os (Polska) Grupy zorganizowane – 50	- 662 osoby indywidualne, - 73 grupy zorganizowane - 10 osób niepełnosprawnych - 4 turystów zagranicznych - 36 polskich uczestników spływów kajakowych.
		13929 noclegów	16.625 noclegów Wydano 35.840 posiłków.
	Kompleks Turystyczny ”U Jawora” Gawrych Ruda	Sprzedane karty wstępu: - 27 dwutyg. pełnopłatnych - 277 dwutyg. ulgowych	Sprzedane karty wstępu: - 24 dwutyg. normalne - 229 dwutyg. ulgowe -78jednodniowych normalnych -102jednodniowe ulgowe
Polacy - 671 os/nos Niemcy - 4 os/noc, Litwini - 2 os/noc		Obiekt odwiedziło ok. 10000osób.	

		<p>pole namiotowe Polacy 601 os/noc Niemcy 44 os/noc, Belgowie - 1 os/noc, Litwini - 4 os/noc, Czesi - 2 os/noc, Szwajcarzy - 2 os/noc</p>	
	Gospodarstwo agroturystyczne Camp Leszcz Leszczewek	<p>ok.2000 osobodób -grupy zorganizowane-3 -obcokrajowców-ok.50 osób -niepełnosprawnych-5 osób</p>	b.d.
	Dom Gościnny Azyl Stary Folwark	b. d.	b. d.
Ośrodek "Hossa – Wigry" Płociczno	Kolejka wąskotorowa	b. d.	Ok. 20.000
	Przejażdżki konne		

Żegluga pasażerska po jeziorze Wigry

Rejsy statkiem Kameduła cieszyły się w 2011 roku ogromnym zainteresowaniem, z tej atrakcji skorzystało ok. 5 tys. osób. Nowością w tym roku było regularne połączenie Wigry - Gawrych Ruda, Gawrych Ruda – Wigry, z możliwością zabrania na pokład roweru. Statek wypływał z Wigier w każdy czwartek wakacji o godz. 16.00, do Gawrych Rudy - przystań U Jawora docierał ok. godz. 18.00. W każdy piątek wakacji statek wypływał z Gawrych Rudy o godz. 9.30, do Wigier docierał ok. godz. 11.30.

Splywy kajakowe

Podczas sezonu turystycznego w spływach kajakowych Czarną Hańczą udział wzięło ok. 11,5 tys. osób, średnio 90-110osób dziennie. Organizatorami spływów były firmy: Hobbit, Campa, Szot, PTTK, Forma-t, Potok, Kajak, Sirocco, As-tour, Neptun, Vista, Łukowy Kąt, Klub Wodny Hańcza, Szekla, Struga, Aquarius, Necko, Rospuda.

Żeglarstwo

83 właściciele jachtów wykupiło karty wstępu na wody WPN. Byli to przede wszystkim kluby żeglarskie mające bazę nad Wigrami: OSiR (1karta), Kamena (7kart), PTTK (25 kart), Hańcza (18), oraz turyści indywidualni. Zdecydowana większość wykupiła karty na cały sezon.

W roku 2011 na jeziorze Wigry odbyły się następujące regaty:

- XIX Regaty o Puchar Dyrektora Wigierskiego Parku Narodowego w dniu 15.08.2011 - Startowały 22 jednostki w trzech klasach: Omega standard, MICRO i Jachty kabinowe; 74 uczestników z następujących miast: Augustów, Białystok, Warszawa, Lublin, Pabianice, Sokółka, Suwałki oraz Stary Folwark. Zwycięzcy otrzymali puchary i wydawnictwa Wigierskiego Parku Narodowego.
- LV Regaty o Błękitną Wstęgę jeziora Wigry w dniu 4.09.2011R. Startowało 40 załóg w klasie Omega standard, sport, Micro i jachty kabinowe, udział 130 osób z Suwałk, Białegostoku, Augustowa, Lublina, Pabianic, Poznania Gdańska i Warszawy. Była to rekordowa frekwencja uczestników w historii regat.
- VI Regaty o Puchar Wójta Gminy Suwałki w dniu Startowało 13 jednostek w klasie Omega standard i MICRO. Uczestnicy z następujących miast : Augustów, Białystok, Warszawa, Lublin, Pabianice, Sokółka, Suwałki i gm. Suwałki.
- Otwarte Mistrzostwa Województwa Podlaskiego w klasie Omega standard i sport w dniach 20-21.08.2011

Liczenie jednostek pływających

W okresie 26.05 - 08.07 2011 roku Straż Parku dokonała liczenia sprzętu pływającego na wodach WPN. Liczeniem objęte było jezioro Wigry, Leszczewek, Omułówek oraz Pierty. Ogólna liczba zliczonych jednostek wynosiła 276, z czego najwięcej było łodzi wiosłowych –

152, kajaków – 89 oraz łodzi żaglowych – 27. Najmniej zaobserwowano rowerów wodnych i pozostałych jednostek – 9. Podczas patroli w ubiegłym roku nie zaobserwowano desek z żaglem. Maksymalna dzienna liczba jednostek pływających, jaka przebywała na jeziorze Wigry wyniosła 59 jednostek w dniu 3.07, minimalna 2 jednostki w dniu 26.05. Maksymalna dzienna liczba żaglówek - 8 (nie biorąc pod uwagę dni, kiedy odbywały się regaty) Stosunkowo najwięcej jednostek obserwowano na jeziorze Wigry w okolicach Płosu Wigierskiego i zatoki Zadworze. Na pozostałych, mniejszych jeziorach obserwowano pojedyncze jednostki.

Tabela 24 Wykaz sprzętu pływającego po wodach WPN w trakcie liczenia przez Straż Parku w roku 2011

Lp	Data, dzień tygodnia	Patrolowany obszar	Żaglówka	Deski z żaglem	Kajaki	Łodzie wiosłowe	Rowerzy wodne i inne	RAZEM
1	26.05 Czw.	j. Omułówek	-	-	-	2	-	2
2	26.05. Czw.	j. Leszczewek	-	-	1	2	-	3
3	27.05.11 Pt.	j. Wigry (Płos Wigierski)	1	-	-	4	-	5
4	30.05.11 Pon	j. Wigry (cały akwen)	-	-	9	8	2	19
5	11.06.11 Sob.	j. Wigry (Płos Wigierski, zat. Zadworze)	3	-	13	3	-	19
6	12.06.11 Niedz	j. Wigry (cały akwen)	6	-	10	31	2	49
7	13.06.11 Pon.	j. Leszczewek	-	-	2	2	-	4
8	13.06.11 Pon.	j. Omułówek	-	-	-	2	-	2
9	26.06.11 Niedz	j. Wigry (cały akwen)	8	-	7	37	3	54
10	27.06.11 Pon.	j. Leszczewek	-	-	1	1	-	2
11	27.06.11 Pon.	j. Pierty	-	-	-	4	-	4
12	03.07.11 Niedz.	j. Wigry (cały akwen)	4	-	19	36	-	59
13	03.07.11 Niedz.	j. Omułówek	-	-	-	2	-	2
14	05.07.11 Wt.	j. Leszczewek	-	-	-	2	-	2
15	07.07.11 Czw	j. Wigry (cały akwen)	5	-	27	12	2	46
16	08.07.11 Pt.	j. Pierty	-	-	-	4	-	4

2. Promocja walorów WPN

W CIT w Krzywem i Muzeum Wigier zostały ustawione 2 stojaki informacyjne dostarczone przez Agencję reklamową Miniboardmedia z ulotkami wielkości wizytówki, promującymi największe atrakcje turystyczne województwa podlaskiego. Dzięki temu WPN, a w szczególności MW promowane jest w sieci 43 obiektów turystycznych województwa.

W 2011 roku Wigierski Park Narodowy był promowany w wydawnictwach, na targach turystycznych, portalach internetowych, z których zestawienie zamieszczono w tabelach

Tabela 25 Uczestnictwo w targach i festynach

Lp.	Nazwa targów lub festynu	Termin	Uwagi
-----	--------------------------	--------	-------

2.	Międzynarodowe Targi Turystyczne we Wrocławiu	8-10.04.2011	Przekazano komplet materiałów informacyjnych (dla CMIKT)
3.	VI Podlaskie Targi Turystyczne w Białymstoku	18-20.03.2011	Udział 2 pracowników
4.	Targi Turystyczne w Łodzi	25-27.02.2011	Przekazano komplet materiałów informacyjnych dla Urzędu Marszałkowskiego
5.	Targi Turystyczne GLOB W Katowicach	25-27.03.2011	Przekazano komplet materiałów informacyjnych (dla CMIKT)
6.	Gdańskie Targi Turystyczne	15-17.04.2011	Przekazano komplet materiałów informacyjnych dla Urzędu Marszałkowskiego
7.	Targi Turystyki i Wypoczynku LATO	1-3.04.2011	Przekazano komplet materiałów informacyjnych (dla CMIKT)
8.	Międzynarodowe Targi Poznańskie Tour Salon	19-22.10.2011	Przekazano komplet materiałów informacyjnych (dla CMIKT)
9.	Impreza plenerowa „Święto Wisły”	22-23.05.2011	Przekazano komplet materiałów informacyjnych (SIRT)
10	Urząd Gminy Suwałki – Podlaskie Gminy Wiejskie w Warszawie	18.6.2011	Udział 1 pracownika
11	Targi w Berlinie	11-12.03.2011	Przekazano komplet materiałów informacyjnych (SIRT)
12	Akcja promocyjna w Wilnie	26.02.2011	Przekazano komplet materiałów informacyjnych (SIRT)
13	I Międzynarodowe Targi Turystyczne „Expo Sejny 2011” w dniach 7-8.10.2011 r. Impreza została zorganizowana przez Stowarzyszenie „Ziemia Sejneńska”. WPN promował walory przyrodnicze i kulturowe parku, zaprezentował ofertę turystyczno-edukacyjną, zagospodarowanie turystyczne. Pracownicy Centrum Informacji Turystycznej i Muzeum Wigier zapoznali się ponadto z produktami i ofertami turystycznymi 124 innych wystawców z Polski, Litwy, Łotwy, Białorusi, Obwodu Kaliningradzkiego i Ukrainy oraz wymienili swoje doświadczenia oraz spostrzeżenia. Podczas targów zaprezentowali się przede wszystkim organizatorzy turystyki, organizacje, stowarzyszenia i centra turystyczne, hotele, gospodarstwa turystyczne. Podczas imprezy można było wysłuchać interesujących wykładów, spróbować potraw regionalnych z pogranicza, posłuchać muzyki, obejrzeć rękodzieło ludowe, wziąć udział w spływie kajakowym Marychą.		

Tabela 26 Wydawnictwa i portale internetowe w których promowano Park w 2011 roku

Lp.	Nazwa wydawnictwa lub portalu
1.	www.wigry.win.pl/it,
2.	Leśny Przewodnik Turystyczny – wersja papierowa i elektroniczna (promocja pokoi gościnnych w leśniczówkach, wystaw, pól namiotowych, OeŚ, ścieżek edukacyjnych oraz innych)
3.	www.suwalki.info, www.niebywalesuwalki.pl , www.basniowasuwalki.pl, www.zaplanujurlop.pl, www.najlepsze-noclegi.pl, www.ekspadowcy.pl www.wypoczynek.pl, www.noclegi.com.pl, www.ciekawenoclegi.pl, www.infonoclegi.pl, www.swiat-noclegow.pl, www.wrotapodlasia.pl, www.zwiedzaj-polske.pl, www.baza-firm.com.pl, www.przewodnictwo.pl, www.poland-guide.pl (promocja pokoi gościnnych w leśniczówkach, oferty turystycznej)

4	Katalog kultury transgranicznej wydany przez Elckie Centrum Kultury
5.	Przewodnik „9 cudów Suwalszczyzny” wydany przez Suwalska Izbę Rolniczą Turystyczną
6.	Przewodnik „Suwalszczyzna dla aktywnych” wydany przez Suwalska Izbę Rolniczą Turystyczną
7.	Wydawnictwa PROT w Białymstoku: „Turystyka dla niepełnosprawnych”, wersja polska „Rowerem przez Podlaskie” wersja angielska i niemiecka „Informator turystyczny województwa podlaskiego” wersja polska

3. Inne działania promocyjne:

Przekazano materiały informacyjne WPN: dla Centrów Informacji Turystycznej w Suwałkach (SIRT, CMIKT), Augustowie, Sejnach, Białymstoku (Podlaska Regionalna Organizacja Turystyczna), Włocławskiej Informacji Turystycznej, Polskiej Organizacji Turystycznej, Polska Agencja Prasowa, PTTK O. Białystok (I Ogólnopolskie Forum Przewodników Turystycznych), Centralne Biuro Śledcze KGP (wymiana funkcjonariuszy), Stowarzyszenie Ziemia i my - Centrum Edukacji Ekologicznej w Dąbrowie Górniczej, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Uczniowski Klub Sportowy w Kurzętniku

Sprzedż przewodników, książek, koszulek z logo WPN, toreb ekologicznych, pamiątek i innych gadżetów.

W Centrum Informacji Turystycznej w Krzywem i Muzeum Wigier był dostępny nowy film o Wigierskim Parku Narodowym. Autorem filmu jest Firma Stanfilm z Białegostoku. Film ukazuje walory przyrodnicze i kulturowe wszystkich ścieżek edukacyjnych, jezioro Wigry oraz atrakcje turystyczne tj. Kolejka Wąskotorowa, Zespół Pokamedulski oraz inne.

Udział w projekcie „Kampania Promocyjna Suwalszczyzny jako jednej z marek turystycznych Województwa Podlaskiego „Suwalszczyzna Kraina jak baśń”

3.7.2 Ważniejsze wydarzenia turystyczne

Zakończyło się pomyślnie dla WPN postępowanie dotyczące przetargu na prowadzenie żeglugi na jeziorze Wigry. W ogłoszonym w grudniu 2009 roku przetargu wygrała oferta Piotra Łukowskiego. Dotychczasowy armator - właściciel Trytona, którego oferta była znacznie mniej korzystna domagał się unieważnienia przetargu i podpisanej umowy. Zawiadomił prokuraturę o rzekomych nieprawidłowościach podczas przetargu, ale ta umorzyła postępowanie. Następnie właściciel Trytona pozwał Wigierski Park Narodowy do sądu. Wniosek został oddalony ze względów formalnych. Sąd uznał, że stroną w postępowaniu jest także zwycięzca przetargu, a nie tylko WPN. Następnie właściciel Trytona zaskarżył tę decyzję do Sądu Okręgowego w Białymstoku. Wydział Gospodarczy rozpoznał skargę i ją oddalił. Ta decyzja jest już prawomocna.

W dniu 9 stycznia 2011 odbyło się uroczyste otwarcie tras narciarskich w O.O. Krzywe. W imprezie udział wzięło ponad 70 osób. Byli to przede wszystkim dorośli oraz rodziny z dziećmi, doświadczeni narciarze jak i amatorzy, którzy postawili pierwsze kroki na nartach. Impreza rozpoczęła się na parkingu przy siedzibie Parku w Krzywem, gdzie Dyrektor Parku - Jacek Łoziński przywitał wszystkich narciarzy oraz zachęcił do poznawania Parku na nartach. Na narciarzy oczekiwali przewodnicy – pracownicy WPN-u oraz instruktor narciarstwa biegowego.

Po 2 godzinnym rajdzie na wszystkich uczestników czekał gorący poczęstunek w Dziupli, który ufundowali sponsorzy (Centrum Ogrodnicze ILEX, J.G. Szulc Firma Handlowa, Szulc Trading, S.C. Toolsystems, Aluplex). Na zakończenie miłośnicy Wigierskiego Parku Narodowego mogli popisać się wiedzą i wziąć udział w konkursie. Nagrody w postaci przewodników dla narciarzy biegowych ufundował WFOŚiGW w Białymstoku.

W trakcie zimy wraz z PTTK O. Suwałki zorganizowano 5 spotkań na nartach biegowych z przewodnikiem, udział wzięło 98 osób. Każde spotkanie odbywało się w innym zakątku WPN lub Suwalszczyzny

W dniu 24 maja 2011 r. w Muzeum Wigier odbyło się spotkanie dotyczące rozpoczynającego się sezonu turystycznego. Wzięło w nim udział 50 osób, między innymi: przedstawiciele Starostwa Powiatowego w Suwałkach, Urzędu Gminy w Suwałkach, podmiotów branży turystycznej, agroturystyki, wypożyczalni sprzętu turystycznego, wędkarze. W czasie spotkania swoją ofertę turystyczną przedstawiła nowa instytucja - Wigierski Areopag Nowej Ewangelizacji oraz Kompleks Turystyczny „U Jawora”. Ponadto, ofertę edukacyjno-turystyczną na 2011 rok oraz zasady wędkowania zaprezentowali pracownicy Wigierskiego Parku Narodowego. Podczas dyskusji, obecni na spotkaniu wędkarze zaproponowali zmiany dotyczące wędkowania w Wigierskim Parku Narodowym. Dyrektor, odpowiadając wędkarzom stwierdził, że sposoby udostępniania wód dla amatorskiego połowu ryb określone zostaną w Planie Ochrony WPN-u, którego proces opracowywania właśnie się rozpoczął. Zebrani wskazywali na potrzebę umieszczenia w terenie tablic z informacją o obowiązujących kartach wstępu. Uczestnicy spotkania zainteresowani byli zasadami dotyczącymi nurkowania. Wszystkich obecnych poinformowano o planowanej modernizacji infrastruktury turystycznej i wynikających z tego utrudnieniach dla turystów. Po zapoznaniu się z ofertą, uczestnicy warsztatów obejrżeli nową atrakcją parku – łódź „Leptodora II”. Każdy uczestnik miał okazję przyjrzeć się podwodnemu światu jeziora Wigry z pokładu łodzi „ze szklanym dnem”.

W miesiącach maj - czerwiec trwały prace przy renowacji eksponatów z wystawy etnograficznej. Niezwykle pomocni przy czyszczeniu eksponatów, odrdzewianiu oraz malowaniu okazali się osadzeni z Aresztu Śledczego w Suwałkach. W ramach zawartego porozumienia wykonywali oni nieodpłatnie również inne prace porządkowe na terenie parku. W zamian za wykonane prace WPN zobowiązał się do pomocy skazanym w organizacji wycieczek edukacyjnych oraz zajęć praktycznych z zakresu amatorskiego połowu ryb.

Skończyła się umowa z Piotrem Szczerbińskim - dotycząca obsługi ruchu turystycznego na 3 polach namiotowych nad Czarną Hańczą. Obecnie (przez najbliższe 3 lata) pole namiotowe Gremzdówka prowadzone będzie przez Romualda Jurkun natomiast pola „Bindużka” i „Za szkołą” – prowadzone przez pracowników WPN.

Dnia 9 czerwca podpisano ze Stanisławem Hurynem umowę przedłużającą dzierżawę gruntów na których zlokalizowana jest infrastruktura Wigierskiej Kolejki Wąskotorowej na okres 10 lat (do 10 maja 2021 roku).

W dniu 27 września 2011 roku odbyło się podsumowanie sezonu turystycznego 2011r. W spotkaniu wzięli udział przewodnicy, kwaterodawcy, organizatorzy spływów, kluby żeglarskie, armator statku. W sumie 30 osób. Na początek uczestnicy poznali z przewodnikiem Anastazją Sidor atrakcje turystyczne Puńska: kościół, skansen oraz Starą Plebanię, gromadzącą niezwykle bogate zbiory etnograficzne z pogranicza Polski i Litwy: krajki, pisanki, tkaniny lniane, stare narzędzia. Następną atrakcją była osada jaćwiesko-pruska we wsi Oszkinie koło Puńska. Kolejną atrakcją, którą poznali uczestnicy spotkania był Ogród Bajek w Kaletniku. Na zakończenie, podczas degustacji dań regionalnych podsumowano sezon turystyczny, który dobrze oceniono mimo niekorzystnej aury.

4. Obsługa ruchu turystycznego

W 2011 roku park prowadził 3 punkty informacyjne: Centrum Informacji Turystycznej w siedzibie WPN, punkt informacji przy parkingu w Krzywem oraz w Muzeum Wigier. Podobnie jak w roku ubiegłym, Centrum Informacji Turystycznej WPN podlegało ogólnopolskiej certyfikacji informacji turystycznej, którą przeprowadziła Polska Organizacja Turystyczna oraz Podlaska Regionalna Organizacja Turystyczna. Celem certyfikacji była potrzeba zapewnienia odpowiedniej jakości obsługi turystów przed jednostki informacji turystycznej i stworzenie krajowej sieci standaryzowanych jednostek informacji turystycznej współpracujących na poziomie lokalnym, regionalnym oraz krajowym. Centrum it w Krzywem uzyskało najwyższą kategorię czyli cztery gwiazdki. O tak wysokiej ocenie zadecydowała dostępność dla niepełnoprawnych, znajomość języków obcych pracowników centrum, oferowane usługi dodatkowe tj.: organizacja wycieczek, wynajem rowerów, oferowane wydawnictwa. Certyfikacja ważna jest 1 rok czyli do lipca 2012r. Muzeum Wigier również uzyskało certyfikat z 3 gwiazdkami; ważny również do lipca 2012r.

Odpowiadając na zapotrzebowanie turystów, Centrum Informacji Turystycznej wydłużyło godziny pracy i otwarte było w dniach od 1 maja do 30 września codziennie: poniedziałek – piątek 7.00-15.00, sobota – niedziela 9.00-16.00. Ponadto przy parkingu obok siedziby WPN funkcjonował drugi punkt it w godz. 10.00-18.00 (codziennie).

W Centrum Informacji Turystycznej turyści pytali najczęściej o szlaki piesze i rowerowe, ścieżki przyrodnicze, pokoje gościnne w leśniczówkach, agroturystykę, miejsca wypożyczenia rowerów i kajaków, o terminy kursowania kolejki i statku, Muzeum Wigier, zasady wędkowania w parku.

Uwagi turystów dotyczyły wydłużenia okresu połowu na spinning w wodach WPN, ważności licencji rocznej (dlaczego roczna licencja wykupiona w marcu ważna jest do 31.12 a nie do marca następnego roku?), braku toalet, braku możliwości wypożyczenia nart biegowych, braku informacji ze strony niektórych organizatorów spływów o obowiązujących kartach wstępu do Parku. Pojawiały się również uwagi dotyczące pola „Jastrzęby” z powodu złego stanu drogi dojazdowej do pola, brzegu jeziora zbyt mocno zarośniętego trzciną, brak placu zabaw dla dzieci oraz złego stanu kładki łączącej pole ze wsią Zakąty.

Turyści ocenili pozytywnie zagospodarowanie turystyczne, oznakowanie szlaków turystycznych oraz to, że w parku jest bardzo czysto.

5. Finanse

Łączne koszty, jaki poniósł Wigierski Park Narodowy na udostępnianie parku (bez dotacji NFOŚiGW) wyniosły ogółem 130068,02zł

Złożyły się na to między innymi następujące pozycje:

Urządzenia przy szlakach: usługi 29468zł, materiały 2472,26zł

Wypłaty dla przewodników: usługi 9658zł

Utrzymanie pokoi gościnnych – wpłata prowizji za prowadzenie 18690zł, energia 6043,40zł, materiały 38,21zł

Obsługa pól biwakowych – usługi: 2109,60zł, materiały 236,46zł

Obiekt „Dziupła”- energia 526,59zł,

Plaża Krzywe- energia 1327,22zł,

Utrzymanie czystości na szlakach - 23970zł

Druk kart wstępu – 3819,03zł

Zakup materiałów informacyjnych, promocyjnych: przewodników, map - 20741,44zł

Promocja - 1400zł

Ogniska – 1589zł

Przychody Wigierskiego Parku Narodowego w zakresie udostępnienia turystycznego

wyniosły 173853,69zł. Złożyły się na nie przede wszystkim następujące pozycje:

- Sprzedaż kart wstępu – 52480,24 zł
- Wynajem pokoi gościnnych – 56689,13zł
- Usługi przewodnickie -11597,16zł
- Sprzedaż materiałów informacyjnych - 19560,52zł
- Udostępnienie jeziora Wigry dla statku Kameduła – 18580,72zł
- Udostępnianie pól namiotowych 9583,25zł
- Wynajem rowerów 1878zł
- Ogniska 1804,93zł
- Nurkowanie 939,03zł
- Obsługa parkingu i plaży w Krzywem 861zł
- Wynajęcie Dziupli 900zł

3.7.3 Infrastruktura turystyczna i edukacyjna

Barbara Perkowska, Adam Januszewicz

W ramach projektu „Modernizacja i rozbudowa infrastruktury turystycznej jako element ochrony ekosystemów Wigierskiego Parku Narodowego” realizowanego między IV kwartałem 2010 a IV kwartałem 2011 roku wykonano następujące elementy:

Zakres działań	Koszt [zł]
I. Budowa, odbudowa, modernizacja drewnianych kładek, punktów widokowych na szlakach turystycznych	
3. Odbudowa platformy widokowej w Leszczewku z widokiem na klasztor wigierski. Niezbędny zakres robót: wymiana bali, legarów, elementów poszycia (pokładu) i barierki, zadaszzenia oraz impregnacja poszczególnych elementów. Wymiary zadaszzonego pokładu 5,5 m x 6,8 m (37,4 m2);	24500 zł (NFOŚiGW)
4. Odbudowa drewnianej kładki na zielonym szlaku turystycznym "Wokół Wigier" w O.O. Leszczewek. Niezbędny zakres robót: wymiana pali, kleszczy, legarów, elementów poszycia (pokładu) i barierki, impregnacja poszczególnych elementów kładki o wymiarach: 80 m x 1,5 m (120 m2);	58023,77 zł (NFOŚiGW)
5. Modernizacja drewnianej konstrukcji pomostu widokowego na j. Wigry w miejscowości Wigry (O.O. Leszczewek). Niezbędny zakres robót: wymiana pokładu, legarów, balustrady oraz impregnacja poszczególnych elementów (99,1 m2);	17642,73 zł (NFOŚiGW)
6. Odbudowa drewnianej kładki na zielonym szlaku turystycznym "Wokół Wigier" w O.O. Krusznik (Jastrzęby). Niezbędny zakres robót: wymiana pali, kleszczy, legarów, elementów poszycia (pokładu) i barierki, impregnacja poszczególnych elementów kładki o wymiarach: 100 m x 1,5 m (150 m2);	47021,61 zł (NFOŚiGW)
7. Odbudowa drewnianego pokładu kładki na ścieżce edukacyjnej "Las" w O.O. Krzywe. Niezbędny zakres robót: wymiana pali, pokładu, legarów oraz impregnacja poszczególnych elementów (424 m2);	42810,76 zł (NFOŚiGW)
8. Odbudowa kładki na zielonym szlaku turystycznym "Wokół Wigier" im. A. Patli w Magdalenowie, w O.O. Leszczewek. Niezbędny zakres robót: wymiana pali, kleszczy, legarów, elementów poszycia (pokładu) i barierki, impregnacja poszczególnych elementów kładki o wymiarach: 30 m x 2 m (60 m2);	63960 zł (NFOŚiGW)
II. Modernizacja zadaszzenia w miejscu odpoczynku	
1. Wymiana drewnianego zadaszzenia na nowe pokryte gontem bitumicznym oraz naprawa schodów w miejscu odpoczynku Dziupla w O.O. Krzywe. Powierzchnia zadaszzenia do wymiany 247m2	19960 zł (NFOŚiGW)

III. Rozebranie wieży widokowej	
1. Rozebranie drewnianej konstrukcji wieży widokowej przy czarnym szlaku turystycznym nad jez. Pierty	5900 zł (NFOŚiGW)
RAZEM	273918,87 zł (NFOŚiGW)

W sierpniu został złożony do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej kolejny projekt pt. „Modernizacja i rozbudowa infrastruktury turystycznej jako element ograniczający antropopresję na obszarze WPN – etap II”. Podpisanie umowy nastąpiło 30.11.2011 r, wartość projektu 310249zł, realizacja lata 2012-2013. W ramach tego projektu przewidziano m.in. budowę nowej kładki na szlaku zielonym w O.O Mikołajewo, odbudowę punktu widokowego na jeziorze Długim, naprawę wież widokowych w Gawrych Rudzie i Kruszniku, budowę nowych ławostołów, szlabanów, ogrodzeń, remont bram wjazdowych do parku oraz kładki w Cimochowiźnie.

Po sezonie turystycznym, pracownicy zespołu ds. udostępniania parku dokonali inwentaryzacji szlaków turystycznych, stanu tablic informacyjnych, tabliczek kierunkowych, kładek, parkingów. Stwierdzono, że zniszczenia dokonane przez turystów w 2011 roku były niewielkie. Część tabliczek uległa naturalnemu zużyciu i zostanie wymieniona na nowe w 2012 roku w ramach realizowanego projektu „Modernizacja i rozbudowa infrastruktury turystycznej jako element ograniczający antropopresję na obszarze WPN”

3.8 Działalność naukowa

Lech Krzysztofiak

W minionym roku na terenie parku obce instytucje realizowały 25 tematów badawczych. Znaczna ich część to prace magisterskie, które realizowane były przy pomocy pracowników parku.

Działalność Pracowni Naukowo-Edukacyjnej w 2011 roku wynikała z programu działalności Pracowni na lata 2011-2012 oraz z regulaminu organizacyjnego Parku.

Pracownicy prowadzili dziewięć tematów badawczych:

1. Wybrane elementy ekologii i biologii miodokwiatu krzyżowego *Herminium monorchis* i kukuczki kapturkowatej *Neotianthe cuculata*.

Była to kontynuacja badań rozpoczętych w trakcie realizacji projektu związanego z przeniesieniem niewielkiej części populacji miodokwiatu krzyżowego i kukuczki kapturkowatej z ich siedlisk macierzystych na siedliska zastępcze. Badaniami objęte były wszystkie nowe stanowiska tych gatunków. Badano zarówno ilość rozwijających się roślin, ich formy rozwojowe, ilość i wielkość kwiatów oraz terminy wypuszczenia liści, kwitnięcia i zawiązania owoców. W 2012 roku nastąpi podsumowanie dotychczasowych badań i przygotowana zostanie publikacja na ten temat.

2. Badania rozmieszczenia i liczebności gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną gatunkową w Polsce oraz mających znaczenie dla Wspólnoty Europejskiej, dla określenia stanu zachowania tych gatunków na terenie parku.

Ten temat dotyczył inwentaryzacji, z określeniem wielkości poszczególnych stanowisk, gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną ścisłą i częściową oraz gatunków znajdujących się na liście Natura 2000. Lokalizacja stanowisk nanoszona była na mapy za pomocą odbiorników GPS, a stanowisko opisywane i fotografowane. W minionym roku stwierdzono m.in. stanowisko

lipiennika *Loesella* liczące ok. 150 osobników.

3. Badania fauny mrówek *Formicidae* WPN.

Badania fauny mrówek były kontynuacją inwentaryzacji tych owadów prowadzonej od kilku lat. Badania prowadzone były zarówno w środowiskach leśnych parku, jak i na terenach otwartych. Oznaczono do gatunku cały zebrany materiał, łącznie z tym zebrany w poprzednim roku. Prace zostaną zakończone w 2012 roku.

4. Badania rozmieszczenia obcych gatunków roślin na terenie WPN oraz zagrożeń, jakie stanowią dla rodzimej przyrody.

Kontynuowane były badania dotyczące obcych gatunków roślin, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków inwazyjnych. Nowe stanowiska obcych gatunków zostały wprowadzone do bazy danych. W badaniach wykorzystano również informacje dostarczone przez służbę terenową Parku. Stwierdzono m.in. nowe stanowiska: kolczurki klapowanej, niecierpka gruczołowatego i drobnokwiatowego oraz rdestowca japońskiego.

5. Badania grzybów, śluzowców i mszaków Wigierskiego Parku Narodowego – inwentaryzacja występowania najcenniejszych gatunków i ich siedlisk

Kontynuowano badania grzybów, śluzowców i mszaków WPN. Stwierdzono m.in. występowanie nowego dla Parku gatunku grzyba *Aleuria aurantia* oraz wątrobowca *Preissia quadrata*. potwierdzono również występowanie gatunków mszaków wcześniej podawanych w literaturze, m.in. glewika *Phaeoceros carolinianus* i dwóch gatunków wątrobowców: *Cladopodiella fluitans* i *Calypogeia sphagnicola*.

6. Ocena aktualnej jakości i stanu ekologicznego rzek Wigierskiego Parku Narodowego

Kontynuowano badania rzek Parku, przeprowadzając m.in. badania chemiczne jakości wody we wszystkich rzekach oraz temperatury wody (zebrano dane z termometrów zainstalowano na wszystkich rzekach, które przez miniony rok mierzyły temperaturę wody co godzinę).

7. Kompleksowe badania jeziora Wigry dla oceny aktualnego stanu i zagrożeń ekosystemu

Kontynuowano badania jeziora Wigry, dokonując uzupełniających pomiarów głębokości akwenu, jakości osadów jeziornych, fauny mięczaków i ptaków. Uzyskane dane zostały opracowane i będą wykorzystane przy opracowywaniu monografii jeziora.

8. Ocena stanu i tempa przekształceń zbiorników dystroficznych Wigierskiego Parku Narodowego

Rozpoczęto badania związane z jeziorami dystroficznymi. Badaniami objęto wszystkie zbiorniki dystroficzne leżące w granicach Parku. Zakres prac przewiduje badania właściwości fizykochemicznych wody (pH, SEC, temperatura, przezroczystość, tlen, wapń, fosfor całkowity, żelazo), morfometrię zbiorników, w tym wielkość pła torfowcowego (szerokość i miąższość pła), batymetrię, strukturę zlewni bezpośredniej (użytkowanie powierzchni), skład gatunkowy roślin budujących pło. W minionym roku przeprowadzono badania fizyczne i chemiczne wód jezior. Przeprowadzono również pierwsze próby sporządzenia nowych planów batymetrycznych. Badania będą kontynuowane przez najbliższe lata.

9. Fauna motyli Wigierskiego Parku Narodowego

Rozpoczęto badania fauny motyli dziennych i nocnych Parku. W kilku miejscach, co pewien czas, prowadzono kilkudniowe odłowy motyli na światło. W wytypowanych

środowiskach prowadzono również odłowy owadów przy użyciu siatki entomologicznej. Dotychczasowe badania wykazały występowanie 133 nowych dla Parku gatunków motyli, m.in.: *Emmelina monodactyla*, *Helcystogramma albinervis* i *Triodia sylvina*.

Pracownicy Pracowni Naukowo-Edukacyjnej brali udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach i sympozjach naukowych. W kwietniu uczestniczyli w XX Sympozjum Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego „Funkcjonowanie geosystemów w różnych strefach krajobrazowych Polski” (Borne Sulinowo), na którym wygłosili referat „Ustrój termiczny rzek Wigierskiego Parku Narodowego”. W czerwcu pracownicy Pracowni, wspólnie ze Stowarzyszeniem „Człowiek i Przyroda”, zorganizowali sympozjum naukowe pt. „Ochrona jeziora Wigry ze szczególnym uwzględnieniem gatunków i siedlisk objętych siecią Natura 2000”. Sympozjum odbyło się w Muzeum Wigier w Starym Folwarku i wzięło w nim udział 50 osób. Dwie osoby wzięły udział w Szkole Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego, która odbyła się na terenie Roztoczańskiego Parku Narodowego. W tym samym miesiącu dwie osoby uczestniczyły w konferencji naukowej pt. „Problematyka pomiarów i opracowań elementów meteorologicznych”. W październiku pracownicy brali udział w dwóch konferencjach naukowych: konferencji pt. „Dotacje z Brukseli”, która odbyła się w Warszawie oraz w konferencji pt. „Konflikt między ochroną bobra a rolnictwem i leśnictwem. Jak udoskonalić działania prewencyjne i system kompensacji szkód oraz zwiększyć społeczną akceptację ochrony gatunku?”, która odbyła się w Malinówce k. Ełku.

Pracownicy wzięli udział w imprezach o charakterze edukacyjnym: w szkoleniach pt. „Ważki Polski” i „Sowy Polski: ekologia i ochrona”, które odbyły się w ramach realizacji projektu „Budowa wspólnej platformy wymiany informacji oraz systemu szkoleń zawodowych w parkach narodowych”, realizowanego przez Narodową Fundację Ochrony Środowiska oraz w warsztatach pt. „Programy ochrony: torfowisk alkalicznych (7230) oraz związanych z nimi zagrożonych gatunków - skalnicy torfowiskowej, lipiennika Loesela, miodokwiatu krzyżowego i gwiazdnicy grubolistnej”. Ponadto pracownicy pracowni brali czynny udział, jako wykładowcy, w szkoleniach i warsztatach: „Monitoring wód” oraz „Obce i inwazyjne gatunki roślin”.

3.9 Monitoring środowiska i przyrody

Lech Krzysztofiak

W ramach prac monitoringowych w roku hydrologicznym 2011 Pracownia prowadziła prace na terenie zlewni badawczej, na wybranych powierzchniach i w wyznaczonych punktach kontrolno-pomiarowych dotyczące następujących programów pomiarowych:

Meteorologia

Pomiary meteorologiczne wykonywane były na terenie ogródka meteorologicznego w Sobolewie, gdzie ustawiona jest automatyczna stacja meteorologiczna Milos 500 firmy Vaisala. Pomiary automatyczne przeprowadzane są co godzinę.

Efektom realizacji programu jest charakterystyka warunków meteorologicznych w roku kalendarzowym 2011. W tym celu określone zostały:

- warunki termiczne (średnie miesięczne i roczne temperatury powietrza, gruntu, długość okresu wegetacyjnego),
- warunki opadowe (sumy miesięczne i roczne opadów, liczba dni z opadem, natężenie opadów, współczynniki pluwiometryczne, rodzaj opadów, długość zalegania pokrywy śnieżnej, miąższość pokrywy śnieżnej),
- bilans promieniowania,

warunki anemometryczne (średnie miesięczne i roczne prędkości wiatru, wartości maksymalne, częstotliwość kierunków wiatru).

Uzyskane dane pomiarowe zostały odniesione do wartości z wielolecia.

Zanieczyszczenie powietrza

Pomiary chemizmu powietrza atmosferycznego (dwutlenku siarki i dwutlenku azotu) wykonywane były na terenie ogródka meteorologicznego w Sobolewie. Do badań wykorzystano metodę pasywną, która opracowana została w Zakładzie Chemii Analitycznej Politechniki Krakowskiej i wdrożona do praktyki zgodnie z obowiązującymi normami. Próbniki, po jednym na każdym z trzech stanowisk oddalonych od siebie o kilkanaście metrów, eksponowane były na wysokości 160 cm nad powierzchnią gruntu, przez okres 1 miesiąca.

Efektom programu jest charakterystyka właściwości fizykochemicznych opadów atmosferycznych oraz określenie wielkości depozycji atmosferycznej. W tym celu określone zostały:

- średnie miesięczne i roczne wartości pH i przewodności elektrolitycznej oraz ich zestawienie na tle klasyfikacji Jansena
- miesięczne i roczne stężenia głównych jonów,
- miesięczne i roczne ładunki głównych jonów,
- określenie procentowego udziału poszczególnych jonów w składzie chemicznym opadów.
- roczny przebieg zmienności wartości pH, przewodności elektrolitycznej oraz stężeń i ładunków głównych jonów
- stopień korelacji między stężeniami głównych jonów a wysokością opadów.

Uzyskane dane pomiarowe zostały odniesione do wartości z wielolecia.

Chemizm opadów atmosferycznych

Opad mokry zbierany był na terenie ogródka meteorologicznego w Sobolewie w każdy poniedziałek o godz. 8:00, za pomocą kolektora opadu mokrego UNS 130/S firmy Eigenbrodt. W próbach tygodniowych określano jej wielkość oraz mierzono odczyn i przewodność elektrolityczną. Kolejne próby tygodniowe były łączone i przechowywane w temperaturze ok. 4°C. Na koniec miesiąca próba miesięczna (zlewana) była przekazywana do analizy do laboratorium Instytutu Ochrony Środowiska w Warszawie.

Efektom programu jest charakterystyka właściwości fizykochemicznych opadów atmosferycznych oraz określenie wielkości depozycji atmosferycznej. W tym celu określone zostały:

- średnie miesięczne i roczne wartości pH i przewodności
- miesięczne i roczne stężenia głównych jonów,
- miesięczne i roczne ładunki głównych jonów,
- określenie procentowego udziału poszczególnych jonów w składzie chemicznym opadów.
- roczny przebieg zmienności wartości pH, przewodności elektrolitycznej oraz stężeń i ładunków głównych jonów w opadzie podkoronowym
- stopień korelacji między stężeniami głównych jonów a wysokością opadów
- roczny przebieg intercepcji opadów przez korony drzew
- zmiana parametrów wód opadowych po przejściu przez korony drzew.

Uzyskane dane pomiarowe zostały odniesione do wartości z wielolecia.

Chemizm opadu podkoronowego

Wody opadowe przechodzące przez warstwę koron drzew (sosna, świerk) zbierane były z leśnej powierzchni badawczej zlokalizowanej w pobliżu ogródka meteorologicznego w Sobolewie, na siedlisku lasu mieszanego świeżego, w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum*

calamagrostietosum. Gatunkami tworzącymi górne piętro drzewostanu są: sosna i świerk przy współdziale dębu, czasem brzozy. Domieszkę tworzą osika, lipa i grab. Niższe piętro tworzy przeważnie świerk z udziałem dębu. Inne gatunki występują pojedynczo lub sporadycznie.

Kolektory podkoronowe, w ilości 10 sztuk, rozmieszczone są na powierzchni losowo. W okresie zimowym stosowano kolektory typu „wiadro”, o łącznej pow. wlotowej 0,615 m². Poza okresem zimowym stosowano kolektory typu „lejek”, o łącznej powierzchni wlotowej 0,804 m². Poboru prób opadów dokonywano w okresach tygodniowych. W próbach określano jej wielkość oraz mierzono odczyn i przewodność elektrolityczną. Kolejne próby tygodniowe były łączone i przechowywane w temperaturze ok. 4°C. Na koniec miesiąca próba miesięczna (zlewana) była przekazywana do analizy do laboratorium Instytutu Ochrony Środowiska w Warszawie.

Efektem programu jest charakterystyka właściwości chemicznych powietrza na obszarze działania stacji pomiarowej oraz określenie głównych lokalnych źródeł zanieczyszczenia. W tym celu określone zostały:

- stężenia głównych zanieczyszczeń powietrza (tlenków siarki i tlenków azotu)
- korelacja między wartościami czynników zanieczyszczających powietrze a lokalnymi kierunkami wiatru w danym miesiącu.

Uzyskane dane pomiarowe zostały odniesione do wartości z wielolecia.

Chemizm roztworów glebowych

Badania roztworów glebowych prowadzone były na powierzchni leśnej w Sobolewie, na trzech stanowiskach. Do badań wykorzystano podciśnieniowe teflonowo-kwarcowe próbki firmy Prenart, które umieszczono na głębokościach 30, 50 i 100 cm w profilu gleby płowej zbielicowanej. Roztwory pobierane były z lizymetrów na koniec każdego miesiąca, poza okresem występowania przymrozków. Próby po zakonserwowaniu były przekazywane do analiz do laboratorium Instytutu Ochrony Środowiska w Warszawie.

Efektem programu jest charakterystyka właściwości fizykochemicznych roztworów glebowych na głębokości 30, 50 i 100 cm. W tym celu określone zostały:

- średnie miesięczne i roczne wartości pH i przewodności, dla każdej z głębokości
- miesięczne i roczne stężenia głównych jonów, dla każdej z głębokości
- stopień korelacji między stężeniami głównych jonów na danej głębokości a wysokością opadów
- stopień korelacji między stężeniami głównych jonów w roztworach glebowych a stężeniami tych jonów w opadach.

Uzyskane dane pomiarowe zostały odniesione do wartości z wielolecia.

Wody podziemne

Wody podziemne badano w otworze piezometrycznym zlokalizowanym na terenie ogródka meteorologicznego w Sobolewie, który od 1997 roku włączony jest do krajowej sieci pomiarowej Państwowego Instytutu Geologicznego pod numerem ewidencyjnym II/862-Q. Piezometr posadowiony jest na głębokości 17,9 m ppt. Swobodne zwierciadło wody znajduje się na głębokości 12,05 m ppt., licząc od górnej krawędzi metalowej obudowy piezometru.

Poziom statycznego zwierciadła wody w piezometrze badano w każdy poniedziałek o godz. 8:00 za pomocą taśmy miarowej ze „świstawką”. Właściwości fizyczne i chemiczne wód podziemnych badano czterokrotnie w ciągu roku hydrologicznego: w grudniu 2010 roku oraz w lutym, czerwcu i we wrześniu 2011 roku. Przed każdym pobraniem próby z otworu piezometru wypompowywano około cztery objętości słupa wody stagnującej w otworze. W terenie w próbach mierzono odczyn, przewodność elektrolityczną i temperaturę wody.

Efektem programu jest charakterystyka stanu wód podziemnych, ich ilości, chemizmu i dynamiki. Celem programu jest także ocena jakości wód podziemnych. W tym celu określone

zostały:

stany miesięczne poziomu lustra wody, w tym stany średnie, maksymalne i minimalne, średnie roczne stężenia głównych jonów, w tym związków biogennych.

Uzyskane dane pomiarowe zostały odniesione do wartości z wielolecia.

Wody powierzchniowe – rzeki

Badania wód powierzchniowych dotyczyły pomiarów stanu i prędkości przepływu wód w rzece Czarna Hańcza – w punkcie kontrolno-pomiarowym w Sobolewie oraz właściwości fizycznych i chemicznych wód rzeki w punktach w Sobolewie i przy ujściu rzeki do jeziora Wigry. Próby wody do badań pobierane były z nurtu rzeki jeden raz w miesiącu. W terenie w próbach mierzono odczyn, przewodność elektrolityczną i temperaturę wody. Analizy fizykochemiczne wykonywane były w laboratorium Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz w WPN. Pomiar stanu wód prowadzony był w sposób ciągły przy wykorzystaniu limnigrafu typu L-861. Z zapisu limnigrafu określano średnie, maksymalne i minimalne stany dobowe. Pomiaru prędkości przepływu wody w rzece dokonano 12-krotnie, przy pomocy elektromagnetycznego przepływomierza model 801 firmy SEBA, starając się uchwycić jak największe zróżnicowanie stanów wody.

Efektem programu jest charakterystyka warunków hydrologicznych oraz wielkość ładunku substancji zawieszonych i rozpuszczonych odprowadzanych z obszaru zlewni reprezentatywnej. Celem programu jest także ocena jakości wód powierzchniowych. W tym celu określone zostały:

stany i przepływy charakterystyczne I stopnia oraz ich zestawienie na tle stanów i przepływów II stopnia,

wartości: odpływu jednostkowego, warstwy odpływu oraz współczynnika odpływu dla poszczególnych miesięcy i roku,

średnie miesięczne i roczne stężenia i ładunki głównych jonów, w tym związków biogennych,

średnie miesięczne i roczne stężenia i ładunki materiału zawieszzonego.

Uzyskane dane pomiarowe zostały odniesione do wartości z wielolecia.

Chemizm opadu organicznego

Materiał do badań opadu organicznego zbierany był w zbiorowisku ubogiego grądu trzcinnikowego *Tilio-Carpinetum calamagrosietosum*, w drzewostanie świerkowo-sosnowym z odnawiającą się warstwą krzewów leszczyny, przy pomocy 15 chwytaczy - białych wiader z tworzywa sztucznego o łącznej pow. wlotowej 0,922 m², umieszczonych na stojakach 80 cm nad powierzchnią gruntu. Chwytałce ustawione były losowo w trzech rzędach po 5 sztuk (odległości pomiędzy chwytaczami wynosiła 3 m). Chwytałce opróżniane były w odstępach miesięcznych, a zebrany materiał sortowano na poszczególne frakcje (igły, liście, owoce, gałązki, kora, porosty, inne) i ważono. Następnie, po wysuszeniu materiału do stałej masy, ponownie go ważono, poczym całość homogenizowano za pomocą młynka uniwersalnego. Z tak przygotowanego materiału z 12 kolejnych miesięcy roku hydrologicznego przygotowywano trzy próby (igły, liście, pozostałe), które poddano analizie chemicznej w laboratorium Instytutu Ochrony Środowiska.

Efektem programu jest określenie ilościowego i jakościowego składu opadu organicznego oraz wielkości dopływu pierwiastków z opadem organicznym do gleby w wybranych ekosystemach leśnych. W tym celu określone zostały:

sucha masa opadu organicznego dla poszczególnych miesięcy i roku,

roczny ładunek głównych pierwiastków docierających do gleby z opadem organicznym,

zestawienie dopływu pierwiastków do gleby z opadem organicznym na tle wielkości

depozycji atmosferycznej pod koronami drzew.

Uzyskane dane pomiarowe zostały odniesione do wartości z dostępnych serii pomiarowych.

Uszkodzenia drzew i drzewostanów

Ocenę stanu uszkodzeń drzew przeprowadzono w trzech siedliskach leśnych: w borze bagiennym *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, z rzadkim i niskim drzewostanem sosnowym (pow. 050), świerczynie na torfie *Sphagno girgensohnii-Piceetum* (pow. 051) oraz nasadzeniu sosny na siedlisku grądowym *Tilio-Varpinetum calamagrostietosum* (pow. 052) Na każdej powierzchni zbadano 20 drzew (sosna, świerk), określając ubytek aparatu asymilacyjnego, pierśnicę drzew, uszkodzenia pnia oraz procent martwych gałęzi w koronie. Za kryterium oceny stanu zdrowotności drzewostanu przyjęto procent ubytku aparatu asymilacyjnego drzew, posługując się „Atlasem ubytku aparatu asymilacyjnego drzew leśnych (Borecki, Keczyński 1992) oraz ilość martwych gałęzi.

Efektem programu jest uzyskanie wskaźnikowych informacji o zmianach zdrowotności drzewostanów. W tym celu określone zostały:

- ocena defoliacji drzew,
- ocena odbarwienia aparatu asymilacyjnego,
- ocena uszkodzeń pni,
- pierśnica badanych drzew.

Uzyskane dane pomiarowe zostały odniesione do wartości z poprzedniego roku.

Epifity nadrzewne

Badania nad porostami prowadzono na 12 stanowiskach wytypowanych i opisanych na terenie zlewni eksperymentalnej w 1998 roku. Zgodnie z wcześniej opracowanym systemem monitoringu porostów badaniami objęto 12 gatunków porostów nadrzewnych (włostka brązowa *Bryonia fuscescens*, mąkla tarnniowa *Evernia prunastri*, pustułka pęcherzykowata *Hypogymnia physodes*, przystrumycznik pustułkowy *Hypotrachyna rezoluta*, przylepka okopconca *Melanelia fuliginosa*, tarczownica bruzdkowana *Parmelia sulcata*, otwornioca gorzka *Pertusaria amara*, rozsypek srebrzysty *Phlyctis argena*, płucnik modry *Platismatia glauca*, mąklik otrębiasty *Pseudevernia furfuracea*, odnożyca mączysta *Ramalina farinacea*, brodaczka kępkowa *Usnea hirta*). Na każdym stanowisku, na wyznaczonej powierzchni, dokonano pomiaru powierzchni plech monitorowanych gatunków, badania składu gatunkowego i stanu zdrowotności porostów.

Efektem programu jest ocena jakości środowiska i kierunku zmian siedliskowych, na podstawie zmian bioty porostów epifitycznych. W tym celu określone zostały:

- powierzchnia plech monitorowanych porostów,
- zdrowotność plech.

Uzyskane dane pomiarowe zostały odniesione do wartości z dostępnych serii pomiarowych.

Fauna epigeiczna

Badania prowadzono w dwóch typach siedliskowych lasu – na siedlisku lasu mieszanego świeżego, w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum calamagrostietosum* oraz boru bagiennego *Vaccinio uliginosi-Pinetum*. Na każdym siedlisku wytypowano po trzy stanowiska oddalone od siebie o około 250 m, na których zainstalowano po 5 pułapek rozmieszczonych liniowo w trzy metrowych odstępach. Pułapki (słoiki o pojemności 0,33 l i średnicy otworu 56 mm) zostały wkopane równo z powierzchnią gruntu i osłonięte daszkami. Jako płynu konserwującego użyto roztworu glikolu etylowego. Pułapki były eksponowane w terenie przez 5 miesięcy, od maja do

końca września, a materiał wybierano z nich w odstępach miesięcznych. Wyselekcjonowane z odłowionego materiału chrząszcze należące do rodziny Carabidae zakonserwowano, a następnie przesłano do oznaczenia do Zakładu Zoologii Instytutu Biologii Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Efektom programu jest określenie zmian ilościowych i jakościowych zachodzących w strukturach zgrupowań bezkręgowców, na przykładzie biegaczowatych. W tym celu określone zostały:

- skład gatunkowy biegaczowatych,
- struktura dominacji zgrupowania,
- różnorodność zgrupowań,
- wskaźnik łowności
- struktura troficzna.

Uzyskane dane pomiarowe zostały odniesione do wartości z dostępnych serii pomiarowych.

Szczegółowe wyniki prac monitoringowych znajdują się na stronie internetowej Parku w postaci raportu pt. „Raport o stanie środowiska przyrodniczego Stacji Bazowej Wigry w roku hydrologicznym 2011”.

3.10 Ochrona krajobrazu

3.10.1 Zagospodarowanie przestrzenne

Janina Kamińska

W roku 2011 roku jak co roku Wigierski Park Narodowy brał udział w procesie związanym z uchwalaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie Suwałki. Pozostałe gminy leżące w granicach WPN nie podjęły działań związanych z przystąpieniem do wykonania planów miejscowych.

Z Wigierskiego Parku Narodowego przesłano do urzędu gminy wnioski w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Sobolewo oraz wnioski w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Gawrych Ruda - obszaru obejmującego część działki nr 116 określonego w planie symbolem 17 KP.

Wnioski do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Sobolewo dotyczyły:

- określenia zasad dotyczących zabudowy terenu w taki sposób aby powstające obiekty nawiązywały swoją formą do tradycji budowlanych regionu;

- wprowadzenia zakazu wyznaczania nowych terenów eksploatacji kruszywa na terenie otuliny parku narodowego ze względu na zmianę krajobrazu, zniszczenie aktualnego pokrycia terenu, hałas, zanieczyszczenie powietrza i zapylenie a także ze względu na fakt obniżenia poziomu wód gruntowych i lokalne wysychanie małych zbiorników wodnych, które są siedliskami rzadkich płazów;

- konieczności uwzględnienia faktu istnienia i potrzeby ochrony obszaru Natura 2000 „Ostoja Wigierska” i „Puszcza Augustowska”.

Wnioski dotyczące zmian zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki 116, we wsi Gawrych Ruda, określonego w planie symbolem 17KP, odnosiły się do

zalecenia aby w przypadku zmian zasad zagospodarowania rozpatrywanego terenu, uwzględniając fakt istnienia i potrzeby ochrony obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Ostoja Wigierska (kod: PLH200004) oraz obszaru specjalnej ochrony Ptaków Natura 2000 Puszcza Augustowska (kod:PLB200002) nie wprowadzać zabudowy kubaturowej a szczególnie mieszkaniowej.

W 2011 roku wydano postanowienia o pozytywnym uzgodnieniu, dotyczące stanowiska Parku, w sprawie zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenu części wsi Krzywe, dla obszaru obejmującego część złoża kruszywa „Krzywe 1” oraz dla obszaru części wsi położonego na południe od drogi Suwałki – Sejny. Uzgodnione zapisy planów dotyczyły zmian godzin eksploatacji kruszywa i zmian zapisu dotyczącego kształtu obiektów infrastruktury technicznej. Rysunek planu pozostawał w obu przypadkach w niezmienionej formie.

Poza uzgodnieniami i wnioskami do planów Wigierski Park Narodowy w 2011 roku przedstawiał swoje stanowisko w 144 rozpatrzonych sprawach. 72 z nich dotyczyło uzgodnień decyzji o warunkach zabudowy. Na terenie strefy ochronnej parku uzgodniono 46 projektów decyzji o warunkach zabudowy. Wszystkie wydane postanowienia dotyczące inwestycji na terenie otuliny parku były pozytywne. W granicach parku uzgadniano 26 spraw. Wśród nich Wigierski Park Narodowy nie uzgodnił trzech inwestycji. Wszystkie dotyczyły realizacji zabudowy mieszkaniowej poprzez utworzenie nowego siedliska (dwie we wsi Leszczewo i jedna we wsi Czerwony Folwark w gminie Suwałki). Stanowisko Dyrektora WPN w dwóch sprawach podtrzymał Minister Środowiska. W stosunku do jednej sprawy z terenu wsi Leszczewo inwestor nie złożył zażalenia na postanowienie Dyrektora Parku. W 2011 roku zakończyła się postanowieniem pozytywnym sprawa rozpatrywana wcześniej, skierowana przez Ministra Środowiska, do ponownego rozpatrzenia a dotycząca budynku mieszkalnego (legalizacji samowoli budowlanej) we wsi Bryzgiel.

Uzgodnienia decyzji o warunkach zabudowy w granicach parku:

Uzgodnione pozytywnie 23 postanowienia inwestycji w granicach WPN dotyczyły terenu gmin: Suwałki, Nowinka i Krasnopol. Uzgodniono:

- 7 spraw dotyczących budowy budynków mieszkalnych: po jednej w Mikołajewie i Maćkowej Rudzie w gminie Krasnopol; jedna w Bryzglu w gminie Nowinka; po jednej w Małej Hucie, Pieraniach, Tartaku i Cimochowiźnie w gminie Suwałki;
- 2 sprawy dotyczące budowy sieci kanalizacyjnej we wsi Tartak w gminie Suwałki;
- 3 sprawy dotyczące budowy nowego siedliska rolniczego: dwie we wsi Leszczewo w gminie Suwałki i jedna we wsi Rosochaty Róg w gminie Krasnopol;
- po jednej sprawie dotyczącej: budowy pomostu, budowy budynku mieszkalno usługowego i modernizacji ujęcia wody we wsi Bryzgiel w gminie Nowinka; budowy budynku gospodarczego w Rosochatym Rogu, budynku magazynowego w Mikołajewie i zbiornika przeciwpożarowego w Czerwonym Krzyżu w gminie Krasnopol; budowy mostu – kładki na rzece Czarna Hańcza we wsi Czerwony Folwark, modernizacji kotłowni we wsi Wigry, remontu mostu na rzece Piertanie we wsi Piertanie, rozbudowy ośrodka psychiatrycznego we wsi Lipniak i budowy zjazdu z drogi do siedliska we wsi Tartak w gminie Suwałki.

Uzgodnienia decyzji o warunkach zabudowy w otulinie parku:

46 postanowień o pozytywnym uzgodnieniu w obszarze otuliny WPN dotyczyło terenu gmin Suwałki, Krasnopol, Nowinka i Giby. Przedmiotem uzgodnień były:

- utworzenie siedliska we wsiach: Krzywe, Sobolewo (2), Wiatrołuża (2), Burdeniszki (2),

Mała Huta, Lipniak i Okuniowiec w gminie Suwałki oraz utworzenie siedliska we wsi Remieńkiń w gminie Krasnopol i wsi Studziany Las w gminie Giby (razem 12 inwestycji);

- budowa budynku mieszkalnego we wsi Okuniowiec i Sobolewo (2), w gminie Suwałki; we wsi Remieńkiń, Ryzówka (2), Maćkowa Ruda, Buda Ruska (2) i Gremzdy Polskie (2), w gminie Krasnopol; we wsi Studziany Las (2); we wsi Walne w gminie Nowinka (razem 14 inwestycji);
- budowa budynku mieszkalnego i gospodarczego w zabudowie mieszkaniowej we wsiach: Ryzówka w gminie Krasnopol i Studziany Las w gminie Giby (2 inwestycje);

zmiana sposobu użytkowania budynku gospodarczego na mieszkalny we wsiach Mikołajewo i Buda Ruska w gminie Krasnopol; (2 inwestycje);

- remont drogi we wsi Nowa Wieś i Sobolewo w gminie Suwałki i we wsi Ateny w gminie Nowinka (3 inwestycje);
- budowa i remonty linii energetycznych we wsiach Walne i Danowskie w gminie Nowinka, Nowa Wieś i Krzywe w gminie Suwałki i we wsi Ryzówka w gminie Krasnopol (5 inwestycji);
- budowa sieci wodociągowej we wsiach Mała Huta i Burdeniszki w gminie Suwałki (2 inwestycje);
- oraz budowa altany i lokalizacja zbiornika na gaz we wsi Remieńkiń, budynku usługowego we wsi Mikołajewo w gminie Krasnopol i budynku garażowego w Sobolewie, hali produkcyjnej w Płocicznie i mostu w Małej Hucie w gminie Suwałki (6 inwestycji)

W sumie Wigierski Park Narodowy uzgodnił:

38 inwestycji w gminie Suwałki (16 w parku, 22 w otulinie);
 8 inwestycji w gminie Nowinka (4 w parku, 4 w otulinie);
 22 inwestycji w gminie Krasnopol (6 w parku i 16 w otulinie)
 4 inwestycje w gminie Giby (4w otulinie).

3.10.2 Zadrzewienia

Wojciech Kamiński

W 2011 roku Dyrektor Wigierskiego Parku Narodowego rozpatrzył 44 wnioski (31 w 2010) dotyczące wycinki drzew z zadrzewień, w tym:

- pozytywnie – 38 wniosków,
- częściowo pozytywnie – 6 wniosków,
- negatywnie – 0

Łącznie z powierzchni objętej ochroną krajobrazową usunięto 393szt. drzew oraz krzewy z powierzchni 850m². Szczegółową liczbę drzew z uwzględnieniem gatunków przedstawia tabela nr 26. Jak co roku najliczniej zgłaszane były wnioski o usunięcie drzew w Gminie Suwałki – 33 wnioski. W pozostałych gminach liczba wniosków wyniosła: Nowinka – 8, Krasnopol – 2, Giby – 1.

Główną przyczyną usuwania drzew w analizowanym okresie była pielęgnacja zadrzewień przegęszczonych. Zabiegi polegały przede wszystkim na usuwaniu drzew obumarłych, chorych lub przygłuszonych.

Tabela 27 Drzewa wyznaczone w 2011 r. do wycinki na terenie Wigierskiego Parku Narodowego

Gmina	Gatunek drzewa, liczba sztuk lub powierzchnia
-------	---

	OI	KI	Lp	So	Wb	Brz	Sw	Md	Tp	Js	inne	krzewy [m ²]
Suwałki	137	4	16	47	10	37	9	1	12	10	21	750
Nowinka	19	17	3	12	3	1	0	0	5	0	5	100
Krasnopol	0	0	0	0	0	1	0	0	13	1	0	0
Giby	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
razem	156	21	19	59	13	37	9	1	30	11	27	850

3.11 Ochrona przed szkodnictwem

Karol Korsakowski

Straż Wigierskiego Parku Narodowego w 2011 roku funkcjonowała i realizowała zadania ochronne w 4 osobowej obsadzie, tj. komendant i 3 strażników.

Do pomocy w sytuacjach, kiedy zachodziła taka konieczność (np. tarło sielawy) decyzją Dyrektora Parku udział w patrolach brali wyznaczeni pracownicy służby terenowej Parku .

Straż Parku wyposażona jest w:

radiotelefony nasobne typu "Motorola" (GP-340),
 telefony komórkowe,
 kajdanki,

2 samochody terenowe typu ŁADA – NIVA, Suzuki Sidekick od początku roku do września natomiast od września Straż dysponowała jednym samochodem marki Nissan Terrano II łódzie motorowe typu "Harpun" i łódź hybrydowa typu "Okoń" z silnikiem zaburtowym, łódź wiosłową z doczepnym silnikiem zaburtowym.

Funkcjonariusze Straży Parku w 2011 roku odbyli 375 patroli po lądzie i wodach znajdujących się w granicach administracyjnych WPN, z czego 4 realizowano wspólnie z funkcjonariuszami Policji, KMP w Suwałkach .

W trakcie wszystkich patroli w ciągu roku:

wylegitymowano 546 osób z czego 233 osoby pouczono o konieczności przestrzegania obowiązujących na terenie WPN przepisów. W 7 przypadkach na osoby świadomie naruszające prawo nałożono 7 grzywnien w drodze mandatu karnego na łączną sumę 900 zł.

Głównymi przestępstwami i wykroczeniami z jakimi ma do czynienia Straż Wigierskiego Parku Narodowego, są naruszenia prawa polegające przede wszystkim na:

- kłusownictwie rybackim (art. 27a. ust. 1, ustawy z dnia 18.04.1985 r. z późn. zm. o rybactwie śródlądowym), przez które rozumie się nielegalne połowy ryb sieciami, przy użyciu prądu i przy użyciu ościeni, oraz amatorski połów ryb wędkami bez wymaganego zezwolenia (art. 27; ust. 1 cytowanej ustawy);
- zaborze mienia (art.278 §1 kk i art.290 ust. 1 kk.), polegającym na kradzieży drewna ze stosów, oraz innych rzeczy ruchomych jak również nielegalnym wyrębie i kradzieży drewna;
- kłusownictwie na zwierzynę łowną (marginalnie zdarza się wnykarstwo);
- "dzikiej turystyce" i biwakowaniu poza miejscami do tego celu wyznaczonymi.(art.15, ust. 1, pkt. 23; ustawy z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody), jak również paleniu ognisk w miejscach nie wyznaczonych (art.15, ust. 1, pkt.10 cytowanej ustawy);

- ruchu pojazdów poza drogami publicznymi (art.15 ust.1 pkt.18 ustawy jw.);
- parkowaniu pojazdów w miejscach do tego nie przeznaczonych (art.161 kw.);
- zaśmiecaniu lasu (art.162 §1 kw).

W wyniku patroli łodziami po wodach Wigierskiego Parku Narodowego zlokalizowano, podjęto i zabezpieczono w magazynie straży n/w sprzęt:

sieci typu wonton 88 szt.
 żywcówki (samolówki) 28 szt.
 pęczki węgorzowe 3 szt.
 sznury węgorzowe 2 szt.
 przestawy rzeczne 1 szt.
 Żaki 21 szt.
 Ganty 2 szt
 Podrywki 1 szt.
 Wnyki 3 szt.
 Racznik 1 szt.
 Łódź wiosłowa 1 szt.

Ryby, które znajdowały się w podjętym sprzęcie kłusowniczym zostały przekazane do magazynu ryb WPN lub przekazane na potrzeby woliery w M. Rudzie.

Podczas jednego ze wspólnych patroli z funkcjonariuszami z KMP Suwałki zostały zatrzymane 4 osoby , które pływały łodziami w porze nocnej .

Komendant Straży Parku wielokrotnie reprezentował interesy WPN przed Sądem Rejonowym w Suwałkach i Sejnach .

Tabela 28 Szkodnictwo i ochrona przed szkodnictwem w 2011 r.

Liczba funkcjonariuszy Straży Parku	Windykacja należności w zł	Kradzieże drewna			Liczba przypadków kłusownictwa
		liczba przypadków	skradzione drewno		
			Masa [m ³]	wartość [zł]	
4	0	2	1,83	278	1

4 FINANSE

Marta Kopiczko

Wigierski Park Narodowy na mocy przepisów Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych* (Dz.U. Nr 157, poz. 1241) w wyniku likwidacji gospodarstwa pomocniczego przejął pozostałe po nim składniki majątkowe, należności i zobowiązania. Należności w wysokości 1.828,68 zł zostały przekazane na dochody budżetowe państwa natomiast zobowiązania z tytułu wynagrodzeń w wysokości 10.603,06 zł zostały uregulowane przez jednostkę budżetową.

W wyniku zmian organizacyjnych na plan finansowy parku składały się środki finansowe pochodzące z różnych pozycji ustawy budżetowej na 2011r.

Na podstawową działalność Parku w ustawie budżetowej po zmianach ujęto środki w wysokości 4.459.707 zł, w tym na współfinansowanie projektów z udziałem środków europejskich 351.707 zł, w rezerwie celowej poz. 57 na zadania przejęte po zlikwidowanym gospodarstwie pomocniczym ujęto kwotę 2.049.000 zł, w rezerwie celowej poz. 59 na zadania realizowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku ujęto kwotę 1.281.897 zł. Środki na finansowanie projektów z udziałem Unii Europejskiej ujęte były w budżecie środków europejskich w wysokości 2.322.434 zł. Środki te były w dyspozycji Ministra Finansów, Park jako Beneficjent wykonywał tylko zlecenia płatności.

Łącznie w 2011 r. Park dysponował środkami finansowymi w wysokości 7.790.604 zł w części krajowej i 2.322.434 zł w części europejskiej.

4.1 Plan dochodów i wydatków budżetowych

Dochody i wydatki budżetowe w 2011 oku przedstawiono w tabelach poniżej.

Tabela 29 Dochody budżetowe w 2011r.

Dział 925, Rozdział 92501			
Lp.	Nazwa paragrafu	Paragraf	Kwoty [zł]
1.	Grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych	0570	4.229,93
2.	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa	0750	48.321,33
3.	Wpływy z usług	0830	345.388,13
4.	Wpływy ze sprzedaży wyrobów	0840	2.173.136,83
5.	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	0870	821,14
6.	Pozostałe odsetki	0920	48,37
7.	Wpływy z różnych dochodów	0970	82.680,06
Razem			2.654.625,79

Tabela 30 Wydatki budżetowe w 2011 r.

Dział 925, Rozdział 92501			
Lp.	Nazwa paragrafu	Paragraf	Kwota [zł]
3.	Wydatki osobowe nie zaliczone do wynagrodzeń	3020	130.168,65
4.	Wynagrodzenia osobowe pracowników	4010	3.400.439,00
5.	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4040	255.719,92
6.	Składki na ubezpieczenie społeczne	4110	577.411,32

7.	Składki na Fundusz Pracy	4120	83.898,64
8.	Wpłaty na PFRON	4140	37.922,00
9.	Wynagrodzenia bezosobowe	4170	70.973,16
10.	Wynagrodzenia bezosobowe – współfinansowanie POIiŚ	4179	7.702,33
11.	Wynagrodzenia bezosobowe – współfinansowanie POIiŚ	4179	6.150,00
12.	Wynagrodzenia bezosobowe – współfinansowanie RPO	4179	1.902,16
13.	Zakup materiałów i wyposażenia	4210	248.453,25
14.	Zakup materiałów i wyposażenia – współfinansowanie	4219	3.566,55
15.	Zakup materiałów i wyposażenia – współfinansowanie	4219	862,03
16.	Zakup materiałów i wyposażenia – współfinansowanie	4219	23.935,78
17.	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	4240	1.457,37
18.	Zakup energii	4260	187.922,34
19.	Zakup usług remontowych	4270	48.402,83
20.	Zakup usług zdrowotnych	4280	9.156,89
21.	Zakup usług pozostałych	4300	1.119.242,67
22.	Zakup usług pozostałych – współfinansowanie POIiŚ	4309	12.294,61
23.	Zakup usług pozostałych – współfinansowanie POIiŚ	4309	2.073,32
24.	Zakup usług pozostałych – współfinansowanie RPO	4309	1.630,46
25.	Zakup usług dostępu do sieci Internet	4350	2.555,29
26.	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	4360	19.993,82
27.	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	4370	8.080,61
28.	Podróże służbowe krajowe	4410	51.893,57
29.	Podróże służbowe krajowe – współfinansowanie POIiŚ	4419	104,57
30.	Podróże służbowe zagraniczne	4420	503,21
31.	Różne opłaty i składki	4430	38.611,10
32.	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	4440	93.166,34
33.	Podatek od nieruchomości	4480	8.414
34.	Pozostałe podatki na rzecz budżetów jednostek	4500	133.324,35
35.	Podatek od towarów i usług (VAT)	4530	3.939,16
36.	Składki do organizacji międzynarodowych	4540	2.398,03
37.	Kary i odszkodowania wpłacone na rzecz osób fizycznych	4590	61.809,92
38.	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	4610	5.400,00
39.	Szkolenia pracowników nie będących członkami korpusu	4700	7.435,00
40.	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	6050	427.828,69
41.	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych - RPO	6059	53.036,60
42.	Zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych – zakup	6060	401.364,41
43.	Zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych –	6069	201.362,12
44.	Zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych –	6069	13.149,79
	Razem rozdział 92501	RAZEM:	7.765.655,86

Wigierski Park Narodowy w roku 2011 realizował niżej wymienione projekty z udziałem środków europejskich:

„Kwartalnik Wigry jako narzędzie edukacji mieszkańców Wigierskiego Parku Narodowego i jego okolic” na podstawie umowy POIS.05.04.00-00-059/08-00 zawartej dnia 05 czerwca 2009 roku w ramach działania 5.4 priorytetu V Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013

Budżet środków krajowych

§ 4179 „wynagrodzenia bezosobowe” - 7.702,33 zł

§ 4219 „zakup materiałów” – 3.566,55 zł

§ 4309 „zakup usług pozostałych” – 12.294,61 zł

Razem: 23.563,49 zł

Budżet środków europejskich

§ 4177 „wynagrodzenia bezosobowe” – 43.646,17 zł

§ 4217 „zakup materiałów” – 20.209,62 zł

§ 4307 „zakup usług pozostałych” – 69.669,02 zł

Razem : 133.524,81 zł

Łącznie na projekt wydatkowano ze środków krajowych i europejskich: 157.088,30 zł

„Modernizacja bazy Edukacyjnej Wigierskiego Parku Narodowego” na podstawie umowy UDA-RPPD.05.02.00-20-008/10-00 zawartej dnia 11 sierpnia 2010 roku w ramach działania 5.2 priorytetu V Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego 2007-2013

Budżet środków krajowych

§ 4179 „wynagrodzenia bezosobowe” - 1.902,16 zł

§ 4219 „zakup materiałów i wyposażenia” – 23.935,78 zł

§ 4309 „zakup usług pozostałych” - 1.630,46 zł

§ 6059 „wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych” – 53.036,60 zł

§ 6069 „zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych” – 13.149,79 zł

Razem: 93.654,79 zł

Budżet środków europejskich

§ 4177 „wynagrodzenia bezosobowe” - 10.777,84 zł

§ 4217 „zakup materiałów i wyposażenia” – 50.020,56 zł

§ 4307 „zakup usług pozostałych” - 9.239,11 zł

§ 6057 „wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych” – 300.540,30 zł

§ 6067 „zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych” – 74.515,21 zł

Razem : 445.093,02 zł

Łącznie na projekt wydatkowano ze środków krajowych i europejskich: 538.747,81 zł

„Plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 200 Ostoja Wigierska” na podstawie umowy POIS.05.03.00-00-275/10-00 zawartej dnia 25 stycznia 2011 roku w ramach działania 5.3 priorytetu V Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013

Budżet środków krajowych

§ 4179 „wynagrodzenia bezosobowe” - 6.150,00 zł

§ 4219 „zakup materiałów i wyposażenia” – 862,03 zł

§ 4309 „zakup usług pozostałych” - 2.073,32 zł

§ 4419 „podróże służbowe krajowe” – 104,57 zł

§ 6069 „zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych” – 201.362,12 zł

Razem: 210.552,04 zł

Budżet środków europejskich

§ 4177 „wynagrodzenia bezosobowe” - 34.850,00 zł

§ 4217 „zakup materiałów i wyposażenia” – 4.884,77 zł

§ 4307 „zakup usług pozostałych” - 11.748,78 zł

§ 4417 „podróże służbowe krajowe” – 592,43 zł

§ 6067 „zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych” – 1.141.051,94 zł

Razem : 1.193.127,92 zł

Łącznie na projekt wydatkowano ze środków krajowych i europejskich: 1.403.679,96 zł

4.2 Środki bezzwrotne pochodzące ze źródeł krajowych

Zestawienie zadań finansowanych z NFOŚiGW i innych źródeł krajowych w 2011 roku przedstawia załącznik nr 6.

5 Inwestycje i remonty

Marek Wrona

Tabela 31 Zestawienie prac remontowo-budowlanych w 2011 r.

Lp.	Lokalizacja	Opis	Pochodzenie środków finansowych	Koszt
1.	Magdalenowo	Odbudowa kładki na zielonym szlaku turystycznym "Wokół Wigier" im. A.Patli w Magdalenowie w O.O.Leszczewek. Wymiana pali, kleszczy, legarów, elementów poszycia (pokładu) i barierki, impregnacja poszczególnych elementów kładki	NFOŚ i GW	63 960,00
2.	Cimochowizna	Odbudowa drewnianej kładki na zielonym szlaku turystycznym "Wokół Wigier" w O.O. Leszczewek. Wymiana pali, kleszczy, legarów, elementów poszycia (pokładu) i barierki, impregnacja poszczególnych elementów kładki o wymiarach 80 mx 1,5 m	NFOŚ i GW	58 023,77
3.	Wigry – przy klasztorze	Modernizacja drewnianej konstrukcji pomostu widokowego na j. Wigry w miejscowości Wigry O.O. Leszczewek. Wymiana pokładu, legarów i balustrady oraz impregnacja poszczególnych elementów	NFOŚ i GW	17 642,73
4.	Pole biwakowe Jastrzęby	Odbudowa drewnianej kładki na zielonym szlaku turystycznym "Wokół Wigier" w O.O. Krusznik - Jastrzęby Wymiana pali, kleszczy, legarów, elementów poszycia (pokładu), impregnacja poszczególnych elementów kładki o wymiarach 100 x 1,5 m	NFOŚ i GW	47 021,61
5.	Krzywe	Odbudowa drewnianego pokładu kładki na ścieżce edukacyjnej LAS w O.O. Krzywe. Wymiana pali, pokładu, legarów oraz impregnacja poszczególnych elementów.	NFOŚ i GW	42 810,76
6.	Tartak	Rozbiórka wieży widokowej	NFOŚ i GW	5 900,00
7.	Krzywe	Zadaszenie miejsca odpoczynku Dziupla w miejscowości Krzywe, pow. 246,5 m ² . Zakres prac obejmuje rozbiórkę istniejącego pokrycia dachu z wióra osikowego i wykonanie w to miejsce pokrycia z gontu bitumicznego na pełnym deskowaniu i naprawę powierzchni schodów	NFOŚ i GW	19 960,00
8.	Leszczewek	Odbudowa platformy widokowej	NFOŚ i GW	24 500
9.	Leśniczówka Krzywe	Termomodernizacja budynku mieszkalnego Wymiana pokrycia dachu z blachy stalowej ocynkowanej na blachę stalową powlekaną. Blacha płaska tłoczona, łączona na rąbek stojący. Powierzchnia dachu 270 m ² . Przy układaniu blachy stosować się ściśle do instrukcji montażowej producenta. Instalacja rynien i rur spustowych z blachy powlekannej	NFOŚ i GW	153 909,82

Lp.	Lokalizacja	Opis	Pochodzenie środków finansowych	Koszt
		<p>Wykonanie izolacji cieplnej z wełny mineralnej gr. 10 cm i obicie drewnianych ścian zewnętrznych, szczytów i podbitek dachu deskami struganymi impregnowanymi próżniowo i następnie barwionymi ok. 200 m².</p> <p>Ocieplenie stropów wełną mineralną gr. 20 cm. 128 m², wymiana okładzin podłogowych deska, gress i terrakota</p> <p>Ocieplenie styropianem ekstrudowanym gr. 10 cm ścian fundamentowych</p> <p>Malowanie farbami emulsyjnymi ścian i stropów wewnętrznych ok. 257 m²</p> <p>Przemurowanie komina i trzonu kuchennego</p> <p>Częściowa wymiana i modernizacja instalacji elektrycznej. Ok. 200,0 mb kabla, 15 szt wyłączników i 25 szt. gniazd wtykowych.</p> <p>Wymiana instalacji grzewczej. Lokalny węzeł ciepłowniczy zainstalowany w piwnicy budynku opalany drewnem. 10 szt grzejników żeberkowych – ze stopów aluminium.</p> <p>Wymiana wewnętrznej instalacji wod-kan.</p> <p>Wymiana stolarki okiennej 12 szt. i drzwi 13 szt w tym 2 szt. zewnętrzne, stalowe ocieplane.</p>		
(2)	Bryzgiel 8.	Wymiana stolarki okiennej w tym: 6 okien o wymiarach 1450 x 1200 mm – dwa z nawiewnikami, 2 okna o wymiarach 600 x 600 cm. Okna jednostronnie okleinowane kolor złoty dąb.	NFOŚ i GW	6220
(3)	Krzywe siedziba Dyrekcji	<p>Wykonanie ogrodzenia o długości: 315,4 mb, w tym</p> <p>201,5 m ogrodzenie ze sztachet drewnianych – wysokość 1,1 m,</p> <p>113,9 m ogrodzenie z siatki stalowej powlekanej wysokość 1,5 m.</p> <p>Budowa bramy przesuwnej</p> <p>Budowa 1 szt furtki szer. 1,1 m w ogrodzeniu drewnianym.</p>	Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego	49 050, 20
(4)	Krzywe siedziba Dyrekcji	<p>Adaptacja pomieszczenia na magazyn pomocy dydaktycznych w tym: Ocieplenie stropu pomieszczenia wełną mineralną grubości 20 cm wraz z wymianą podsufitki z desek sosnowych (deska boazeryjna) na powierzchni 16,024 m².</p> <p>Wymalowanie ścian pomieszczenia – 49,394 m².</p> <p>Wymiana 1 szt okna drewnianego na okno z PCV.</p> <p>Wykonanie instalacji oświetleniowej- przewody i oprawy 2 szt. Wykonanie regałów z desek sosnowych. Powierzchnia półek 19,124 m².</p> <p>Wymiana okładziny podłogowej z płytek PCV na gress 15 m²</p>	Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego	6 847,53
(5)	Słupie.	<p>Modernizacja budynku Ośrodka Edukacji Środowiskowej</p> <p>Wymiana pokrycia dachu z blachy stalowej ocynkowanej na blachę stalową powlekaną. Powierzchnia dachu 408 m²</p> <p>Instalacja rynien i rur spustowych z blachy</p>	Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju	286 738,20

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2010 ROKU

Lp.	Lokalizacja	Opis	Pochodzenie środków finansowych	Koszt
		<p>powlekaniej Oszalowanie drewnianych ścian zewnętrznych, szczytów i podbitek dachu deskami ok. 300 m². Malowanie ścian farbami silikonowymi 217 m² Oczyszczenie, naprawa i polakierowanie powierzchni drewnianych ścian i stropów 465 m² Oczyszczenie i naprawa tynków, wykonanie okładziny z tynku cienkowarstwowego ok. 200 m². Okładziny z płyt kamiennych (kamień naturalny) na ścianach i posadzkach 135 m². Wymiana okien drewnianych na okna z PCV 29 szt i drzwi 15 szt. Rozbiórka istniejących podłóg drewnianych, wykonanie posadzki z płytek gress ok. 200 m². Remont ścian pomieszczeń sanitarnych w tym wykonanie okładzin z płyt gipsowo kartonowych i glazury 79 m². Instalacja zestawu do mycia i suszenia szkieł i przyborów laboratoryjnych w tym 4 zlewy z ceramiki technicznej, blat z wodoodpornego tworzywa odpornego na uszkodzenia mechaniczne, Wymiana rur instalacji wodnej na rury z PPR zgrzewane 53,5 m Wymiana instalacji kanalizacji wewnętrznej i zewnętrznej – rury z PCV 110, 75 i 50 mm wraz ze zbiornikiem ścieków o pojemności 5 m³. Wymiana przyborów sanitarnych w tym: umywalki 3 szt, zlewozmywak 1szt, miski ustępowe 3 szt, Rozbudowa instalacji elektrycznej : Przewody natynkowe 170 m, 24 szt. opraw oświetleniowych halogenowych wewnętrznych na wysięgnikach, 6 szt. opraw oświetlenia zewnętrznego, gniazda wtykowe podwójne 15 szt,</p>	Regionalnego	
(6)	Krzywe 82	<p>Dostosowanie do obowiązujących wymogów prawnych zewnętrznej sieci p.poż. Przebudowa przyłącza wody technologicznej do pompy ciepła w Muzeum Wigier w Starym Folwarku</p>	Środki własne WPN	9 487,00

6 INFORMATYKA

Maciej Łapiński

WPN używa następującego sprzętu komputerowego:
zestawy komputerowe: 79 szt. (65 stacjonarnych i 14 przenośnych);
drukarki: 38 szt. (z czego 18 atramentowe, 1 igłowa, 19 laserowych);
plotery: 2 szt.;
skanery: 9 szt.;
panele dotykowe: 16;
komputery Info-Box do obsługi rzutników / prezentacji: 6;

Park używa następującego oprogramowania:
systemy operacyjne MS Win 2003 Serwer – 1 szt., MS Win95 – 1 szt., MS Win98 – 1 szt., MS Win2000 – 4 szt., MS WinXP – 51 szt., MS Win7 – 17 szt., Sys Info-Box – 20 szt.; brak systemu 1 szt.
oprogramowanie biurowe: MS Office 2010 – 10 szt., MS Office 2007 – 19 szt., MS Office 2003 Prof. – 11 szt., MS Office XP Stand – 12 szt., MS Office XP Prof. – 18 szt., MS Office 97 Prof. – 4 szt., Open Office;
oprogramowanie graficzne: Corel 10 – 3 szt., Corel Clasic – 5 szt., Corel 9 PL – 5 szt., Corel 11 PL – 10 szt.; Corel X4 – 1 szt.; Corel 15 PL – 2 szt.; Adobe CS 2 – 1 szt., Adobe PC 11 CE – 1 szt., Adobe Photoshop CS 2 – 1 szt.,
oprogramowanie baz danych i GIS: ArcEditor – 1 szt.; ArcView 9.3 – 7 szt., ArcInfo 9.3 – 2 szt., ArcPAD – 5 szt., mLas Inżynier – 14 szt., Mapinfo 9.2 – 5 szt., GeoMedia – 1 szt., MS Acces – 51 szt. (w ramach MS Office Prof.), system LasInfo (aplikacja serwer – 1 szt., aplikacja klient – 16 szt.)
oprogramowanie antywirusowe: Kaspersky Anti Virus
system informacji prawnej LEX – 2 klucze..

WPN jest wyposażony w sieć komputerową o topologii gwiazdy, serwer MS Win 2003 SERWER i 42 stanowisk w sieci.

Park ma dostęp do usług internetowych poprzez bezprzewodowe łącze o prędkości 2048 kbit/s (upload 512 kbit/s) posiadające stały adres IP, obsługiwane przez firmę Matrix

Park użytkuje dwa systemy bankowości elektronicznej (NBP i Kredyt Bank).

WPN wykorzystuje następujące media elektroniczne do świadczenia usług informacyjnych dla społeczeństwa:

- Strona WWW Parku – zawiera wiadomości ogólne, o edukacji środowiskowej, informacji turystycznej, przewodniki, aktualności, ogłoszenia i galerię zdjęć;
- BIP WPN – strona internetowa zawierająca informacje publiczne: struktura organizacyjna parku, podstawy prawne funkcjonowania parku, zarządzenia i decyzje, ogłoszenia o przetargach itp.;
- Strona WWW – “Kwartalnik Wigry” jest wersją elektroniczną czasopisma o parku;
- Internet – wydzielone stanowisko komputerowe w Punkcie Informacji Turystycznej zapewnia dostęp do Internetu dla turystów (dostępne w godzinach pracy parku).

7 System Informacji Przestrzennej

Piotr Pieczyński

Główne zadania w 2011 roku to:

a) System LasInfo

- pierwszy, pełny rok pracy w systemie,
- opracowano plany zadań ochronnych dla ekosystemów lądowych parku,
- przygotowano materiały do przeprowadzenia procedury przetargowej,
- ewidencjonowano wykonanie zadań ochronnych,
- na bieżąco wykonywano kopie baz danych dla leśniczych,
- przygotowano projekty dla aplikacji mobilnej mLasInżynier zainstalowanej na rejestratorach leśniczych, projekty umożliwiły pracę w terenie z mapą numeryczną parku.
- do przesyłania danych wykorzystywano moduł GPRS, zainstalowany na rejestratorach leśniczych,
- w celu polepszenia warunków transferu danych dla trzech rejestratorów zmieniono operatorów sieci GSM.

b) Pomiary GPS.

- prowadzono inwentaryzację gatunków obcych, pomiary wykonywane przez leśniczych z wykorzystaniem rejestratorów i aplikacji mobilnej mLasInżynier, przygotowanie warstw i formularzy inwentaryzacyjnych w oprogramowaniu ESRI ArcGIS,
- prowadzono inwentaryzację stanowisk bobrów, pomiary wykonywane przez leśniczych z wykorzystaniem rejestratorów i aplikacji mLasInżynier,
- wytyczono przebieg nowych tras narciarskich, pomiary z wykorzystaniem urządzenia TotalGIS i oprogramowania mobilnego ESRI ArcPAD
- wykonywano sytuacyjne rozgraniczenia gruntów prywatnych od gruntów w zarządzie WPN, pomiary z wykorzystaniem urządzenia TotalGIS i oprogramowania mobilnego ESRI ArcPAD,
- wykonano inwentaryzację obiektów przewidzianych do likwidacji nad Zatoką Słupiańską, pomiary z wykorzystaniem urządzenia TotalGIS i oprogramowania mobilnego ESRI ArcPAD.

e) Pozyskanie nowych danych GIS.

- w ramach planu ochrony wykonano zdjęcia lotnicze i lotniczy skaningu laserowego,
- na podstawie zdjęć lotniczych opracowano ortofotomapę w kolorach rzeczywistych i w podczerwieni,
- na podstawie skaningu laserowego opracowano numeryczny model terenu i numeryczny model pokrycia terenu,

8 Analiza stanu BHP

Wojciech Kamiński

1. Wypadki przy pracy

W 2011 roku zarejestrowano jeden wypadek przy pracy, któremu uległ konserwator - Krzysztof Kuczkowski. Poszkodowany w dniu 15.04.2011 r. w czasie wykonywania prac gospodarczych doznał kontuzji ścięgna Achillesa. W wyniku wypadku stwierdzono u pracownika uszczerbek na zdrowiu i wypłacono należne odszkodowanie.

2. Choroby zawodowe

W analizowanym okresie stwierdzono chorobę zawodową (boreliozę stawową) u 2 osób:

- Romualda Szejdera – Strażnika Straż Parku
- Zdzisława Huszczy – emerytowanego pracownika WPN.

W obu przypadkach ZUS stwierdził 5% uszczerbku na zdrowiu i wypłacił odszkodowanie.

Ponadto w dniu 1.12.2011 r., działając w oparciu o przedstawioną przez Dorotę Wąsowicz dokumentację medyczną, przekazano do Okręgowego Inspektora Pracy oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego zawiadomienie o podejrzeniu choroby zawodowej u w/w. Obecnie trwa postępowanie administracyjne mające na celu potwierdzenie lub zaprzeczenie wystąpienia choroby zawodowej u pracownicy WPN.

3. Zagrożenia szkodliwymi czynnikami fizycznymi i chemicznymi - stan na 31.12.2011r.

Stały kontakt z wodą (2 osoby narażone) – rybacy jeziorowi.

- Odczynniki chemiczne i trucizny (7 osób narażonych) – pracowników laboratorium, wylęgarni i obsługi ośrodka rehabilitacji zwierząt. W przypadku stężenia czynników chemicznych nie zachodziła potrzeba wykonywania pomiarów. Ryzyko związane z występowaniem czynników chemicznych oceniono jako „małe”, nie wymagające podejmowania dodatkowych działań, poza standartowymi czynnościami profilaktycznymi, jak stosowanie odzieży ochronnej i zachowanie szczególnej ostrożności podczas wykonywania pracy.

- Hałas i wibracja (2 osoby narażone) – operatorzy ciągników. Przeprowadzone w 2011 roku badania natężenia hałasu i wibracji nie wykazały przekroczenia obowiązujących norm.

4. Zagrożenie czynnikami biologicznymi w środowisku pracy - stan na 31.12.2011r.

W wyniku aktualizacji oceny zagrożenia pracowników czynnikami biologicznymi stwierdzono występowanie dwóch czynników zaliczonych do “3” (wysokiej) grupy zagrożenia:

- IV. - Wirus wścieklizny (2 osoby) – pracownicy Ośrodka Rehabilitacji Zwierząt w Maćkowej Rudzie.
- V. - Wirus kleszczowego zapalenia mózgu – wariant środkowoeuropejski (63 osoby) - pracownicy wykonujący czynności służbowe w terenie leśnym i przyleśnym.

5. Kontrole

W dniu 12.05.2011 r. inspektor Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Suwałkach przeprowadził kontrolę z zakresu nadzoru sanitarnego nad warunkami pracy. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

6. Szkolenia

W analizowanym okresie przeprowadzono szkolenia:

- a) z zakresu ratowania tonących (rybacy),
- b) podstawowe z zakresu bhp i p-poż. dla nowozatrudnionych pracowników,
- c) okresowe z zakresu bhp i p-poż. dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych, administracyjno-biurowych i osób kierujących pracownikami,

7. Profilaktyka

- a) Prowadzenie szczepień ochronnych przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu (dotyczy osób narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne zaliczone do 3 grupy zagrożenia).
- b) Wydawanie według bieżących potrzeb odzieży ochronnej i roboczej oraz obuwia roboczego.
- c) Dostarczanie napojów chłodzących w okresie letnim oraz napojów ciepłych w okresie zimowym
- d) Wydawanie posiłków profilaktycznych pracownikom uprawnionym do ich otrzymywania (pracownicy przygotowują posiłki i ciepłe napoje we własnym zakresie z dostarczonych przez zakład produktów)..
- e) Wydawanie pracownikom środków czystości oraz wypłacanie ekwiwalentu za pranie odzieży.
- f) Prowadzenie okresowych i kontrolnych badań lekarskich.

8. Inne działania

Przeprowadzono pomiary natężenia wibracji i hałasu w użytkowanych ciągnikach rolniczych. W wyniku pomiarów nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych norm.

Wykonano okresowe badania pracowników w kierunku wykrycia przeciwciał bakterii *borrelia burgdorferi* powodującej chorobę zawodową – boreliozę.

9 RADA NAUKOWA WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO

Aleksandra Mackiewicz

W roku 2011 odbyły się dwa posiedzenia Rady Naukowej WPN.

Pierwsze posiedzenie Rady Naukowej WPN, które odbyło się w dniach 6-7 czerwca w Muzeum Wigier w Starym Folwarku. W pierwszym dniu obrad uczestnicy spotkania wysłuchali informacji o postępie prac nad planem ochrony WPN oraz jego założeniach. W dalszej części z-ca dyrektora Zbigniew Bogusławski omówił zadania ochronne wykonane w roku 2010. Ponadto dyrektor Jacek Łoziński przedstawił zebrany podsumowanie działań Wigierskiego Parku Narodowego w roku 2011, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów finansowych oraz o zmianach finansowania parków narodowych zawartych w nowym projekcie ustawy o ochronie przyrody. Przewodnicząca rady Dr Hanna Werblan-Jakubiec stwierdziła, że rada naukowa jest zgodna co do podjęcia uchwały dotyczącej niewłaściwego finansowania parków narodowych w latach kolejnych. Następnie rada wzięła udział w sesji terenowej, w trakcie której, z-ca dyrektora Z. Bogusławski pokazał obszary w WPN, na których prowadzono zabiegi ochronne w roku 2010. W drugim dniu obrad zapoznano członków rady parku z formami zajęć edukacyjnych prowadzonych na wodnych ścieżkach WPN w Starym Folwarku.

Na drugim posiedzeniu RN WPN, które miało miejsce 30 września, dyskutowano nad Planem Zadań Ochronnych na rok 2012. Rada Naukowa Wigierskiego Parku Narodowego, po wysłuchaniu propozycji zadań ochronnych na rok 2012 i przedyskutowaniu spornych punktów, pozytywnie zaopiniowała ich treść, pod warunkiem wniesienia zgłoszonych poprawek. Członkowie RN WPN opowiedzieli się za takim stanowiskiem jednogłośnie. Kolejnym punktem obrad był zakres prac realizowanych w 2011 roku przez WPN w ramach poszczególnych projektów. Następnie Jarosław Borejszo przedstawił stan prac nad planem ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i projektem zadań ochronnych dla obszaru Puszcza Augustowska. Na zakończenie dyrektor Jacek Łoziński przedstawił sytuację finansową parku.

Tabela 32 Skład Rady Naukowej WPN na lata 2009 – 2014

L.p.	Tytuł, imię, nazwisko	Instytucja
2.	mgr Mieczysław Bagiński	Sejmik województwa podlaskiego
3.	dr hab. Elżbieta Bajkiewicz-Grabowska	Wydział Geografii i Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego, Katedra Limnologii
4.	mgr Jerzy Brzozowski	Muzeum Okręgowe w Suwałkach
5.	Tadeusz Cholko	Gmina Suwałki
6.	dr hab. Jolanta Ejsmont-Karabin	Uniwersytet w Białymstoku, Stacja Hydrobiologiczna w Mikołajkach
7.	prof. dr hab. Andrzej Górniak	Uniwersytet w Białymstoku Instytut Biologii
8.	mgr inż. Henryk Grabowski	Oddział PTTK w Suwałkach
9.	prof. dr hab. Tadeusz Krzywosz	Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie, Zakład Rybactwa Jeziorowego w Giżycku
10.	mgr inż. Dariusz Kulbacki	Gmina Nowinka
11.	dr hab. Grażyna Łaska	Politechnika Białostocka, Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska
12.	prof. dr hab. Stanisław Miścicki	SGGW w Warszawie, Wydział Leśny, Katedra Urządzania Lasu, Geomatyki i Ekonomiki Leśnictwa

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2010 ROKU

13.	Jan Nowel	Gmina Krasnopol
14.	prof. dr hab. Bazyli Poskrobko	Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Białymstoku, Katedra Gospodarowania Środowiskiem i Turystyki
15.	dr Paweł Pawlikowski	Wydział Biologii UW Zakład Ekologii Roślin i Ochrony Środowiska,
16.	mgr inż. Wojciech Rodak	Nadleśnictwo Suwałki
17.	prof. dr hab. Aleksander Sokolowski	emeryt, Instytut Badawczy Leśnictwa
18.	dr hab. Jerzy Solon	PAN, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania
19.	dr Hanna Werblan-Jakubiec	Wydział Biologii UW Ogród Botaniczny,
20.	dr inż. Dorota Zawadzka	Uniwersytet Łódzki, filia w Tomaszowie Mazowieckim, Instytut Nauk Leśnych
21.	prof. dr hab. Bogusław Zdanowski	Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie

10 Zatrudnienie, wynagrodzenie i szkolenia

Anna Narkiewicz

Stan zatrudnienia na dzień 31.12.2011 to 82 osoby.

W 2011r. odeszło z pracy w WPN pięciu pracowników :

Maciej Bartczak,
Anna Dadura
Marek Stankiewicz
Krzysztof Steczkowski
Antoni Ignatowicz

W roku 2011 zostali zatrudnieni następujący pracownicy:

Sławomir Piętka – na stanowisko podleśniczego,
Łukasz Skiendziul - na stanowisko adiunkta Parku
Tomasz Janecki – na stanowisko specjalisty ds. ochrony przyrody

W 2011r. w Wigierskim Parku Narodowym średnia płaca brutto wynosiła – 3,7, tys. zł. Wszystkie inne składniki wynagrodzenia, takie jak nagrody jubileuszowe i odprawy były w pełni realizowane na bieżąco.

Szczegółowy wykaz dotyczący zatrudnienia i wynagrodzenia znajduje się w załączniku nr 15 analizy.

Pracownicy Wigierskiego Parku Narodowego, oprócz uczestnictwa w kursach i szkoleniach podwyższali również swoje kwalifikacje i wykształcenie w innych systemach kształcenia. W systemie studiów zaocznych, przy częściowym dofinansowaniu przez WPN kosztów czesnego kształciło się trzech pracowników:

- Zbigniew Tarlecki - SGGW Warszawa, Wydział Leśny,
- Karol Korsakowski – Politechnika Białostocka Zamiejscowy Wydział Zarządzania
- Piotr Pieczyński i Wojciech Kamiński – studia podyplomowe z zakresu ochrony przeciwpożarowej w Szkole Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie.

11 Działalność socjalna

Stefan Mackiewicz

Lista przedsięwzięć dokonanych w 2011 roku dofinansowanych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych:

Zakupiono paczki świąteczne dla 43 dzieci pracowników parku. Zabawa choinkowa zorganizowana została w dniu 16.01.2011 roku w Muzeum Wigier w Starym Folwarku.

Z początkiem 2011 roku dofinansowano zakup 52 kart abonamentowych uprawniających do wstępu do AQUA PARKU w Suwałkach.

W 2011 roku dofinansowano zakup 159 voucherów do kina.

Udzielono 9 osobom pożyczek remontowo budowlanych..

Dofinansowano wczasy pod gruszą 80 pracownikom oraz uprawnionym członkom ich rodzin.

Dofinansowano udział 51 osób w wycieczce do Magurskiego, Ojcowskiego i Świętokrzyskiego Parku Narodowego w dniach 26.06 - 3.07.2011 roku.

Udzielono 2 pracownikom zapomóg finansowych.

2 dzieci wzięło udział w koloniach dofinansowanych przez WPN.

W miesiącu wrześniu 2011 roku zorganizowano spotkanie integracyjne pracowników parku połączone z prezentacją łodzi Leptodora w Muzeum Wigier w Starym Folwarku.

12 WYKAZ TABEL I RYSUNKÓW W TEKŚCIE

<i>Tabela 1 Wykaz nieruchomości zakupionych w 2011 roku</i>	8
<i>Tabela 2 Zagrożenia wewnętrzne istniejące</i>	14
<i>Tabela 3 Zagrożenia wewnętrzne potencjalne</i>	16
<i>Tabela 4 Zagrożenia zewnętrzne istniejące</i>	17
<i>Tabela 5 Zagrożenia zewnętrzne potencjalne</i>	18
<i>Tabela 6 Liczebność zwierzyny w latach 2000 – 2011</i>	21
<i>Rysunek 1 Wartość odszkodowań za szkody wyrządzone przez zwierzynę łowną w latach 1999-2011</i>	21
<i>Rysunek 2 Analiza wykonania głównych prac z zakresu hodowli lasu w latach 2007 – 2011 [ha]</i>	22
<i>Tabela 7 Wykorzystanie materiału sadzeniowego w 2011 r.</i>	22
<i>Tabela 8 Wykorzystanie materiału sadzeniowego w latach 2000 – 2011 r.</i>	23
<i>Rysunek 3 Struktura gatunkowa drewna pozyskanego w 2011 r. w cięciach przygodnych</i>	24
<i>Rysunek 4. Masa drewna pozyskanego w ramach cięć przygodnych w latach 2006-2011</i>	25
<i>Rysunek 5. Zasiedlone drewno świerkowe usunięte w latach 1996-2011</i>	25
<i>Tabela 9 Wykonanie masowe cięć pielęgnacyjnych (trzebieży) w 2011 r.</i>	26
<i>Tabela 10 Struktura sortymentowa pozyskania w 2011 roku</i>	26
<i>Rysunek 6. Udział liczby dni w stopniach zagrożenia pożarowego w poszczególnych miesiącach w okresie od 1.04–31.09.2011 r.</i>	27
<i>Rysunek 7. Liczba dni poniżej 28% wilgotności ściółki mierzonej o godz. 9 w okresie 1.04–31.09.2011 r.</i>	28
<i>Tabela 11 Pożary na terenie WPN w latach 2005-2011 odnotowane przez Służby Parku</i>	28
<i>Tabela 12 Akcje SOPP w 2011 roku</i>	29
<i>Tabela 13 Wyposażenie baz sprzętu przeciwpożarowego</i>	29
<i>Tabela 14 Liczebność kormorana nad jeziorem Długim w czasie obserwacji w 2011 roku</i>	35
<i>Tabela 15 Monitoring ptaków Wigier w 2011 r.</i>	36
<i>Tabela 16 Ewidencja zwierząt przetrzymywanych w ośrodku rehabilitacji zwierząt w Maćkowej Rudzie w 2011 r.</i>	38
<i>Tabela 17 Liczba godzin przewodnictwa po WPN w 2010 i 2011 r.</i>	53
<i>Tabela 18 Zestawienie wyników kontroli kajakarzy podczas dyżurów na wodzie w latach 2006-2011</i>	53
<i>Tabela 19 Liczba sprzedanych kart wstępu i licencji wędkarskich w 2010 i 2011 r.</i>	53
<i>Tabela 20 Zestawienie ilościowe i cenowe sprzedanych kart wstępu w 2011 roku</i>	53
<i>Tabela 21 Liczba osób odwiedzających wystawy, ścieżki edukacyjne oraz korzystających ze specjalnych ofert WPN-u w 2011 r.</i>	54
<i>Rysunek 8. Liczba turystów zarejestrowanych przez liczniki w wybranych miejscach na szlakach WPN w 2011 roku</i>	55
<i>Rysunek 9. Liczba turystów na szlaku zielonym "Wokół Wigier" im. A. Patli od stycznia do września 2011 roku</i>	55
<i>Rysunek 10. Turyści przebywający w poszczególne dni tygodnia na ścieżce Suchary od stycznia do września 2011 roku</i>	56
<i>Tabela 22 Wykorzystanie obiektów noclegowych i rekreacyjnych w zarządzie WPN-u w 2011r.</i>	56
<i>Tabela 23 Wykorzystanie niektórych obiektów noclegowych i rekreacyjnych nie będących w zarządzie WPN-u w 2011 r.</i>	57
<i>Tabela 24 Wykaz sprzętu pływającego po wodach WPN w trakcie liczenia przez Straż Parku w roku 2011</i>	59
<i>Tabela 25 Uczestnictwo w targach i festynach</i>	59
<i>Tabela 26 Wydawnictwa i portale internetowe w których promowano Park w 2011 roku</i>	60
<i>Tabela 27 Drzewa wyznaczone w 2011 r. do wycinki na terenie Wigierskiego Parku Narodowego</i>	74
<i>Tabela 28 Szkodnictwo i ochrona przed szkodnictwem w 2011 r.</i>	76
<i>Tabela 29 Dochody budżetowe w 2011r.</i>	77
<i>Tabela 30 Wydatki budżetowe w 2011 r.</i>	77
<i>Tabela 30 Zestawienie prac remontowo-budowlanych w 2011 r.</i>	81
<i>Tabela 31 Skład Rady Naukowej WPN na lata 2009 – 2014.</i>	88

13 Załączniki

<u>Załącznik 1</u>	<u>Zestawienie powierzchni według kategorii użytkowania w 2011 r.</u>	93
<u>Tabela 1a.</u>	<u>Podział administracyjny Wigierskiego Parku Narodowego i zatrudnienie w 2011 r.</u>	94
<u>Załącznik 2</u>	<u>Zestawienie powierzchni według kategorii ochronności</u>	95
<u>Załącznik 3</u>	<u>Zestawienie powierzchni wg województw i gmin</u>	97
<u>Załącznik 4</u>	<u>Działalność edukacyjna w 2011 roku</u>	98
<u>Tabela 4a.</u>	<u>Edukacja w 2011 r.</u>	98
<u>Tabela 4b.</u>	<u>Tematy imprez edukacyjnych w 2011 r.</u>	98
<u>Tabela 4c.</u>	<u>Wydawnictwa edukacyjne, popularno-naukowe i naukowe własne w 2011 r.</u>	99
<u>Tabela 4d.</u>	<u>Wystawy stałe i czasowe w 2011 r.</u>	99
<u>Tabela 4e.</u>	<u>Ceny kart wstępu w 2011 r. [zł]</u>	100
<u>Załącznik 5</u>	<u>Działalność naukowa parku w 2011 r.</u>	101
<u>Tabela 5a.</u>	<u>Wykaz projektów naukowo-badawczych realizowanych siłami parku w 2011 r.</u>	101
<u>Tabela 5b.</u>	<u>Wykaz projektów naukowo-badawczych realizowanych przez instytucje zewnętrzne w 2011 r.</u>	102
<u>Tabela 5c.</u>	<u>Spis publikacji naukowych, popularno-naukowych i edukacyjnych opublikowanych i złożonych do druku przez pracowników parku (samodzielnie bądź w charakterze współautorów) w 2011 r.</u>	104
<u>Tabela 5d.</u>	<u>Wykaz konferencji i seminariów naukowych zorganizowanych przez park (lub na terenie parku przez instytucje zewnętrzne) w 2011 r.</u>	105
<u>Tabela 5e.</u>	<u>Wykaz konferencji, seminariów i szkoleń, w których wzięli udział pracownicy parku w 2011 r.</u>	105
<u>Tabela 5f.</u>	<u>Zakres monitoringu środowiska w 2011 r.</u>	106
<u>Załącznik 6</u>	<u>Zestawienie zadań finansowanych z NFOŚiGW i innych źródeł w 2011 r.</u>	108
<u>Tabela 6a</u>	<u>Projekty realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2011 r.</u>	110
<u>Załącznik 7</u>	<u>Szkołki w 2011 r.</u>	110
<u>Załącznik 8</u>	<u>Zalesienia i zabiegi hodowlane w ekosystemach leśnych w 2011 r.</u>	110
<u>Załącznik 9</u>	<u>Ochrona lasu w 2011 r.</u>	111
<u>Załącznik 10</u>	<u>Pozyskanie drewna w 2011 r.</u>	111
<u>Tabela 10a.</u>	<u>Sprzedaż drewna w 2011 r.</u>	112
<u>Załącznik 11</u>	<u>Ochrona zwierząt w 2011 r.</u>	112
<u>Tabela 11a.</u>	<u>Liczebność wybranych gatunków zwierząt w 2011 r.</u>	112
<u>Tabela 11b.</u>	<u>Ochrona zwierząt łownych w 2011 r.</u>	113
<u>Załącznik 12</u>	<u>Czynna ochrona nieleśnych ekosystemów lądowych w 2011 r.</u>	114
<u>Załącznik 13</u>	<u>Czynna ochrona ichtiofauny w 2011 r.</u>	115
<u>Załącznik 14</u>	<u>Turystyka i komunikacja w 2011 r.</u>	117
<u>Załącznik 15</u>	<u>Zatrudnienie i wynagrodzenia w 2011 r.</u>	118
<u>Tabela 15a</u>	<u>Wykaz pracowników i pełnionych funkcji w 2011 r.</u>	118
<u>Załącznik 16</u>	<u>Wypadki przy pracy w 2011 r.</u>	121
<u>Załącznik 17</u>	<u>Majątek parku w 2011 r.</u>	121
<u>Załącznik 18</u>	<u>Członkostwo w organizacjach międzynarodowych w 2011 r.</u>	122
<u>Załącznik 19</u>	<u>Informatyka w 2011 roku</u>	122
<u>Załącznik 20</u>	<u>Współpraca z organizacjami samorządowymi, ekologicznymi i innymi w 2011 r.</u>	123

Załącznik 1 Zestawienie powierzchni według kategorii użytkowania w 2011 r.

(stan na 31 grudnia 2011 roku, zgodnie ze sprawozdaniem do GUS)

Lp.	Wyszczególnienie	Własność Skarbu Państwa		Inna własność		Razem	%
		w zarządzie parku	w innym zarządziex	prywatna	pozostała		
1.	Powierzchnia ogółem	12 438,9	5,6	2 408,2	200,9	15 053,6	100,0
2.	Grunty leśne ogółem	9 007,1		359,4	15,1	9 381,6	62,3
	w tym niezalesione	47,0				47,0	
3.	Grunty rolne ogółem	346,4		1 908,2	63,7	2 318,3	15,4
	w tym do zalesienia						
4.	Grunty orne ogółem	215,2		1 520,9	38,2	1 774,3	11,8
	w tym na cele parku	30,0					
	Użytkowane	108,7					
	Nieużytkowane	106,5					
	Wydzierżawione	78,7					
5.	Łąki i pastwiska ogółem	131,2		387,3	25,5	544,0	3,6
	w tym na cele parku	17,1					
	Użytkowane	38,4					
	Nieużytkowane	92,8					
	Wydzierżawione	21,3					
6.	Wody ogółem	2 870,6		-	-	2 870,6	19,1
7.	Grunty zadrzewione i zakrzaczone	0,6		7,3	0,9	8,8	0,1
8.	Użytki ekologiczne	-		-	-	-	-
9.	Nieużytki	189,4		126,4	4,9	320,7	2,1
10.	Tereny pozostałe	24,8	5,6	6,9	116,3	153,6	1,0

^x – w zarządzie Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych

Sporządziła Dorota Zaborowska

Tabela 1a. Podział administracyjny Wigierskiego Parku Narodowego i zatrudnienie w 2011 r.

Lp.	Obręb Ochronny	Obwód Ochronny	Pow. w ha	Pow. ochrony ścisłej	Liczba zatrudnionych	Stanowisko	Wykształcenie	Liczba lat pracy / w tym w Parku
1	WIGRY	Lipniak	923	70	2	Leśniczy, podleśniczy	średnie leśne, wyższe leśne	25/22, 1
		Krzywe	977	38	3	Leśniczy, 2 podleśniczych	średnie leśne	32/22, 36/18, 22/19
		Leszczewek	874	56	2	Leśniczy, podleśniczy	średnie leśne	23/22, 25/22
		Gawarzec	906	48	2	Leśniczy, podleśniczy	średnie leśne	15/13, 16/16
		Słupie	980	56	2	Leśniczy, podleśniczy	wyższe leśne, średnie leśne,	16/16, 18/18
2	M. RUDA	Powały	599	-	2	Leśniczy, podleśniczy	średnie leśne	37/22, 31/22
		Krusznik	1104	40	2	Leśniczy, podleśniczy	wyższe leśne	8/8, 24/17
		Mikołajewo	1128	37	2	Leśniczy, podleśniczy	wyższe leśne	8/8, 24/17
		Lipowe	1012	25	2	Leśniczy, robotnik gospodarczy	średnie leśne, podstawowe	31/22, 36/22
		Wysoki Most	1123	20	2	Leśniczy, podleśniczy	wyższe leśne, średnie leśne	19/19, 37/22
3.	Wodny Obwód Ochronny		2777	233	2	Konserwator, st. Strażnik	wyższe rybackie	17/17, 17/16
Ogółem:			12.328	623	23			

Sporządziły Dorota Zaborowska i Anna Narkiewicz

Załącznik 2 Zestawienie powierzchni według kategorii ochronności

(stan na 31 grudnia 2011 roku)

Lp.	Wyszczególnienie	Własność Skarbu Państwa		Inna własność		Razem	%
		w zarządzie parku	w innym zarządzie	prywatna	pozostała		
1.	Powierzchnia ogółem	12 438,9	5,6	2 408,2	200,9	15 053,6	100,0
2.	Powierzchnia objęta ochroną ścisłą	623,2	-	-	-	623,2	4,1
	w tym leśna	283,0	-	-	-	283,0	
3.	Powierzchnia objęta ochroną czynną	11 547,5	-	-	-	11 547,5	76,7
	w tym leśna	8 721,8	-	-	-	8 721,8	
4.	Powierzchnia objęta ochroną krajobrazową	268,2	5,6	2 408,2	200,9	2 882,9	19,2
	w tym leśna	28,4	-	362,4	15,1	405,9	

Sporządziła Dorota Zaborowska

Załącznik 3 Zestawienie powierzchni wg województw i gmin

(stan na 31 grudnia 2011 roku)

[ha]

wojew. PODLASKIE	Ogółem	Własność Skarbu Państwa											Inna własność												
		w zarządzie parku						w innym zarządzie					prywatna					pozostałe							
		razem	leśna	rolna	wody	nieużytki	pozostałe	razem	leśna	rolna	wody	nieużytki	pozostałe	razem	leśna	rolna	wody	nieużytki	pozostałe	razem	leśna	rolna	wody	nieużytki	pozostałe
SUWAŁKI	7 948,3	6 689,3	4 111,2	173,2	2 295,3	107,4	2,2	3,6					3,6	1 133,0	172,6	912,3		41,0	7,1	122,4	9,1	53,1		4,7	55,5
KRASNOPOL	1 423,6	800,8	677,4	82,0	25,7	11,7	4,0	1,7					1,7	603,2	96,9	441,9		57,8	6,6	17,9	0,1	2,4			15,4
NOWINKA	1 907,4	1 269,0	661,6	27,4	530,0	43,7	6,3							596,1	80,9	492,5		22,4	0,3	42,3	5,9	7,9		0,2	28,3
GIBY	3 774,3	3 679,8	3 556,9	63,8	19,6	26,6	12,9	0,3					0,3	75,9	12,0	58,1		5,8		18,3		0,3			18,0
Ogółem	15 053,6	12 438,9	9 007,1	346,4	2 870,6	189,4	25,4	5,6					5,6	2 408,2	362,4	1 904,8		127,0	14,0	200,9	15,1	63,7		4,9	117,2

Sporządziła Dorota Zaborowska

Załącznik 4 Działalność edukacyjna w 2011 roku

Tabela 4a. Edukacja w 2011 r.

Lp.	Park Narodowy	Muzeum (liczba zwiedzających)	Liczba ścieżek edukacyjnych	Biblioteka (liczba pozycji)	Ośrodek Edukacyjny (dotyczy wyłącznie wyodrębnionych)
					Rok utworzenia
1.	Wigierski	18418	5	4399	Ośrodek Edukacji Środowiskowej – od roku 1995

Sporządziła Aleksandra Mackiewicz

Tabela 4b. Tematy imprez edukacyjnych w 2011 r.

Lp.	Temat	Liczba imprez (zajęć) spotkań	Liczba uczestników
1.	Zajęcia na ścieżkach edukacyjnych WPN, zajęcia z regionalizmu w siedzibie WPN, zajęcia na wystawie przyrodniczej, prelekcje i wykłady ¹	36	1180
2.	Zajęcia edukacyjne w Centrum Plaza	4	180
3.	Warsztaty przyrodniczo-kulturowe z cyklu „Spotkania z Wigierkiem”	8	207
4.	Zimowa Akademia Przyrody ¹	4	150
5.	Dzień Ziemi w WPN ¹	1	100
6.	Dzień Ziemi na Polach Mokotowskich	1	3500
7.	Warsztaty dla nauczycieli ¹	5	119
8.	Konkurs „Makulaturę Zbieramy- Lasy Oszczędzamy”	2	200
9.	Konkurs plastyczny „Lasy dla ludzkie – ludzkie dla kasu”	2	239
10.	Europejski Dzień Parków	1	92
11.	Dzień Dziecka w WPN	1	50
12.	Cała Polska czyta dzieciom	1	200
13.	Międzynarodowy Rok Lasów (stoisko i konkursy), Krynki	1	200
14.	Konkurs „Bioróżnorodność i formy ochrony przyrody w Polsce”	2	49
15.	Spotkania w ramach Letniej Akademii Przyrody ¹	4	120
16.	Warsztaty fotograficzne	4	60
17.	Konkurs fotograficzny	2	30
18.	Akcja „Sprzątanie świata” ¹	1	770
19.	Wystawa „Pokochaj lasu WPN-u”	1	3000
20.	Zajęcia w bibliotece Zespołu Szkół nr 11 w Suwałkach „Bóbr”, „Ptaki”	2	60

21.	Inne wydarzenia (m.in. regaty, stoiska WPN, etc) Zielone Kino – sobotnie pokazy filmów „pod chmurką” XVII Regaty o Puchar Dyrektora WPN-u Spotkanie z samorządowcami	6	330
Razem			9507

Sporządziła: Joanna Adamczewska

¹ zajęcia (Zimowa Akademia Przyrody, zajęcia na ścieżkach edukacyjnych, Dzień Ziemi w WPN, Dzień Dziecka) organizowane na placu zabaw przy siedzibie WPN w Krzywem- łącznie 1160 osób. W trakcie zajęć z dziećmi i młodzieżą (Letnia Akademia Przyrody- 120 osób, warsztatów fotograficznych- 13 osób, Akcji „Sprzątania Świata”- 550 osób oraz w ramach organizowanych szkoleń z nauczycielami - 60 osób oraz w zajęciach edukacyjnych 462 os.) łącznie przeszkolono 1205 osób.

Tabela 4c. Wydawnictwa edukacyjne, popularno-naukowe i naukowe własne w 2011 r.

Lp.	Tytuł	Autor	Nakład [szt.]
1.	Folder promujące wystawę fotograficzną „Pokochaj lasy WPN-u”	Dział Edukacji	200
2.	Przewodnik do ćwiczeń na ekspozycji przyrodniczej „Nad Wigrami”	Anna Krzysztofiak, Katarzyna Łukowska, Wojciech Misiukiewicz, Elżbieta Perkowska	1500
3.	Kwartalnik Wigry 4 numery x 2000 sztuk	Zespół redakcyjny, redaktor naczelny Maciej Kamiński, redaktor techniczny: Joanna Górecka	8000
4.	Wigierek 2 numery x 2000 sztuk	Zespół redakcyjny: Adamczewska, J.Górecka, K.Łukowska	4000
5.	Na miedzy 2 numery x 2000 sztuk	Zespół redakcyjny: Adamczewska, J.Górecka	4000
6.	Kalendarz na 2012 r.	Redakcja: Wojciech Misiukiewicz	2000
7.	Strona internetowa WPN	Redakcja: Maciej Kamiński	60891 (liczba odwiedzających stronę)

Sporządzili: Katarzyna Łukowska i Lech Krzysztofiak

Tabela 4d. Wystawy stałe i czasowe w 2011 r.

L.p.	Tytuł	Miejsce wystawy	Staća/czasowa	Liczba zwiedzających
1.	“Nad Wigrami	Dyrekcja WPN w Krzywem	stała	12400
2.	“Ocalić od zapomnienia” wystawetnograficzna	Dyrekcja WPN w Krzywem	stała	6505

3.	„Historia i tradycje rybołówstwa nad Wigrami”	Czerwony Folwark	czasowa od 1.06-30.09	2161
4.	„TYTUS KARPOWICZ pisarz”	Muzeum Wigier	Czasowa 21.01-28.04	886
5.	„ROGI CZY POROŻE czyli co zwierzęta noszą na głowach”	Muzeum Wigier W Starym Folwarku	Czasowa 29.04-1.08	7982
6.	„Las”	Muzeum Wigier W Starym Folwarku	Czasowa 2.08 – 31.12	3279
7.	„Dobra wigierskie”	Muzeum Wigier W Starym Folwarku	Czasowa, listopad-31.12	154
8.	„Wystawa fotografii Wiktora Wolkowa”	Muzeum Wigier W Starym Folwarku	Czasowa, wrzesień-31.12	154

Sporządzili: Maciej Ambrosiewicz i Aleksandra Mackiewicz

Tabela 4e. Ceny kart wstępu w 2011 r. [zł]

Park	Wystawy stałe	Muzeum
Cena karty (N/U)	Cena biletu (N/U)	Cena biletu (N/U)
4/2 9jednodniowe)	Karta wstępu 4/2	8/4
15/7,5 (tygodniowe)		
20/10 (dwutygodniowe)		

Sporządziła: Barbara Perkowska

Załącznik 5 Działalność naukowa parku w 2011 r.

Tabela 5a. Wykaz projektów naukowo-badawczych realizowanych siłami parku w 2011 r.

Lp.	Tytuł projektu *	Kierownik i wykonawcy	Instytucje spoza parku biorące udział w realizacji projektu	Czas trwania projektu	Źródła finansowania
1.	Badania rozmieszczenia obcych gatunków roślin na terenie Wigierskiego Parku Narodowego oraz zagrożeń, jakie stanowią dla rodzimej przyrody	M. Romański L. Krzysztofiak A. Krzysztofiak	Uniwersytet Wrocławski	2007 - 2013	WPN
2.	Badania rozmieszczenia i liczebności gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną gatunkową w Polsce oraz mających znaczenie dla Wspólnoty Europejskiej, dla określenia stanu zachowania tych gatunków na terenie parku	L. Krzysztofiak A. Krzysztofiak M. Romański		2005 - 2013	WPN
3.	Wybrane elementy ekologii i biologii miodokwiatu krzyżowego <i>Herminium monorchis</i> i kukuczki kapturkowatej <i>Neotianthe cuculata</i> - monitoring skuteczności zabiegów ochronnych	M. Romański		2003-2012	WPN
4.	Badania fauny mrówek Wigierskiego Parku Narodowego	L. Krzysztofiak A. Krzysztofiak		2006 - 2012	WPN
5.	Ocena aktualnej jakości i stanu ekologicznego rzek Wigierskiego Parku Narodowego	L. Krzysztofiak A. Krzysztofiak M. Romański A. Mackiewicz T. Janecki	Uniwersytet Gdański	2009 - 2013	WPN
6.	Badania grzybów, śluzowców i mszaków Wigierskiego Parku Narodowego – inwentaryzacja występowania najcenniejszych gatunków i ich siedlisk	M. Romański L. Krzysztofiak A. Krzysztofiak	Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet w Ostrawie	2008 - 2013	WPN, Stowarzyszenie „Człowiek i Przyroda”
7.	Kompleksowe badania jeziora Wigry dla oceny aktualnego stanu i zagrożeń ekosystemu	L. Krzysztofiak A. Krzysztofiak M. Romański A. Mackiewicz T. Janecki	Uniwersytet Szczeciński, AGH Kraków, Instytut Morski w Gdańsku, Uniwersytet w Białymstoku	2009-2013	WPN, Stowarzyszenie „Człowiek i Przyroda”
8.	Ocena stanu i tempa przekształceń zbiorników dystroficznych Wigierskiego Parku Narodowego	L. Krzysztofiak A. Krzysztofiak M. Romański A. Mackiewicz T. Janecki		2009-2013	WPN
9.	Fauna motyli Wigierskiego Parku Narodowego	L. Krzysztofiak A. Krzysztofiak	Uniwersytet w Toruniu	2011-2014	WPN

Sporządzili: Anna i Lech Krzysztofiak

Tabela 5b. Wykaz projektów naukowo-badawczych realizowanych przez instytucje zewnętrzne w 2011 r.

Lp.	Tytuł projektu	Instytucje realizujące projekt	Kierownik projektu	Czas trwania projektu
1.	Ocena elementów typologicznych siedlisk zniekształconych i zdegradowanych w aspekcie przywrócenia zgodności biocenozy z biotopem	IBL Warszawa		Stałe powierzchnie badawcze
2.	Badania glonów wód WPN	Uniwersytet Warszawski	Hanna Szymańska, Agnieszka Krzyk	2006 - 2011
3.	Badania osadów jezior	AGH Kraków,	Prof. dr hab. J. Rutkowski	1998 - 2012
4.	Badania wpływu ekstremalnych hydrometeorologicznych na przemiany biogeochemiczne węgla organicznego w wodach polihmusowych	Uniwersytet w Białymstoku, Instytut Biologii, Zakład Hydrobiologii	dr Piotr Zieliński	2009 - 2011
5.	Historia jezior dystroficznych WPN w świetle holeceńskiej sukcesji ich roślinności	Uniwersytet w Białymstoku, Zakład Botaniki,	dr Danuta Drzymulska	2009 - 2011
6.	Genetyczne zróżnicowanie <i>Malaxis monophyllos</i> w Europie, ze szczególnym uwzględnieniem nizinno-górskiej dysjunkcji zasięgu gatunku	Uniwersytet w Białymstoku, Instytut Biologii	mgr Edyta Wasilewska	2009 - 2011
7.	Badania wybranych grup bezkręgowców na wyspach jeziora Wigry	Centrum Badań Ekologicznych PAN, Łomianki,	Dorota Dudek i Marcin Zalewski	2010-2011
8.	Monitoring ptaków jeziora Wigry	Komitet Ochrony Orłów	Dr inż. Dorota Zawadzka, Mgr inż. Jerzy Zawadzki	2005-2012
9.	Zmiany ekologiczne oligo dystroficznych jezior WPN na podstawie sukcesji subfosylnych Cladocera	Instytut Nauk Geologicznych PAN, Warszawa,	Edyta Zawisza	2010 - 2013
10.	Przeprowadzenie inwentaryzacji roślinności zanurzonej, w tym łąk ramienicowych	Uniwersytet Szczeciński	dr K. Osadczuk, dr A. Osadczuk	2009-2011
11.	Badania wpływu ekstremalnych hydrometeorologicznych na przemiany biogeochemiczne węgla organicznego w wodach polihmusowych	Uniwersytet w Białymstoku, Instytut Biologii, Zakład Hydrobiologii	dr Piotr Zieliński	2009 - 2011
12.	Bruzdnice (Dinoflagellata) jako wskaźniki wybranych cech siedlisk słodkowodnych – analizy współczesne i paleoekologiczne	Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu	dr Paweł M. Owiśniany	2011 - 2014
13.	Zróżnicowanie morfologiczne i genetyczne rodzaju <i>Agrimonia</i> L. w Polsce	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski Olsztyn, Katedra Botaniki i Ochrony Przyrody	prof. dr hab. Czesław Hołdyński	2009 - 2012

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2010 ROKU

14.	Przeprowadzenie inwentaryzacji mięczaków, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków objętych siecią Natura 2000 oraz gatunków obcych - inwazyjnych	Uniwersytet Szczeciński	dr Brygida Wawrzoniak-Wydrowska	2008 - 2011
15.	Ptaki lęgowe północno - wschodniej Polski	Stowarzyszenie Ptaki Polskie	Mgr Michał Polakowski	2011
16.	Badania bioty grzybów WPN	Uniwersytet Wrocławski,	prof. dr hab. Wiesław Fałtynowicz	2011-2012
17.	Monitoring Rzek	Instytut Rybactwa Śródlądowego Olsztyn,	Piotr Traczuk	2011
18.	Badania fauny jezior WPN	Państwowy Instytut Geologiczny Warszawa,	Urszula Hara	2011
19.	Ochrona ex situ dziko rosnących, zagrożonych i chronionych roślin w Polsce wschodniej - FlorNaturOB	PAN Ogród Botaniczny w Powsinie	prof. dr hab. J. Puchalski, mgr A. Kapler, J. Krasnodębski	2011
20.	Ocena wpływu parametrów środowiskowych na kształtowanie się składu i aktywności zespołów mikroorganizmów w zbiornikach torfowiskowych	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski Olsztyn	dr inż. S. Lew	2011-2014
21.	Muchówki Diptera WPN	Ojcowski Park Narodowy	dr Anna Klasa, mgr A. Palaczyk, M. Palaczyk	2011
22.	Monitoring Lasu	Instytut Badawczy Leśnictwa	Krzysztof Saćko, Adam Kudlewski	2011
23.	Chrzążcze wodne jezior Wigierskiego Parku Narodowego	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	Joanna Pakulnicka	2011
24.	Badania hydrobiologiczne	Uniwersyte t w Białymstoku	Adam Więcko	2011

Sporządził :Mariusz Szczęsny

Tabela 5c. Spis publikacji naukowych, popularno-naukowych i edukacyjnych opublikowanych i złożonych do druku przez pracowników parku (samodzielnie bądź w charakterze współautorów) w 2011 r.

	Autor (autorzy)	Tytuł publikacji	Czasopismo/ książka	Strony
1	Wysocka A., Krzysztofiak L., Krzysztofiak A., Żołnierkiewicz O., Ojdowska E., Sell J.	Low genetic diversity in Polish populations of siblingant species: <i>Lasius niger</i> (L.) and <i>Lasius platythorax</i> Seifert (Hymenoptera, Formicidae)	Insectes Sociaux	
2	Krzysztofiak L., Romański M., Krzysztofiak A.	Warunki termiczne i opadowe w zlewni badawczej Stacji Bazowej WIGRY (Wigierski Park Narodowy)	Biblioteka Monitoringu Środowiska, XXVIII,	147-152
3	Krzysztofiak L.	Mapa geologiczno-turystyczna Wigierskiego Parku Narodowego	Kwartalnik Wigry	Nr 1:20
4	Krzysztofiak A.	Podróże w czasie cz. 1.	Kwartalnik Wigry	Nr 1: 24-25
5	Romański M., Pieczyński P.	Brzozy	Kwartalnik Wigry	Nr 2: 6-8
6	Krzysztofiak A.	Podróże w czasie cz. 2. – Jamochłony	Kwartalnik Wigry,	Nr 2: 24-25
7	Krzysztofiak A.	Kleszcze, wpleszcze i inni "krwiopijcy"	Kwartalnik Wigry	Nr 3: 11-15
8	Krzysztofiak A.	Podróże w czasie cz. 3. – Głownogi	Kwartalnik Wigry	Nr 3: 24-25
9	Krzysztofiak A.	Podróże w czasie cz. 4. – Szkarłupnie	Kwartalnik Wigry	Nr 4: 24-25
10	Pieczyński P.	Świerk pospolity	Kwartalnik Wigry	Nr 1: 6-8
11	Krzysztofiak A.	Nietoperze	Kwartalnik Wigry,	Nr 19-11
12	Ambrosiewicz M.	Działalność ekonomiczna kamedułów wigierskich	Kwartalnik Wigry	Nr 1: 16-19
13	Misiukiewicz W.	Obce gatunki zwierząt	Kwartalnik Wigry	Nr 2: 9-11
14	Borejszo J.	Poznanwanie lasów parku	Kwartalnik Wigry	Nr 2:18-20
15	Bielawski Z.	Zagrożenia lasów Wigierskiego Parku Narodowego	Kwartalnik Wigry	Nr 3: 8-11
16	Ambrosiewicz M., Borejszo J.	Miejsca pamięci (cz.I)	Kwartalnik Wigry	Nr 3:19-21
17	Kamiński M.	Zima w jeziorach	Kwartalnik Wigry	Nr 4: 5-11
18	Ambrosiewicz M., Borejszo J.	Miejsca pamięci (cz.II)	Kwartalnik Wigry	Nr 4: 17-20
19	Krzysztofiak A.	Drapieżniki wśród roślin	Wigierek	Nr 1: 2-3
20	Misiukiewicz W.	Czapla – siwa eminencja	Wigierek	Nr 2: 2-3
21	J.Adamczewska	O bożej krówce...	Wigierek	Nr 1:10-11

22	J.Adamczewska	Jezioro zimą	Wigierek	Nr 2:8-9
23	J.Adamczewski	Latający klejnot	Wigierek	Nr2:9-11
24	Borejszo J.	Polubić krajobraz	Na miedzy	Nr 1: 2-5
25	Ambrosiewicz M.	Tradycyjne budownictwo	Na miedzy	Nr 1: 5-8
26	Misiukiewicz W.	Gatunki - jarząbek	Na miedzy	Nr 1: 10
27	Górecka J.	Szczepienie letnie drzew owocowych	Na miedzy	Nr 1: 12-13
28	Mackiewicz A.	Pokrzywa zwyczajna	Na miedzy	Nr 1: 14
29	Adamczewski J.	Pszczelarstwo – każdy może być pszczelarzem	Na miedzy	Nr 2: 2-5
30	Perkowska B.	Modernizacja infrastruktury turystycznej w parku	Na miedzy	Nr 2: 6
31	Misiukiewicz W.	Gatunki - włośchatka	Na miedzy	Nr 2: 7-8
32	Adamczewski J.	Rośliny miododajne	Na miedzy	Nr 2: 12-13
33	Mackiewicz A.	Jemioła pospolita	Na miedzy	Nr 2: 13-14

Sporządzili: Aleksandra Mackiewicz i Anna Krzysztofiak

Tabela 5d. Wykaz konferencji i seminariów naukowych zorganizowanych przez park (lub na terenie parku przez instytucje zewnętrzne) w 2011 r.

Lp.	Tytuł konferencji	Organizatorzy	Czas trwania	Liczba uczestników
1.	Symposium naukowe pt. „Ochrona jeziora Wigry ze szczególnym uwzględnieniem gatunków i siedlisk objętych siecią Natura 2000”	WPN, Stowarzyszenie „Człowiek i Przyroda”	20-21 czerwca	50

Sporządził: Lech Krzysztofiak

Tabela 5e. Wykaz konferencji, seminariów i szkoleń, w których wzięli udział pracownicy parku w 2011 r.

Lp.	Tytuł	Organizator	Kraj, miejsce, termin	Kto uczestniczył ?
1.	Zróżnicowanie form ochrony ekosystemów na obszarze Natura 2000 „Puszcza Białowieska” w planowaniu urządzeniowym	RDLP Białystok	Białowieża 19-20.05.2011	J. Łoziński, J. Borejszo Z. Bielawski
2.	Ochrona krajobrazu kulturowego XXXV lat Suwalskiego Parku Krajobrazowego	Suwalski Park Krajobrazowy	Lipniak 15.09.2011	Pracownicy WPN
3.	Standardy techniczne ścieżek rowerowych	GDDKiA O/Białystok	Białystok 2.10.2011	A. Januszewicz M. Wrona
4.	Konflikty między ochroną bobra	IBS Białowieża	Malinówka	J. Borejszo

	a rolnictwem i leśnictwem.	RDLP Białystok	20.10.2011	T. Janecki Ł. Skiendziul D. Zaborowska
5.	Dialog, kompromis, partycypacja społeczna – edukacja w szkole na rzecz zrównoważonego rozwoju gmin na obszarach chronionych.	Centrum UNEP/GRID - Warszawa	Warszawa 21.10.2011	J. Łoziński J. Borejszo
6.	Udostępnienie turystyczne obszarów chronionych pogranicza polsko – litewsko – rosyjskiego przy trójstyku granic Wisztyniec	Powiat Suwalski	Suwałki 18.11.2011	J. Borejszo B. Perkowska
7.	Programy ochrony torfowisk alkalicznych oraz związanych z nimi zagrożonych gatunków roślin	Klub Przyrodników	Augustów 24.11.2011	J. Borejszo T. Janecki M. Romański Ł. Skiendziul M. Szczyński
8.	Pokaz skanera laserowego 3D	PWSZ Suwałki	Suwałki 8.12.2011	J. Borejszo J. Kamińska P. Pieczyński
9.	XX Sympozjum Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego "Funkcjonowanie geosystemów w różnych strefach krajobrazowych Polski"	Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu	Polska, Borne Sulinowo, 12-13 kwietnia	Lech Krzysztofiak, Anna Krzysztofiak
10.	Konferencja naukowe pt. „ Problematyka pomiarów i opracowań elementów meteorologicznych”	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie	Polska, Zwierzyniec, 26-28 września	Lech Krzysztofiak, Anna Krzysztofiak
11.	Konferencja naukowe pt. „ Dotacje z Brukseli”		Polska, Warszawa, 11 października	Lech Krzysztofiak
12.	„Aktywne metody ochrony przyrody w zrównoważonym leśnictwie”	Leśny Zakład Doświadczalny SGGW w Rogowie	Rogów 30-31.03.2011	Wojciech Misiukiewicz Zbigniew Bielawski Marek Jeromin
13.	„Sieć ośrodków rehabilitacji zwierząt województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego”	Fundacja ALBATROS	Dębiny 10.06.2011	Wojciech Misiukiewicz Małgorzata Januszewicz
14.	„Ośrodek rehabilitacji zwierząt nowoczesnym narzędziem edukacji”	Fundacja ALBATROS	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie 26.11.2011	Wojciech Misiukiewicz Małgorzata Januszewicz
15.	„Krajowy program ochrony głuszca”	Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków	Augustów, 15.12.2011	Wojciech Misiukiewicz
16.	Sesja naukowa Klubu Przyrodników dotycząca ochrony ekosystemów wodnych	Klub Przyrodników Świebodzin	Świebodzin, 7-9.04.2011	Maciej Kamiński
17.	VIII Seminarium dla koordynatorów edukacji ekologicznej w polskich parkach narodowych	Białowiecki Park Narodowy	Polska/Rumunia, sierpień 2011	Marta Dobreńczyk

Sporządzili Jarosław Borejszo i Lech Krzysztofiak, Wojciech Misiukiewicz

Tabela 5f. Zakres monitoringu środowiska w 2011 r.

Monitorowane parametry	Od kiedy	Z jaką częstotliwością	Osoba (instytucja) odpowiedzialna	Źródła finansowania
Meteorologia: kierunek wiatru, prędkość wiatru, temperatura powietrza, temperatura powietrza nad gruntem (5 cm), temperatura gruntu (5, 20, 50, 100	2002	Pomiary automatyczne	L. Krzysztofiak M. Romański	NFOŚiGW, WPN

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2010 ROKU

cm), wysokość opadu, wilgotność powietrza, usłonecznienie, promieniowanie, grubość pokrywy śnieżnej.				
Chemizm powietrza atmosferycznego: stężenie dwutlenku siarki w powietrzu, stężenie dwutlenku azotu w powietrzu.	2002	Co miesiąc	T. Janecki	NFOŚiGW, WPN
Chemizm opadów atmosferycznych: objętość opadu, przewodność elektrolit., odczyn pH, fosfor fosforanowy, chlorki, siarka siarczanowa, azot azotanowy, azot amonowy, sód, potas, wapń, magnez.	1995	Co tydzień	T. Janecki	NFOŚiGW, WPN
Chemizm opadu podokapowego: objętość wody, przewodność elektrolit., odczyn pH, fosfor fosforanowy, chlorki, siarka siarczanowa, azot azotanowy, azot amonowy, sód, potas, wapń, magnez.	1995	Co miesiąc	T. Janecki	NFOŚiGW, WPN
Chemizm roztworów glebowych: objętość wody, przewodność elektrolityczna, odczyn (pH), siarka siarczanowa, azot azotanowy, azot amonowy, fosfor ogólny, chlorki, sód, potas, twardość ogólna, wapń, zasadowość, żelazo, mangan, glin ruchomy.	2004	Co miesiąc	T. Janecki	NFOŚiGW, WPN
Metale ciężkie i siarka w <i>Hypogymnia physodes</i> - stężenia Pb, Cd, Cu i Zn; - stężenia S.	1999	Co 2 lata	L. Krzysztofiak	NFOŚiGW, WPN
Wody podziemne: temperatura wody, przewodność elektrolit., odczyn pH, sód, potas, wapń, magnez, mangan, zasadowość, chlorki, siarka siarczanowa, azot azotanowy, żelazo, azot amonowy, fosfor ogólny, BZT ₅ , O ₂ .	1995	4 razy w roku	A. Mackiewicz	NFOŚiGW, WPN
Wody powierzchniowe – rzeki: stan wody, prędkość przepływu, temperatura wody, przewodność elektrolit., odczyn pH, zawiesina ogólna, sód, potas, wapń, magnez, zasadowość, chlorki, siarka siarczanowa, azot azotanowy, azot amonowy, fosfor ogólny, BZT ₅ , O ₂ .	1994	Co miesiąc	A. Mackiewicz	NFOŚiGW, WPN
Chemizm opadu organicznego: opad organiczny (masa świeża), opad organiczny (masa sucha), siarka ogólna, azot ogólny, fosfor ogólny, wapń, magnez, sód, potas.	2005	Co miesiąc	A. Mackiewicz	NFOŚiGW, WPN
Flora i roślinność zlewni: skład gatunkowy, zdrowotność, rozmieszczenie	1999	Cały sezon wegetacyjny	M. Romański	NFOŚiGW, WPN
Struktura i dynamika szaty roślinnej na powierzchniach stałych: skład gatunkowy, żywotność, pierśnica drzew, wysokość drzew, pokrycie warstwy.	1998	Co 5 lat	M. Romański	NFOŚiGW, WPN
Zdrowotność drzew i drzewostanów	2010	1/rok	A. Krzysztofiak M. Romański	NFOŚiGW, WPN
Epifity nadrzewne - skład gatunkowy porostów, powierzchnia plech i ich zdrowotność	2007	1/rok	A. Krzysztofiak M. Romański	NFOŚiGW, WPN
Fauna epigeiczna (biegaczowate): struktura troficzna, struktura dominacji, aktywność.	2004	1/m-c w sezonie wegetacyjnym (V-IX)	A. Krzysztofiak L. Krzysztofiak	NFOŚiGW, WPN

Sporządził Lech Krzysztofiak

Załącznik 6 Zestawienie zadań finansowanych z NFOŚiGW i innych źródeł w 2011 r.

Nazwa zadania	Źródło finansowania	Nr i data zawarcia umowy będącej podstawą realizacji zadania	Termin rozpoczęcia i ukończenia realizacji zadania ze środków pochodzących z podpisanej umowy dotacji (mm-rr)/(mm-rr)	Limit wydatków na realizację zadania wg umowy (w złotych)	Planowane wydatki do poniesienia w danym roku (w złotych)	ŁĄCZNIE WYDATKI (kol.8+9)	w poprzednich latach	w roku sprawozdawczym SUMA	Planowane wydatki do poniesienia w latach następnych (w złotych)	Czy realizacja zadania jest zakończona (TAK/NIE)	Zakres rzeczowy dotyczący zrealizowanych zadań ze środków pochodzących z podpisanej umowy dotacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
"Międzynarodowy Rok Lasów 2011 w Wigierskim Parku Narodowym"	WFOŚiGW w Białymstoku	006/11/B-EE/PO-319/BP z dnia 28-04-2011	04-2011 / 12-2011	70 899,00	70 899,00	68 222,00	0,00	68 222,00	0,00	TAK	zorganizowano konkursy, zakupiono nagrody, wydrukowano przewodnik
"Ochrona ekosystemów lądowych i wodnych Wigierskiego Parku Narodowego"	NFOŚiGW w Warszawie	128/2011/Wn-50/OP-WK/D z dnia 12-05-2011	01-2011 / 04-2012	439 000,00	387 700,00	383 430,99	0,00	383 430,99	51 300,00	NIE	prace z zakresu hodowli i ochrony lasu oraz zakup silnika do łodzi
"Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych Wigierskiego Parku Narodowego - wykup gruntów"	NFOŚiGW w Warszawie	130/2011/Wn-10/OP-WK/D z dnia 12-05-2011	05-2011 / 10-2011	400 000,00	400 000,00	390 294,42	0,00	390 294,42	0,00	TAK	zakup działek: w obrębie Krusznik - nr 91, 122, 255, 130 - pow. 1,9400 ha ; w obrębie Bryzgiel - nr 17/2, 37/2, 25/3, 25/6, 26/2, 26/4, 26/5 - pow. 3,2398 ha; w obrębie Leszczewo - nr 22 - pow. 0,2100 ha oraz sporządzenie aktów notarialnych oraz operatów szacunkowych
"Modernizacja i rozbudowa infrastruktury turystycznej jako element	NFOŚiGW w Warszawie	129/2011/Wn-10/OP-PO-PN/D z dnia 12-05-2011	05-2011 / 09-2012	611 099,00	337 570,00	279 818,87	0,00	279 818,87	273 529,00	NIE	odbudowa pomostów, kładek, wież widokowych i innych elementów

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2010 ROKU

ograniczający antropopresję na obszarze Wigierskiego Parku Narodowego"											infrastruktury turystycznej
"Zmniejszenie zużycia energii cieplnej na potrzeby ogrzewania budynków Wigierskiego Parku Narodowego poprzez wykonanie termomodernizacji 4 budynków i utylizacja materiałów zawierających azbest"	NFOŚiGW w Warszawie	w 323/2011/Wn-10/OP-WK-PN/D z dnia 18-07-2011	07-2011 / 12-2012	52 860,00	0,00	0,00	0,00	0,00	52 860,00	NIE	realizacja w 2012r.
"Zmniejszenie zużycia energii cieplnej na potrzeby ogrzewania budynków Wigierskiego Parku Narodowego poprzez wykonanie termomodernizacji 4 budynków i utylizacja materiałów zawierających azbest"	NFOŚiGW w Warszawie	w 324/2011/Wn-10/OP-WK-PN/D z dnia 18-07-2011	07-2011 / 12-2012	673 140,00	170 000,00	160 129,82	0,00	160 129,82	503 140,00	NIE	wymiana okien w budynku Bryzgiel 8 oraz termomodernizacja leśniczówki Krzywe 85
RAZEM				2246998,0	1 366 169,00	1281896,10	0,0	1281896,10	880 829,00	X	X

Tabela 6a Projekty realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2011 r.

Lp.	Tytuł projektu	Czas realizacji	Organizacja wiodąca	Źródła finansowania	Kwota dotacji [zł]	Liczba osób uczestniczących w projekcie
1.	Ochrona bioróżnorodności na Podlasiu	02.2010 – 12.2012	Stowarzyszenie Konferencja Służb Ochrony Przyrody Zielonych Płuc Polski	Fundacja Heifer Project International	8 190	A-1 B-21
2.	Rodzime rasy zwierząt gospodarskich pomagają zwiększyć dochód rolników z terenu WPN	11.2005 – 06.2012	Stowarzyszenie Konferencja Służb Ochrony Przyrody Zielonych Płuc Polski	Fundacja Heifer Project International	104 080	A – 1 B – 30
3.	Ochrona jeziora Wigry ze szczególnym uwzględnieniem gatunków i siedlisk objętych siecią Natura 2000	05.2009 - 12.2011	Stowarzyszenie „Człowiek i Przyroda”	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego		7
4.	Budowa wspólnej platformy wymiany informacji oraz systemu szkoleń zawodowych w parkach narodowych	04.2008 - 10.2011	Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego		4

A* - liczba pracowników WPN zaangażowanych w projekt

B* - liczba uczestników działań związanych z projektem

Sporządzili Joanna Górecka i Lech Krzysztofiak

Załącznik 7 Szkółki w 2011 r.

Brak szkółek w Wigierskim Parku Narodowym.

Załącznik 8 Zalesienia i zabiegi hodowlane w ekosystemach leśnych w 2011 r.

[ha]

Lp.	Wyszczególnienie	Wg proj. planu och. (na 20 lat)	2011 r.		Plan na 2012 r.	Uwagi
			plan	wykonanie		
1.	Odnowienia		-	-		
2.	Zalesienia		-	-		
3.	Poprawki i uzup./ Dolesienia luk		0,22/1,87	0,22/1,87	0,13	
4.	Pielęgnowanie gleby, niszczenie chwastów na uprawach		22,39	22,39	14,25	
5.	Czyszczenia wczesne		18,96	18,96	11,93	
6.	Czyszczenia późne		20,89	20,89	8,09	

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2010 ROKU

7.	Wprowadzanie podszytów		-	-	-	
8.	Trzebieże wczesne		27,94	27,94	26,7	
9.	Trzebieże późne		192,05	166,01	180,45	

Sporządził Łukasz Skiendziul

Załącznik 9 Ochrona lasu w 2011 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Jedn. miary	2011 r.		Plan na 2012 r.	Uwagi
			plan	wykonanie		
1.	Próbne poszukiwanie owadów w ściółce	liczba prób	57			
2.	Wykładanie pułapek	tradycyjne	szt.	11	11	11
		feromonowe	szt.	261	261	259
3.	Skrzynki Lęgowe	nowe	szt.	0	0	0
		stare	szt.	940	940	965
4.	Zabezpieczanie upraw przed zwierzyną	chemiczne	ha	74,20	74,20	72,39
		mechaniczne	ha	11,8	11,8	0,3
		grodzenie	ha	1,65	1,65	0,20
5.	Pasy ppoż.	nowe	km	-	-	-
		istniejące	km	0,12	0,12	0,12
6.	Liczba pożarów lasu szacunek strat		szt./ha		2/0,01	-
			tys. zł		-	-

Sporządził Łukasz Skiendziul

Załącznik 10 Pozyskanie drewna w 2011 r.

[tys. m³]

Lp.	Wyszczególnienie	2011 r.			Plan na 2012 r.	Uwagi	
		wg operat. urządz.	Plan	wykonanie			
1.	Pozyskanie	ogółem	10,76	12,00	11,47	So – 6,31	
	w tym	grubizna	10,40	11,50	11,14	So – 6,18	
2.	Grubizna iglasta	ogółem	9,49	10,86	10,06	So – 6,18	
		w tym z cięć	przebudowy	-	-	-	-
		przygodne i sanit.		4,55	6,26	4,79	Posusz i wiatrołomy
		trzebieży/czyszcz.		4,94	4,60	5,27	So – 4,27
3.	Grubizna	ogółem	0,91	0,64	1,08	Brz – 0,50	
		w tym z cięć	przebudowy	-	-	-	-
		Przygodne i sanit.		0,29	0,12	0,30	Posusz i wiatrołomy
		Trzebieży/czyszcz.		0,62	0,52	0,78	Brz- 0,39

Sporządził Wojciech Kamiński

Tabela 10a. Sprzedaż drewna w 2011 r.

[m³]

Lp.	wyszczególnienie	drewno iglaste						drewno liściaste					Ogółem
		Wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia (W0)	Średniowymiarowe do przerobu przemysłowego (S2, S3)	Średniowymiarowe mierzone w szt. pojedynczo lub grupowo (S1)	Średniowymiarowe opałowe (S4)	Małowymiarowe (M)	Razem	Wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia (W0)	Średniowymiarowe do przerobu przemysłowego (S2, S3)	Średniowymiarowe opałowe (S4)	Małowymiarowe (M)	Razem	
1.	stan na 1.01.2011r. remanent w lesie	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0
3.	pozyskanie	4135	4117	1	2613	467	11333	69	113	455	33	670	12003
2.	przychód inny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	sprzedaż	3883	4108	1	2526	467	10985	69	103	441	33	646	11631
5.	stan na 31.12.2011 r. remanent w lesie	252	9	0	87	0	348	0	10	14	0	24	372

Sporządził Wojciech Kamiński

Załącznik 11 Ochrona zwierząt w 2011 r.

Tabela 11a. Liczebność wybranych gatunków zwierząt w 2011` r.

Lp.	Gatunek	Liczba ^{x/}	Uwagi
1.	Bóbr	160	
2.	Wilk	4	
3.	Ryś	1 obserwowany	
4.	Wydra	5 rodzin	
5.	Borsuk	20	
6.	Lis	130	
7.	Orlik krzykliwy	0	a
8.	Bielik	1 gniazdo	d
9.	Kania ruda	1	
10.	Kania czarna	0	
11.	Trzmielojad	0	
12.	Bocian czarny	0	

a Pojawiające się przechodnie, migrujące, b Występują, brak danych liczbowych (w 2011 r. nie inwentaryzowano). c Tylko ślady bytowania, d Wyznaczone strefy ochronne.

Sporządził: Wojciech Misiukiewicz

Tabela 11b. Ochrona zwierząt łownych w 2011 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Teoretyczna pojemność parku	2011					2012		
				stan na pocz. roku	przewid. przyrost	redukcja			wskaźnik poziomu redukcji w % ²⁾	przewid. stan na pocz. roku	plan redukcji
						plan	wykonanie ¹⁾	% wykonania planu			
1.	Losie ogółem	szt.	45	43	8	-	-			51	-
	w tym: byki	szt.		15		-	-			15	-
	klępy	szt.		28		-	-			28	-
	łośzaki	szt.		x	8	-	-			8	-
2.	Jelenie ogółem	szt.	135	180	36	27	17	63,0	9,4	199	27
	w tym: byki	szt.		70		8	5			65	8
	łanie	szt.		110		15	7			103	15
	cielęta	szt.		x	36	4	5			31	4
3.	Sarny ogółem	szt.	270	198	40	20	10	50,0	5,0	228	20
	w tym: rogacze	szt.		70		9	6			64	12
	kozy	szt.		128		9	4			124	6
	koźłeta	szt.		x	40	2	0			40	2
4.	Daniele ogółem	szt.		-	-	-	-			-	-
5.	Dziki ogółem	szt.	140	115	100	70	25	35,7	21,7	215	50
6.	Wydatki na ochronę zwierząt łownych ogółem	zł				56 000	63 368				64.000
	w tym: zagospodarowanie	zł				2 000	1 692				2 000
	groździe pól	zł				-	-				-
	odszkodowania	zł				50.000	60 396				60.000
	koszty redukcji	zł				4 000	1 280				2 000
7.	Wpływy z ochrony zwierząt	zł				14 000	11 123				14.000
	w tym: z redukcji	zł				14 000	11 123				14.000
8.	Pow. zreduk. szkód	ha				40,0	34,92				40,0
9.	Pow. istotnych uszkodzeń d-stanów	ha				50,0	37,55				45,0

Sporządziła Dorota Zaborowska

1) wykonanie obejmuje redukcję i upadki zwierzyny

2) odstrzał redukcyjny/liczebność stada podstawowego % - redukcja następuje, gdy wskaźnik ten jest wyższy niż wskaźnik przyrostu zrealizowanego (zwierzyna płowa – 20%, dziki – 100%)

Załącznik 12 Czynna ochrona nieleśnych ekosystemów lądowych w 2011 r.

Rodzaj zabiegu	Powierzchnia (ha)	Termin (miesiące wykonania)	Uwagi
Wykaszenie	Łąki podmokłe i bagna – 11,95 ha	wrzesień	Pokos wywieziono poza powierzchnię i pozostawiono do naturalnego rozkładu.
Wykaszenie zarośli tojeści amerykańskiej	0,70 ha	czerwiec, sierpień	Zabieg wykonano dwukrotnie w celu usunięcia ekspansywnego gatunku rośliny obcego pochodzenia.
Odkrzaczanie łąk, otwartych terenów podmokłych itp.	3,75 ha	wrzesień	Biomasę usunięto z powierzchni.
Wypas a) krowy b) owce c) konie d) inne	Łąki i pastwiska wydzierżawione rolnikom - 21,3 ha	maj -wrzesień	Ekstensywny wypas.

Sporządził: Łukasz Skiendziul

Załącznik 13 Czynna ochrona ichtiofauny w 2011 r

Sortyment: B – bardzo duży, DS – duży średni, D – duży, S – średni, M – mały

Sporządził Michał Osewski

Jezioro (rzeka) – pow. lustra wody w ha	Odłowy (regulacyjne, kontrolne, tarlaki) w kg							Intensywność odłowy [kg/ha]	Zarybienia		Uwagi: w jakim okresie dokonywano zarybień
	sortyment								stadium – szt./kg.	intensywność zarybień [szt./ha]	
Gatunek	B	DS	D	S	M	BEZ SORT.	Razem				
I. Wigry – 2098,67	Odłowy regulacyjne oraz odłowy tarlaków: w okresie IV - XI sprzętem stawnym, odłowy kontrolne raków w m-cu IX										
sieja						12,5	12,5				
sielawa						24173,5	24173,5		wylęg– 28 040 000 szt.	13 360	w okresie 06.04 – 19.04
węgorz		255			5,5		260,5				
szczupak	67	1394			2,5		1463,5		wylęg – 2 540 000 szt.	1210	w okresie 26.04 – 02.05
lin			214,5				214,5		kroczek - 550 kg.	6,5	w dniu 10.10
okoń			285	139,5	0,5		425				
leszcz			438	11,5	55		504,5				
płoc				206,5	545,5		752				
drobnica nietowarowa						18	18				
Razem	73	1389	1659	1069,5	486,5	21697	27825	13,25			
II. Pierty – 233,28	zarybianie										
szczupak									wylęg – 230 000 szt.	986	w dniu 02.05
lin									kroczek 140 kg.	15	w dniu 10.10
III. Mulaczysko – 18,19	zarybianie										
sielawa									wylęg – 500 000 szt.	27487,6	w dniu 16.04
szczupak									wylęg – 30 000 szt.	1649,2	w dniu 02.05
IV. Leszczewek – 22,02	zarybianie										
szczupak									wylęg – 30 000 szt.	1362,4	w dniu 28.04
V. Omulówek – 17,8	zarybianie										
szczupak									wylęg – 30 000 szt.	1685,4	w dniu 02.05
VI. Krusznik – 26,71	zarybianie										
szczupak									wylęg – 30 000 szt.	1123,2	w dniu 02.05
VII. Czarna Hańcza	zarybianie										
pstrąg potokowy									narybek jesienny- 4000 szt.	ok. 2 000 szt./1 km ciek	w dniu 18.10
VIII. Białe Wigierskie 101,5	odłowy kontrolne raków										
IX. Długie Wigierskie 80,38	odłowy kontrolne ryb i raków										
XII. Muliczne – 25,64	odłowy kontrolne raków										

Załącznik 14 Turystyka i komunikacja w 2011 r.

Lp.	Wyszczególnienie		Jedn. miary	Stan na 31.12. 2010	Stan na 31.12. 2011	Uwagi	
1	Długość dróg	ogółem	km	605	605	Według mapy topograficznej wykonanej na podstawie zdjęcia lotniczego	
	w tym	publicznych	km	375	375		
		zakładowych	km	230	230	Wyliczono z powierzchni dróg leśnych na mapie numerycznej	
		wewnętrznych	km				
2	Obiekty inżynieryjne	mosty	szt.	8	8		
		przepusty	szt.	23	23		
		zapory	szt.				
		Inne - jazy	szt.	1	1		
3	Obiekty turystyczne	schroniska	szt.	1	1	PTTK w St. Folwarku	
		w tym własne	szt.	-	-		
		Schrony, daszki tur. kempingi i biwaki	szt.	50	50		
			szt.	18	18		
4	Domy wczasowe		szt.	3	3		
	w tym	własne	szt.	-	-		
5	Szlaki turystyczne		km	245,0	245,0		
6	Nartostrady		km				
7	Obiekty sportowe	stadiony	szt.				
		kolejki linowe	szt.				
		wyciągi	szt.				
		trasy wyczynowe					
		inne	szt.				

Sporządził Adam Januszewicz

Załącznik 15 Zatrudnienie i wynagrodzenia w 2011 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Jedn. miary	2010		2011
			budżet	gosp. pomocnicze	budżet
1.	Zatrudnienie ogółem stan na 31.XII.	osób	68	18	82
	w tym:				
	stanowiska robotnicze	osób		15	13
	w biurze dyrekcji	osób	41	2	42
	prac. inż.-techn.:	osób	27	1	27
	w tym w terenie	osób	24	-	24
	pozostałe stanowiska nierobotnicze	osób	-	-	-
	pracownicy sezonowi	osób	-	-	-
2.	średnia płaca ogółem:	tys. zł.	3,4	2,6	3,7
	w tym:				
	robotnicy	tys. zł.	-	2,0	
	nierobotnicy	tys. zł.		0,6	
3.	Wykształcenie stan na 31.XII.				
	wyższe	osób	39	1	38
	średnie	osób	29	5	32
	zawodowe	osób	-	8	8
	podstawowe	osób	-	4	4

Sporządziła: Anna Narkiewicz

Tabela 15a Wykaz pracowników i pełnionych funkcji w 2011 r.

Stan na 31.XII.2011 r.

BUDŻET

Lp.	Nazwisko i imię	Stanowisko
1.	ADAMCZEWSKA JOANNA	KIER. DZ. EDUKACJI
2.	ADAMCZEWSKI JACEK	SPECJ. DS. EDUKACJI
3.	ALEKSANDROWICZ WALDEMAR	PODLEŚNICZY
4.	AMBROSIEWICZ MACIEJ	P.O KIEROWNIKA MUZEUM
5.	BARSZCZEWSKI MAREK	ST. STRAŻNIK
6.	BEDNAREK JERZY	LEŚNICZY
7.	BEDNAREK JOANNA	PODLEŚNICZY
8.	BIELAWSKI ZBIGNIEW	NADLEŚNICZY
9.	BOGUSŁAWSKI ZBIGNIEW	Z-CA DYREKTORA

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2004 ROKU

10.	BOREJSZO JAROSŁAW	KIER. DZ. OCHRONY PRZYR.
11.	BULKOWSKI KRZYSZTOF	ST. STRAŻNIK
12.	BUTKIEWICZ ANDRZEJ	PODLEŚNICZY
13.	CICHOCKA HALINA	ST. KSIEGOWA
14.	GÓRECKA JOANNA	SPECJ. DS. EDUKACJI
15.	GWAJ ANDRZEJ	LEŚNICZY
16.	GWAJ PIOTR	STRAZNIK STRAŻY PARKU
17.	GWIAZDOWSKI PAWEŁ	STRAZNIK STRAŻY PARKU
18.	HUSZCZA TOMASZ	LEŚNICZY
19.	JANECKI TOMASZ	SPECJ. DS. OCHRONY PRZYRODY
20.	JANUSZEWICZ ADAM	SPECJ. DS. UDOSTEP. PARKU
21.	JEROMIN MAREK	LEŚNICZY
22.	JUSZKIEWICZ MAREK	LEŚNICZY
23.	KAMIŃSKA JANINA	ST. SPECJ. DS. OCHRONY PRZYRODY
24.	KAMIŃSKI MACIEJ	Z-CA DYREKTORA
25.	KAMIŃSKI WOJCIECH	SPECJ. DS. OCHRONY PRZYRODY
26.	KARAŚ MAŁGORZATA	ST.SPECJ. DS. OCHRONY PRZYRODY
27.	KISŁOWSKI RADOSŁAW	PODLEŚNICZY
28.	KOLENKIEWICZ MIECZYŚLAW	PODLEŚNICZY
29.	KOŁODZIEJSKI SŁAWOMIR	PODLEŚNICZY
30.	KONCEWICZ BEATA	ST. KSIEGOWY
31.	KONCEWICZ JÓZEF	LEŚNICZY
32.	KOPICZKO MARTA	GŁ. KSIEGOWY
33.	KORSAKOWSKI KAROL	KOMENDANT STRAŻY PARKU
34.	KOWALEWSKA MAŁGORZATA	REF. DS. ADMINISTR.-GOSPOD.
35.	KRZYSZTOFIAK ANNA	ADIUNKT PRAC. NAUK. EDUKAC.
36.	KRZYSZTOFIAK LECH	KIER.PRAC. NAUK.EDUKACYJNEJ.
37.	ŁOZIŃSKI JACEK	DYREKTOR
38.	ŁAPIŃSKI MACIEJ	SPECJ. INFORATYK
39.	ŁUKOWSKA KATARZYNA	SPECJ. DS. EDUKACJI
40.	MACKIEWICZ ALEKSANDRA	SPECJALISTA DS.OCHRONY PRZYRODY
41.	MACKIEWICZ STEFAN	KIER. ZESPOŁU ADMINISTR.GOSP.
42.	MAKOWSKA DANUTA	SEKRETARKA
43.	MALINOWSKA WIESŁAWA	SPECJ. DS. EDUKACJI
44.	JANUSZEWICZ MAŁGORZATA	SPECJ. DS. EDUKACJI
45.	MISIUKIEWICZ WOJCIECH	SPECJ. DS. EDUKACJI
46.	MYSZKOWSKI JAN	PODLEŚNICZY
47.	NARKIEWICZ ANNA	ST. ASYSTENT DS. KADROWYCH

48.	PAJER GIEŁAŻYS PAULINA	SPECJALISTA
49.	OSEWSKI MICHAŁ	KONSERWATOR W.O.O.
50.	PERKOWSKA BARBARA	KIER. ZESPOŁU DS. UDOSTĘPNIANIA PARKU
51.	PERKOWSKA ELŻBIETA	SPECJ. DS. EDUKACJI
52.	PIECZYŃSKI PIOTR	SPECJ. DS. OCHRONY PRZYRODY
53.	PIETKA SŁAWOMIR	PODLEŚNICZY
54.	POLAKOWSKI PAWEŁ	PODLESNICZY
55.	ROGAŁA PIOTR	LESNICZY
56.	ROMAŃSKI MACIEJ	ASYSTENT PRAC.NAUKOWY
57.	SKIENDZIUL ŁUKASZ	ADIUNKT PARKU
58.	SOBOTA ALICJA	SPECJ. DS. FINANSOWO-KSIEGOWYCH
59.	SZCZESNY MARIUSZ	ST. LABORANT
60.	SZNEJDER ROMUALD	STRAŻNIK STRAŻY PARKU
61.	ŚWIACKI LESZEK	LEŚNICZY
62.	TARLECKI ZBIGNIEW	LEŚNICZY
63.	WASOWICZ WOJCIECH	PODLEŚNICZY
64.	WRONA MAREK	ST. INSPEKTOR DS. REMONT.BUDOWL.
65.	ZABOROWSKA DOROTA	REF. TECH.LEŚNY
66.	ZABOROWSKI ZDZISŁAW	LEŚNICZY

9.	STANOWISKA POMOCNICZE	
67.	BUCZYŃSKI JAN	ROBOTNIK GOSP.
68.	BUDROWSKA BARBARA	REF.DS. ADMINISTRACYJNYCH
69.	CHILIŃSKI SŁAWOMIR	OPERATOR CIAGNIKA
70.	DANIŁOWICZ ANDRZEJ	ROBOTNIK GOSP.
71.	HOLUBOWICZ ANTONI	ROBOTNIK GOSP.
72.	DOBREŃCZYK MARTA	SPECJ. DS. EDUKACJI
73.	IGNATOWICZ ELŻBIETA	REF. DS. ADMINISTRACYJNO-GOSP.
74.	KUCZKOWSKI KRZYSZTOF	KONSERWATOR
75.	MALISZEWSKI ANDRZEJ	KONSERWATOR
76.	OPANOWSKI ANTONI	ROBOTNIK GOSP.
77.	WARAKOMSKI MICHAŁ	RYBAK JEZIOROWY
78.	SZUSZKO WIESŁAW	RYBAK JEZIOROWY
79.	TOPOLSKA ANNA	SPRZATACZKA
80.	WASILEWSKA BOŻENA	ROBOTNIK GOSP.
81.	WASILEWSKI JANUSZ	ROBOTNIK GOSP.
82.	WASOWICZ DOROTA	SPRZATACZKA

Sporządziła: Anna Narkiewicz

Załącznik 16 Wypadki przy pracy w 2011 r.

Rok	Ogółem	w tym zwolnienia lekarskie				
		1-3 dni	4-28 dni	ponad 28 dni	Ciężkie uszkodzenie ciała	śmiertelny
2010	1	0	0	1	0	0
2011	1	0	1	0	0	0

Sporządził Wojciech Kamiński

Załącznik 17 Majątek parku w 2011 r.

Lp.	Wyszczególnienie		Stan na 31.12.2010 r. [szt.]	Stan na 31.12.2011 r.				Szacunkowa wartość w tys. zł	Uwagi (zakup., budowa w 2011)
				ogółem	dobry	do remontu	do kasacji		
1.	Budynki w tym:	ogółem ^x	94	94	91	3		15300	
		mieszkalne	31	31		1		2836	
		gospodarcze	57	57		2		1046	
		administracyjne	1	1				1545	
		muzeum	1	1				8630	
		warsztaty	x	x					
		magazyny	1	1				93	
		inne	3	3				1150	
2.	Osady leśne teren. ^{xx}		23	23				1793	
3.	Pokoje gościnne		18	18					
4.	Ważniejsze maszyny i urządzenia:								
		sam. osobowe	4	4			2	246	
		sam. ciężarowe	1	1				112	
		sam. terenowe	11	11				782	
		ciągniki	2	2				176	
		pilarki	16	16	16		2	24	
		kserografy	5	6				104	
5.	Wartość środków trwałych [zł]		26 179	27 301					

Sporządzili Małgorzata Kowalewska i Stefan Mackiewicz

Załącznik 18 Członkostwo w organizacjach międzynarodowych w 2011 r.

Lp.	Organizacja	Rok przystap.	Zasady przynależności (bierna / czynna)	Przedstawiciel Parku w organizacji
1	Federacja Europarc	1999	czynna	brak
2	Konwencja Ramsarska	2002	czynna	brak

Sporządził Jarosław Borejszo

Załącznik 19 Informatyka w 2011 roku

1.	Komputery ogółem (szt.)	95
	a) panele dotykowe	16
	b) komputery Info-Box	6
	c) komputery stacjonarne	65
	d) laptopy	14
	Liczby zakupionych komputerów w 2011 r.	5
2.	Sieci komputerowe	
	WPN	
	a) sieciowy system operacyjny - Win 2003 serwer	1
	b) liczba stałych, czynnych stacji roboczych	42
	Muzeum Wigier	
	a) serwer	1
	b) liczba czynnych stacji roboczych	8
3.	GIS	
	Programy GIS (szt. licencji)	
	ArcView	7
	Arc Gis - ArcInfo	2
	MapInfo	5
	GeoMedia	1
	ArcPAD	1
	ArcEditor	1
	MS Acces (w ramach MS Office Prof.)	51
	mLas Inżynier	14
	aplikacja serwer	1
	aplikacja klient	18
4.	Własne strony WWW	
	wersje obcojęzyczne	Tak
	Liczba wejść na stronę w 2011 r.	61799
5.	Kadry	
	Specjalista Informatyk – Maciej Łapiński	1 etat
	Asystent (pracownik naukowy) - Maciej Romański	1 etat

Specjalista do spraw edukacji – Joanna Górecka	1 etat
--	--------

Sporządził Maciej Łapiński

**Załącznik 20 Współpraca z organizacjami samorządowymi, ekologicznymi i innymi
w 2011 r.**

Lp.	Partner	Zakres współpracy	Efekt
1.	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego w Białymstoku	Edukacja ekologiczna, turystyka	Wspólne działania promocyjne (targi turystyczne, wydawnictwa),
2.	Suwalska Izba Rolniczo-Turystyczna w Suwałkach	Promocja, informacja turystyczna	Udział w projekcie „Kampania promocyjna Suwalszczyzna Kraina jak baśń” przekazanie nagród, informacji turystycznej do przewodników i na stronę internetową,
3.	Suwalska Organizacja Turystyczna w Suwałkach	Promocja, informacja turystyczna	Wspólny udział w targach turystycznych w Białymstoku, udział w VI Walnym zebraniu członków
4.	Firma Stanfilm w Białymstoku	Promocja	Filmy o WPN i Suwalszczyźnie
5.	Wigierskie Stowarzyszenie Turystyczne w Starym Folwarku	Turystyka	Wymiana informacji, obsługa grup turystycznych, ulotka, rowery
6.	Polska Organizacja Turystyczna w Warszawie	Promocja	Infokioski, sprzęt komputerowy dla centrum it
7.	Centrum Międzynarodowej Informacji Kulturalno-Turystycznej w Suwałkach	Turystyka i promocja	Informacja turystyczna, targi turystyczne
8.	Podlaska Regionalna Organizacja Turystyczna w Białymstoku	Promocja i turystyka	Targi turystyczne, szkolenia turystyczne, współpraca przy przygotowaniu wydawnictw
9.	Młodzieżowy Ośrodek Wypoczynkowy w Gawrych Rudzie	Turystyka i edukacja	Obsługa grup wycieczkowych.
10.	Urząd Gminy W Suwałkach	Turystyka	Działania promocyjne - impreza „Podlaskie Gminy Wiejskie w Warszawie”
11.	Areszt Śledczy w Suwałkach	Turystyka, kultura	Prace porządkowe, renowacja eksponatów na wystawie etnograficznej
12.	Starostwo Powiatowe Suwałki	Turystyka	Udział w szkoleniach i konferencjach
13.	PTTK Oddział Suwałki	Turystyka	Organizacja wspólnych wycieczek narciarskich i rowerowych, regaty, 39 Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczny-Krajoznawczy.
14.	PTTK Oddział Białystok	Turystyka	I Ogólnopolskie Form Przewodników Przegląd Książki Krajoznawczej i Turystycznej – przekazanie materiałów, oprowadzanie przyszłych przewodników podczas kursu przewodnickiego
15.	Suwalskie Stowarzyszenie Morsów „Boby” Suwałki	Turystyka	Wynajęcie plaży i sanitariatów dla morsów
16.	Zespół Szkół nr 8 SP nr 2 Suwałki	Edukacja	Cykl 10 zajęć edukacyjnych „Z przyrodą za pan brat”, ewaluacja zewnętrzna
17.	Zespołu Szkół Sióstr Salezjanek Suwałki	Turystyka	Współpraca z praktykami odbywającymi w park praktyki dot. obsługi ruchu turystycznego
18.	Stowarzyszenie Zamiat Suwałki	Turystyka	Przewodnictwo, udostępnienie Dziupli

Sporządziła: Barbara Perkowska